

Životne priče u novinarskim radovima učenika

Kanazir, Boris

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:982475>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Boris Kanazir

**Životne priče u novinarskim radovima učenika
(DIPLOMSKI RAD)**

Rijeka, 2015.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Boris Kanazir
Matični broj: 19098

Životne priče u novinarskim radovima učenika

DIPLOMSKI RAD

Diplomski studij: Hrvatski jezik i književnost / Filozofija

Mentor: prof. dr. sc. Karol Visinko

Rijeka, rujan 2015.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Novinarstvo u školi.....	2
2. 1. Sadržaji iz novinarstva u redovitoj nastavi.....	2
2. 2. Novinarstvo kao izvannastavna aktivnost.....	3
3. Školski list – rezultat rada novinarske družine.....	6
4. Učenički novinarski rad.....	9
4. 1. Novinarski stil.....	9
4. 2. Opremanje novinarskog teksta.....	10
4. 2. 1. Naslovna cjelina – oprema u užem smislu.....	11
4. 2. 2. Oprema u širem smislu.....	12
4. 3. Novinarske vrste – oblici novinarskog izražavanja.....	13
4. 3. 1. Vijest.....	13
4. 3. 2. Intervju.....	14
4. 3. 3. Putopis.....	16
4. 3. 4. Problemski članak.....	16
4. 3. 5. Crtica.....	17
5. Istraživanje.....	18
5. 1. Cilj istraživanja.....	18
5. 2. Predmet istraživanja.....	18
5. 3. Hipoteze istraživanja.....	18
5. 4. Uzorak istraživanja.....	19
5. 5. Metodologija istraživanja.....	19
6. Prikaz rezultata istraživanja na skupnoj razini.....	21
7. Prikaz rezultata istraživanja na pojedinačnoj razini.....	28
7. 1. Intervju.....	28
7. 1. 1. Komentar uz intervju „Zadačnica + znatiželja = reporter od formata“.....	31
7. 1. 2. Komentar uz intervju „Imam curu, ali zaljubljen sam u dečka“.....	33
7. 1. 3. Komentar uz intervju „Udala bih se za Tolstoja!“.....	35
7. 1. 4. Komentar uz intervju „Intervju s našim bivšim maturantom, Lukom Vugračem“.....	37
7. 1. 5. Komentar uz intervju „Mali Picasso u Osnovnoj školi Kostrena“.....	39
7. 2. Putopis.....	41
7. 2. 1. Komentar uz putopis „Samo za vas: najzanimljivije iz Skandinavije“.....	43

7. 2. 2. Komentar uz putopis „Antarktika – zato što u Zagrebu nema snijega“	45
7. 3. Problemski članak	47
7. 3. 1. Komentar uz problemski članak „Poremećaji u učenju – disleksija, disgrafija i diskalkulija“	49
7. 4. Crtica	51
7. 4. 1. Komentar uz crticu „Samo da se moj otac vrati živ iz Vukovara“	53
7. 5. Što možemo smatrati intervjuom?	55
7. 6. Autobiografski umjesto novinarskih radova	57
7. 7. Osvrt na analizirane radove	58
7. 7. 1. Životne priče.....	58
7. 7. 2. Potpunost i funkcionalnost opreme	59
7. 7. 3. Jezična (ne)korektnost	60
7. 7. 4. Ostala zapažanja o školskim listovima.....	60
8. Zaključak	62
9. Sažetak.....	65
10. Literatura	66
10. 1. Osnovna literatura.....	66
10. 2. Učnički školski listovi	67
10. 2. 1. Analizirani listovi	67
10. 2. 2. Ostali listovi obuhvaćeni istraživanjem.....	68
10. 3. Udžbenici	70
11. Popis priloga	71

1. Uvod

Ovim diplomskim radom pokušat ćemo utvrditi pišu li učenici u hrvatskim osnovnim i srednjim školama novinarske radove motivirane ljudskim sudbinama, događanjima iz života, osjećajima i razmišljanjima – životne priče. Do odgovora na to pitanje doći ćemo istražujući novinarske radove objavljene u školskim listovima koji su sudjelovali na smotri LiDraNo.

Kako bi se dobiveni rezultati istraživanja mogli pravilno tumačiti, u prvome dijelu rada dajemo pregled osnovnih činjenica u vezi s načinima na koje je novinarstvo zastupljeno u našem osnovnoškolskom i srednjoškolskom sustavu. O sadržajima iz novinarstva uči se u okviru redovite nastave Hrvatskoga jezika, u nastavnim područjima jezičnog izražavanja i medijske kulture. Iako se na taj način učenici upoznaju s načinom na koji funkcioniraju pojedini mediji te razvijaju vještinu sastavljanja odabranih oblika novinarskog izražavanja, puno je značajniji rad novinarskih družina kao izvannastavnih aktivnosti. Stoga ukratko predstavljamo svrhu, cilj i način rada novinarskih družina, na kojima učenici, uz praktičan novinarski rad, uče i osnovne činjenice iz teorije i povijesti novinarstva. Potom izlažemo najznačajnije faze u nastajanju učeničkog školskoga lista kao najčešćega rezultata rada novinarskih družina. Pažnju usmjeravamo i na novinarski stil te na opremanje novinarskoga teksta kao vrlo važnog procesa u izdavanju lista. Dajemo i kratak pregled odabranih oblika novinarskog izražavanja koja su značajna za daljnji sadržaj ovoga rada.

U drugome su dijelu rada prikazujemo temeljne odrednice istraživanja te rezultati kvantitativne i kvalitativne analize na skupnoj i pojedinačnoj razini. Navodimo teme učeničkih radova u kojima se pronalaze elementi životne priče te kojim ih novinarskim vrstama učenici najčešće pišu. Također utvrđujemo sličnosti i razlike u dobivenim rezultatima za osnovnoškolsku i srednjoškolsku razinu, osvrćući se i na spol i dob autora.

Nakon proučenog značajnog uzorka školske novinarske produkcije, donosimo zaključne napomene o provedenome istraživanju, te izdvajamo zapažanja o novinarskoj praksi u hrvatskim školama. Diplomski rad završava zaključkom u kojem se objašnjava jesu li i kako su potvrđene hipoteze istraživanja. Usto, dajemo okvirne smjernice za daljnji rad nastavnika i učenika koji se bave novinarstvom u školi.

2. Novinarstvo u školi

2. 1. Sadržaji iz novinarstva u redovitoj nastavi

Teme vezane za novinarstvo obrađuju se u okviru redovite nastave. U osnovnoj su školi sadržaji iz novinarstva smješteni u jezično izražavanje i medijsku kulturu, a u srednjoj školi u jezično izražavanje. Za potrebe ovoga rada osvrnut ćemo se samo na obvezne predmetne sadržaje.¹

U petome razredu osnovne škole predviđeno je učenikovo upoznavanje s pojmom medija. Na nastavi medijske kulture trebaju naučiti koje vrste medija postoje i razlikovati njihova osnovna obilježja. Nešto detaljnije bave se tiskom pa je cilj njihovo prepoznavanje i razlikovanje vrsta tiska, a saznaju i ponešto o sadržaju novina i časopisa te vrijednosti fotografije u tiskanim medijima. U šestom razredu obrađuje se razgovor – tema za koju se može reći da je povezana sa sadržajima o novinarstvu. Učenici dobivaju osnovne informacije o privatnom i službenom razgovoru u koji bi se mogao ubrojiti i intervju. Također, u šestome je razredu predviđeno bavljenje mrežom (Internetom)

Nastavni plan i program za osnovne škole u sedmom razredu kao teme iz jezičnoga izražavanja predviđa natuknicu i bilješku. Učenici trebaju naučiti izdvojiti najvažnije informacije iz vezanoga teksta, ali i sastaviti izvješće, komentar ili raspravu na temelju natuknica i bilješki. Također se obrađuje vijest, posebno novinska, pri čemu je važno da učenici usvoje njezina obilježja slušajući je i čitajući. Jedan je od obrazovnih ciljeva i oblikovanje vijesti u jeziku i pismu i njeno razlikovanje od obavijesti. Sedmi razred na području jezičnoga izražavanja predviđa i obradu komentara – učenici ga moraju moći prepoznati, razlikovati od vijesti te ga stvarati u govoru i pismu. Predmetno područje medijske kulture u sedmome razredu osnovne škole, u dijelu koji se bavi novinarstvom, odnosi se na radio i televiziju. Učenici trebaju usvojiti osnovna obilježja tih dvaju medija, razlikovati njihova izražajna sredstva te vrste emisija prema namjeni, a promatrani udžbenik nudi i smjernice za učeničke projekte vezane za radijske i televizijske emisije.

U osmome razredu osnovne škole u medijskoj kulturi nema sadržaja vezanih za novinarstvo, ali postoji značajan broj tema u jezičnome izražavanju. Obrađuje se rasprava i oblici argumentiranja, te problemski članak i kritika kao oblici izražavanja u kojima se iznose suprotstavljena mišljenja. Problemski članak učenici trebaju razlikovati od ostalih vrsta

¹ Prema Nastavnom planu i programu za osnovne škole, str. 34. – 50.; Nastavnim programima za gimnazije, str. 151. – 161., udžbenicima *Kocka vedrine* i *Fon-Fon* (usp. popis literature – udžbenici).

tekstova te biti sposobni napisati problemski članak i kritiku. Predviđeno je i učenje o osvrtu ili prikazu kao novinarskoj vrsti čija osnovna obilježja upoznaju i pišu ga služeći se bilješkama ili natuknicama. U osmome razredu detaljnije se uči i o novinarskome stilu. Najznačajniji su pojmovi: objektivni pristup, sažetost i aktualnost, a posebno se obrađuje intervju kao novinarska vrsta. Učenicima se nudi čitanje novinarskih tekstova na temelju kojih zapažaju i razumijevaju obilježja stila, a zatim pokušavaju stvarati svoje vlastite.

Nastavni programi za gimnazije predviđaju da se teme vezane za novinarstvo obrađuju u okviru jezičnoga izražavanja u drugom, trećem i četvrtom razredu. U drugom razredu obrađuje se prikaz – učenici moraju razumjeti i moći objasniti njegovu objasnidbeno-obavijesnu narav, razlikovati usmeni i pisani prikaz, kao i razlike između novinskoga, radijskog i televizijskog prikaza. Uči se i o tematskoj raznovrsnosti prikaza (prikaz knjige, filma, kazališne predstave, stripa, koncerta itd.). Potom se u trećem razredu obrađuje recenzija kao vrsta raspravljačkoga teksta, s naglaskom na važnost primjerenoga argumentiranja, kritike i vrijednosnog suda te razlike između recenzije umjetničkoga i stručnoga teksta. Nastavni program za treći razred predviđa i obradu priopćenja – njegovih jezičnih i stilskih značajki, razlike između usmenoga i pisanoga priopćenja te posebnosti priopćenja koja se objavljuju u medijima, u novinama, na radiju i televiziji. U četvrtome razredu učenici se bave raspravom te komunikacijskim tekstovima: vijesti, obavijesti, oglasom, reklamom, zahvalnicom, pozivnicom i sažalnicom. Posebno valja zapaziti razlike u oblikovanju tekstova namijenjenih objavi u medijima, a kao primjeri izdvojene su radijska, televizijska i novinska vijest.

2. 2. Novinarstvo kao izvannastavna aktivnost

Koliko god nastavni program detaljno obuhvatio sadržaje iz područja novinarstva, čini se kako znanja stečena u okviru redovite nastave nisu niti približno dovoljna učenicima za ozbiljnije bavljenje novinarstvom, pri čemu se misli na pisanje tekstova ili uređivanje školskoga lista. Stoga se u školama organiziraju novinarske družine u obliku slobodnih odnosno izvannastavnih aktivnosti, a predviđa ih i Nastavni plan i program za osnovnu školu.²

Izvannastavne aktivnosti podrazumijevaju učiteljevu slobodu kreiranja odgojno-obrazovnoga rada s ciljem poticanja učenikovog angažmana izvan redovite nastave.³ Takve su aktivnosti obično povezane s određenim nastavnim predmetom ili su interdisciplinarne, a

² Nastavni plan i program za osnovnu školu, Zagreb 2006.

³ Isto, 13.

najčešće se provode u obliku radionica, projekata, skupnih i samostalnih istraživanja ili kao terenska nastava itd. Izvannastavne su aktivnosti organizirane za sve učenike – prosječnih, ispodprosječnih i iznadprosječnih sposobnosti, te za one s posebnim potrebama. One pretpostavljaju samostalnu učeničku odluku o uključivanju, što odražava i njihovo htijenje za većim uspjehom te pokazuje veću motivaciju za učenjem u slobodnijim okruženjima poučavanja ili učenja.⁴ Osim što su iznimno poticajne za samoostvarenje učenika i samostalno istraživačko učenje, izvannastavne aktivnosti predstavljaju i najdjelotvorniji način sprječavanja društveno neprihvatljivoga ponašanja.⁵

Izvannastavne ili slobodne aktivnosti za svrhu imaju, piše Karol Visinko (Visinko 1989: 5):

1. Razvijanje stvaralačkih sposobnosti i darovitosti učenika.
2. Razvijanje svijesti o potrebi znanja i, s tim u vezi, izgrađivanje sposobnosti za samoobrazovanje.
3. Razvijanje senzibiliteta prema kulturnim vrednotama.
4. Povezivanje škole i života, škole i društva, teorije i prakse.
5. Razvijane svijesti i spoznaje učenika o vlastitim sposobnostima i vrijednostima. S tim u vezi spoznavanje mogućnosti razvijanja tih svojih sposobnosti i vrijednosti kojima učenik doprinosi sebi i svijetu u kojem živi.

Stjepko Težak, pišući o literarnim, novinarskim, recitatorskim i srodnim družinama (Težak 1971), upozorava na oblikovanje zadataka takve družine kao slobodne aktivnosti. Na pogrešnom su putu oni koji rad družina usmjeravaju kao da im je profesionalna orijentacija osnovni smisao postojanja: od polaznika slobodnih aktivnosti ne treba očekivati da postanu književnici, kritičari, uspješni novinari i publicisti, glumci itd. (Težak 1971: 11)

„Ako već treba formulirati zadatak družina i u odnosu na buduću vezu učenika s aktivnošću koju su slobodno izabrali već u osnovnoj školi, onda treba reći da je prvenstveni zadatak jezičnih, literarnih, novinarskih, recitatorskih, dramskih, filmskih i radio-televizijskih družina – stvaranje i odgajanje buduće književne, novinske, filmske i radiotelevizijske publike čiji će se interesi za knjigu, štampu, film, kazalište, radio i televiziju izdići iznad najobičnije želje za razbijanjem dokolice“ (Težak 1971: 11-12).

Kako će se ostvariti svrha, ciljevi i zadaci novinarske družine (ali i bilo koje druge srodne izvannastavne aktivnosti), ovisi o nizu čimbenika . To su, piše Visinko (1989: 14), u

⁴ Isto, 13.

⁵ Isto, 14.

prvome redu brojnost grupe te materijalna i tehnička opremljenost i radni prostor. Obično takve družine broje između 10 i 15 članova, a što je grupa manja, to se više otvara mogućnost rada s pojedinim članom, odnosno za individualni i individualizirani oblik rada. Na taj se način omogućuje temeljitije upoznavanje i bolje razumijevanje pojedinog učenika.

Novinarska družina nerijetko je varijanta literarne družine u kojoj prevladavaju lakše, žurnalističke vrste pismenih sastavaka, navodi Težak (1971: 13). Dodaje da razlika ipak treba postojati: osnovni sadržaj rada novinarske grupe treba biti praćenje dnevnoga i tjednog tiska, proučavanje povijesti i teorije novinarstva, pa onda i pisanje novinarskih pokušaja, uređivanje novina i slično. Novinarska družina kao izvannastavna aktivnost ima dva supstrata: jezik i novinarstvo. Kako objašnjava Visinko (1989: 15), rad novinarske družine afirmira sve jezične aktivnosti – slušanje, govorenje, čitanje i pisanje i to u različitim oblicima uporabe jezika. S druge strane, novinarstvo je zasnovano na složenoj kodovnoj strukturi u kojoj vrlo važno mjesto pripada jezičnome kodu. Novinarstvu je temeljni cilj da „različitim pisanim i govorenim oblicima upotrebe jezika strukturira i diseminira novinarske tekstove, koji mogu biti informativni i angažirani.“ (Visinko 1989: 16)

Učenici uključeni u novinarsku družinu bavit će se, pod vodstvom nastavnika, oblicima novinarskog izražavanja na recepcijskoj i produkcijskoj razini. Treba ih poučiti različitim načinima organizacije novinarskih poslova u pravim medijskim redakcijama, ali i motivirati na raznovrsnost novinarskoga stvaralaštva, navodi Visinko (1989: 17) koja je svojim istraživanjem pokazala kako je upravo motivacija iznimno važan čimbenik za postignuća učenika u novinarskim družinama. Učenike valja poticati na pisanje informativnih i angažiranih novinarskih oblika, ali i ohrabrivati ih u pokušaju uređivanja: bio to učenički školski list, zidne novine ili, danas sve češće, blogova i internetskih portala i digitalnih izdanja listova.

3. Školski list – rezultat rada novinarske družine

Literatura je o novinarskim družinama donedavno bila vrlo oskudna, pa je i novinarstvo u hrvatskim školama ovisilo gotovo isključivo o volji i kreativnosti učitelja i profesora Hrvatskog jezika. Od 2010. godine na raspolaganju im je izvrstan vodič „Novinarstvo u školi“⁶ koji na jednome mjestu sažima sve informacije za uspješan rad novinarske grupe i izdavanje školskoga lista. Istovremeno iz te knjige, bez straha od složenosti sadržaja i izraza, znanje mogu crpiti i učenici, već od petoga razreda. I u ovome radu dobrim ćemo se dijelom osloniti na sadržaj spomenute knjige jer pruža visoku razinu profesionalnosti u svim segmentima novinarstva i izdavaštva, obrađujući ta područja i uzimajući u obzir potrebe i uvjete rada mladih novinara u školama.

Na samome početku knjige, u prvome odlomku, autori pružaju jasan i potvrđan odgovor na pitanje treba li školi školski list. Tomu je tako jer su škole oduvijek imale potrebu za nekim oblikom informiranja (javnosti), bilo da je riječ o zidnim novinama, oglasnim knjigama, razglasima, školskom radiju, u novije vrijeme čak i televizijskom kanalu. Želja nedvojbeno postoji, ali i problemi: mnoge su dvojbe oko profila i sadržaja školskih listova, kao i o profesionalnim vještinama nastavnika zaduženih za vođenje novinarskih družina i izdavanje školskih novina. To su složena znanja, zanatski definirana kao i u bilo kojoj drugoj profesiji i ne smije ih se zaobilaziti, već poznavati ih i primjenjivati, pišu autori „Novinarstva u školi“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 6).

Novinarstvu se u hrvatskome školstvu, kao i brojnim drugim područjima, pridaje premalo pažnje – promatrači izvana vide jednostavan, pristupačan sadržaj i potpuno pogrešno zaključuju da ga je lako i stvoriti. Upravo suprotno – najteže je postići jednostavnost izraza uz punoću sadržaja, što je glavna odlika dobrog novinara. Tako školske listove često uređuju učitelji „po kazni“ – oni kojima nedostaje sati, a da o novinarstvu ne znaju gotovo ništa. To se osobito vidi u rezultatu njihova rada, iako bi se uz primjereno obrazovanje nastavnika, koji bi onda mogli i kvalitetnije novinarstvu poučavati svoje učenike, s ciljem zajedničkog postizanje i puno većeg uspjeha s kvalitetnim radovima i vrhunskim školskim listovima.

Školski listovi često su u hrvatskoj praksi bili zbornici literarnih i likovnih te ponešto novinarskih radova učenika, a u njima se i danas nerijetko mogu naći tekstovi koje potpisuju nastavnici. Takva izdanja također su potrebna, ali za njih se ne može reći da su utemeljeni na (profesionalnom) novinarstvu. U „Novinarstvu u školi“ to ovako opisuju: „... godinama su se

⁶ Primorac, B., Šimeg, M., Šojat, A., *Novinarstvo u školi*, Školska knjiga, Zagreb. 2010.

školski listovi 'izvlačili' na neobaveznu lepršavost s minimalnim natruhama novinarstva, tu i tamo s kojom pjesmicom i crtežom, loše sročenom vjesticom iz škole i prepisanim tekstom iz udžbenika vezanim uz kakvu obljetnicu.“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 8) Nadalje pišu da bi takva formula i mogla „proći“ u osnovnoj školi, ali nikako i u srednjoj. Ta razina od učenika i njihovih profesora očekuje, „traži“ profesionalniji, zreliji pristup svim područjima, pa tako i izdavanju školskoga lista. Srednjoškolskih listova u Hrvatskoj je praksi značajno manje nego osnovnoškolskih, u prvome redu zbog razvojnih obilježja učenika: zaigranost i spontanost osnovaca doprinose radu s njima, dok sazrijevanje učenika i zaokupljenost sobom negativno utječe na njihovu zainteresiranost i želju za radom na projektima poput školskoga lista. I za najmanji rezultat u srednjoj školi potrebno je dvostruko više energije, pa profesori lako odustaju i od pokušaja. Za učenike, ali i škole to je višestruka šteta jer „...oduzimaju sebi radost i uzbuđenje kreiranja, vježbu za bistranje uma, poligon za brzo reagiranje, razlučivanje bitnoga od nebitnoga, točnost, brzinu i korektnost, poštovanje dogovora za predaju rukopisa, odgovornost za javnu riječ. Uostalom, odriču se vježbanja za novinarski stil pisanja, za dobro usmjeren mladenački bunt, a školi uskraćuju mogućnost bilježenja trajno važnih informacija i vrijedan dokument o ljudima i događajima koji su obilježili jedan naraštaj, pa će, nezabilježeni i neotisnuti, biti zaboravljeni u drugom.“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 9)

Važno je pitanje koliko profesionalizma treba biti u školskome novinarstvu. Odmah se nameće pitanje koliko nastavnici trebaju znati o novinarskome zanatu, a vrlo jednostavan opisni odgovor mogao bi biti: „...da naslov bude naslov, da je tekst posve opremljen, da ima naslovnicu iz čije se glave (loga) vidi čiji list imamo u rukama, da ima potpun impresum, da je stranica podijeljena u stupce i da tekst teče, da su fotografije ili crteži potpisani, da su bjeline funkcionalne, a ne da zrcale nedostatak ideja i sadržaja...“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 9) Drugim riječima, školski list, kao i dnevne novine, može biti vrhunski, ali bit će dovoljna i njegova korektnost. On treba biti kruna novinarskog rada, u njemu objedinjeni svi najvažniji događaji i osobe koje su obilježile razdoblje za koje se izdaje – obično je to školska godina ili polugodište. Od voditelja novinarskih družina i njihovih članova koji su novinarstvo odabrali kao slobodnu aktivnost treba tražiti da njihov školski list bude rasadnik informacija, pokretač logičkog i kritičkog mišljenja te dokument vremena, zadovoljavajući pritom osnovne zakone profesije, a ne da bude suhoparan godišnjak. Dobar školski list odlikuje jedinstvo dobrog sadržaja i grafičkog izgleda, naravno uz novinarski kvalitetno opremljene tekstove, funkcionalnu uporabu fotografije te atraktivnu prvu i zadnju stranicu. Sve se to može postići i crno-bijelim tiskom, na običnom papiru, jer raskošan tisak u boji neće prikriti nedostatak gore spomenutoga.

Tema ovoga rada nisu cjeloviti školski listovi i ukupan rad novinarskih družina u školama, već posebno odabrani pojedinačni novinarski radovi. Stoga se dalje nećemo detaljnije baviti vrstama školskih publikacija i načinima na koje nastaju, već samo pri kraju ovoga rada ponuditi nekoliko zapažanja proizašlih iz istraživanja nemalog uzorka školskih listova.

4. Učenički novinarski rad

Puno je posla od uključivanja učenika u novinarsku družinu do nastajanja (dobroga) teksta koji će biti objavljen u školskome listu ili kao samostalan rad poslan na neku smotru ili natjecanje. U ovome radu nećemo se baviti izvorima informiranja, dolaskom do ideja za teme i slično, kao ni odlikama dobroga novinara. Predmet rada nisu ni brojni redakcijski poslovi poput lekture, redakture i korekture, ali ćemo kratko obraditi novinarski stil i odlike teksta te opremanje pojedinoga teksta – zajednički posao autora i urednika lista.

Odmah valja napomenuti kako se jezična (pravopisna i gramatička) korektnost podrazumijeva za svaki objavljeni novinarski rad, ali uz dobro poznavanje jezika i talent za pisanje, za dobro je novinarstvo potrebno vladanje primjerenim stilom.

4. 1. Novinarski stil

Često u novinarske radove učitelji ubrajaju i školske zadaće, koje su obično literarni pokušaji učenika. Osnovna razlika između novinarskog i literarnog teksta je u tome što prvi ima povod: čitaocu mora biti jasno zašto je tekst napisan i koga bi mogao zanimati. Svaki čovjek ima svoj stil, pa tako nećemo naći ni dva novinara koja na isti način pišu o nekome događaju. Prema tome, riječ je o „osobnom načinu prenošenja misli pomoću jezika izborom najprimjerenijih riječi i najprimjerenijih jezičnih sklopova“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 46).

Novinarski stil odlikuje se velikim bogatstvom žanrova, odnosno oblika novinarskog izražavanja: ne pišu se na isti način vijest i izvještaj, tematski članci, reportaže, intervjui itd. Kako piše Josip Silić u svojim „Funkcionalnim stilovima hrvatskoga jezika“, novinarsko-publicistički stil po uporabi ekspresivnih jezičnih sredstava odmah je iza književnoumjetničkoga stila. Ipak, način uporabe tih sredstava značajno se razlikuje: „U novinskom se tekstu smisao jezičnoga sredstva nalazi u tekstu, a u književnoumjetničkome u podtekstu. Smisao je u novinskome stilu kazan neposredno, a u književnoumjetničkom posredno ('između redaka'). Novinarske procjene i ocjene moraju biti otvorene. U njima se mora vidjeti izravan i točan odnos prema činjenicama.“(Silić 2006: 77) Osnovne su karakteristike stila jasnoća, jezgrovitost, ritam rečenice i emocionalna obojenost.

Jasnoća podrazumijeva da iz novinarovih rečenica čitatelj poruku mora razumjeti brzo i lako. To se postiže razumljivim i poznatim riječima, a česta je zabluda kako je novinarski

stil slab i siromašan te da je jednostavnost lako postići. Naprotiv, iza te jednostavnosti obično je mnogo znanja, vještine, bogatstva izričaja i osobnosti. Istovremeno, autor teksta ne smije ni previše pojednostavniti način pisanja jer na taj način podcjenjuje čitaoca.

Važan je i ritam teksta koji se postiže oblikovanjem rečenica. Nije dobar stil u kojem su rečenice dugačke, isprekidane brojnim umetnutim rečenicama, tako da se čitalac više puta mora vraćati na početak da bi shvatio njezin smisao. To ne znači ni da novinar treba pisati samo jednostavnim rečenicama. Najbolji prijedlog je onaj Jonasa Bjorka u knjizi „Uvod u novinarstvo“ da se izmjenjuju duže i kraće rečenice: „U slučaju opisa akcije ili napetosti najbolje je upotrebljavati kratke rečenice, a kraćenje rečenica je djelotvoran način da se čitateljima dočara neka nagla i dramatična radnja. No, stalna uporaba kratkih rečenica u cijelom članku ostavit će dojam monotonije, tako da je preporučljivo izmjenjivati duge i kratke rečenice.“ (Bjork: 1996: 27)

Sljedeća bitna odlika novinarskoga teksta je jezgrovitost. U današnjem svijetu medija sve se više cijene novinari koji će i važan događaj uspjeti sažeti na svega nekoliko rečenica. Prostor se u novinama štediti da bi ga što više ostalo za prodaju oglasa koji osiguravaju opstanak na tržištu. Najvažnije je pronaći pravu riječ za pravu osobu ili situaciju, ne okolišati i ne služiti se nepotrebnim riječima, poput poštapalica. Jednostavno je otkriti ih: ako poruka teksta ostane jasna i kad ih maknemo, uvidamo da su bile suvišne.

Emocionalna obojenost kao karakteristika novinarskoga stila podrazumijeva da se tekstom čitaocu zaokupi svih pet osjetila: vid, sluh, njuh, okus i opip. To se, u žanru i temi za koje je primjereno, postiže odgovarajućim jezičnim sredstvima poput posebnog izbora riječi, njihovim položajem u odnosu na druge, pridjevima, detaljima u opisivanju, čime se dočarava događaj i onome tko mu nije uživo svjedočio.

4. 2. Opremanje novinarskog teksta

Kada je tekst napisan i kada su ga pregledali urednik i lektor, valja ga prikladno opremiti. Opremanje teksta urednički je posao u kojem može sudjelovati i autor i iznimno je važan u procesu nastajanja cjelovitoga novinarskog rada. Ni u kojem slučaju to nije usputan posao, kako si mnogi uzimaju za pravo misliti. „Većina je čitatelja površna i u novinama čita samo opremu teksta. Površan čitatelj pročitat će i tekst, ali samo ako ga je privukla dobra oprema...“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 59), poručuju voditeljima novinarskih družina i mladim novinarima autori „Novinarstva u školi“ i dodaju da je oprema u najmanju ruku

jednako važna koliko i tekst. Ne bi se smjelo dogoditi, u školskoj praksi često viđeno, da urednik lista izbacuje opremu u korist predugačkoga teksta. Bolje je malo skratiti autorski tekst i opremiti ga prema pravilima struke.

Nekoliko je načina opremanja novinarskog teksta (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 60):

1. autor teksta (školski novinar) predlaže opremu koja može ili ne mora biti prihvaćena;
2. glavni urednik (učenik) oprema tekst;
3. odgovorni urednik (voditelj novinarske družine) oprema tekst;
4. odgovorni i glavni urednik zajednički opremaju tekst;
5. autor čita svoj tekst na sastanku uredništva, a uredništvo (školski novinari) ga zajednički oprema nakon „oluje ideja“.

Niti jedan od navedenih načina opremanja nije pogrešan. Međutim, najmanje je poželjno da odgovorni urednik, učitelj, sam oprema tekst, a najbolje bi bilo da dobra oprema bude rezultat zajedničkoga rada uredništva školskog lista. Također bi bilo dobro da svaki autor uza svoj tekst predloži i opremu, pa ako odgovara – bit će prihvaćena, a ako ne, za to zaduženi osmisliće novu.

Opremu teksta u užem smislu ili naslovnu cjelinu čine naslov, nadnaslov i podnaslov, dok opremom u širem smislu podrazumijevamo međunaslove, potpise pod fotografijama i tekst u okvirima.

4. 2. 1. Naslovna cjelina – oprema u užem smislu

Nadnaslov je kratak tekst koji sadrži opće podatke o glavnome tekstu. Obično odgovara na pitanja tko, što i gdje, ali nema čvrstoga pravila na koja će pitanja odgovoriti i koliko će biti dugačak. Odlike nadnaslova trebale bi biti jasnoća i sažetost: dobro je kada je izrečen kratkom rečenicom koja će odmah reći o čemu je riječ u tekstu. U uredništvima školskih listova događa se da nadnaslov služi kao naslov, da u njemu rečenica počinje i nastavlja se naslovom. To nije dobro jer se nadnaslov i naslov trebaju shvaćati i pisati kao odvojene cjeline.

Sadržaj nadnaslova ovisi, jasno, o samome tekstu za koji se piše, ali i o novinarskoj vrsti teksta koji opremamo. Primjerice, za intervju nadnaslov može biti ime, prezime i titule osobe s kojom je novinar razgovarao, za anketu pitanje postavljeno većem broju sugovornika

itd. Nadnaslov nije obavezan dio opreme – kraći tekstovi na moraju ga imati, a je li tekst „dovoljno“ kratak da ne treba imati nadnaslov odlučit će urednik.

Naslov je najvažniji dio opreme i bez njega se tekst ne može smatrati novinarskim. To je „kratka, zanimljiva misao, rečenica, poruka ili isječak iz teksta koji jasno, sažeto i zanimljivo govori o čemu je u tekstu riječ“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 61). Naslov je grafički izdvojen od tijela teksta, tiskan je većim i drugačijim slovima i zapravo je samostalan tekst. Njegova je moć iznimna, a toga često nisu svjesni oni koji smišljaju naslove: o naslovu ovisi hoćemo li pročitati neki tekst u cijelosti, pa tako loš naslov može biti razlog da tekst niti ne pomislimo pročitati.

Ako čitaoca privuče naslov, dodatne će podatke potražiti u nadnaslovu i podnaslovu te potom odlučuje hoće li nastaviti čitati ili ne. Proces odlučivanja traje tek nekoliko sekundi i utoliko je teži posao osmisliti naslov da se u malo riječi puno kaže. Najbolje je naslov pisati tako da se zapitamo koja je osnovna informacija koju tekst prenosi čitaocima. Kada dođemo do odgovora, imamo smjernicu prema kojoj valja osmisliti naslov.

Dobro je kada je naslov originalan, ali često do njega ne možemo doći, pa onda posežemo za već poznatim naslovima – pjesama, knjiga, filmova... Parafraziranje poznatih naslova je prihvatljivo, pogotovo ako je dobro izvedeno, a ono što nikako ne treba raditi je preuzimanje postojećeg naslova bez ikakve promjene: to je plagiranje – krađa.

Duljina naslova nije određena, ali moglo bi se reći da vrijedi – što kraći (i upečatljiviji), to bolji. Koliko će naslov biti dugačak ovisi i o dizajnu lista, a grafičari najboljima za prelamanje navode naslov koji ima od tri do pet riječi.

Podnaslov je najdulji tekst u naslovnoj cjelini i njegova je zadaća čitaoca nešto šire informirati o čemu je u tekstu riječ. Obično sadrži najjače i najvažnije rečenice iz teksta u obliku natuknica. Najčešće se u podnaslovu može vidjeti „izvučen“ dio iz osnovnoga teksta, a nešto rjeđe piše se kao sažetak teksta koji slijedi. Ako je riječ o dugačkome novinarskom tekstu, koji se proteže na više stranica, možemo imati i više podnaslova.

4. 2. 2. Oprema u širem smislu

Novinarski tekst dulji od trideset redaka ili jedne kartice teksta može kao opremu imati i međunaslove. Oni nisu dio naslovne cjeline, već „lome“ tekst na manje dijelove. Pravilo je da u tekstu budu najmanje dva međunaslova, odnosno da tekst bude razdijeljen na najmanje tri dijela jer bi samo „prepolovljen“ tekst mogao zbuniti čitaoca. Međunaslovi trebaju biti

kratki jer se lome u stupcima, a njihova je funkcija, osim što tekst vizualno čine zanimljivijim i dinamičnijim, dodatno isticanje njegova sadržaja.

Okviri, odnosno tekst tiskan u okvirima, također čine opremu u širem smislu riječi i nisu njezin obavezni sastavni dio. U okviru se objavljuje najzanimljiviji dio teksta, obično s vlastitim naslovom. Također se u njemu može naći i samostalan kraći tekst koji nadopunjuje osnovni novinarski rad. Okviri stranicu čine vizualno boljom.

U opremu novinarskog teksta ubrajaju se i potpisi pod fotografijama koje valja razlikovati od potpisa autora fotografije. Potpis pod fotografijom je kratak tekst, obično jedna rečenica koja govori što fotografija prikazuje. Ako su na fotografiji osobe, u potpisu bi trebala stajati njihova imena, prezimena i titule. Ukoliko cilj fotografije nije prikazati konkretne osobe, onda u potpisu treba biti opis događaja, mjesta, situacije na fotografiji.

4. 3. Novinarske vrste – oblici novinarskog izražavanja

Već je ranije spomenuto da je novinarsko-publicistički stil žanrovski vrlo bogat. Postoji niz podjela novinarskih vrsta u skupine, ali nećemo se detaljno se njima baviti. Valja samo spomenuti da svi oblici novinarskog izražavanja obuhvaćeni ovim radom pripadaju, prema Silićevoj podjeli po općim funkcijama novinarskih medija, u informativne, popularizatorske, prosvjetiteljske i pedagoške žanrove (Silić 2006: 77). To su vijest, izvještaj, komentar, osvrt, kolumna, tematski (problemski) članak, anketa, crtica, kritika, prikaz, recenzija, intervju, portret, reportaža i putopis.

Uz vijest, koja je temelj novinarstva i od koje bi trebao krenuti svaki novinarski početnik, u najosnovnijim crtama predstaviti ćemo vrste kojima pripadaju učenički tekstovi analizirani u drugome dijelu ovoga rada: intervju, putopis, problemski članak i crticu.

4. 3. 1. Vijest

Vijest je osnovna forma svakoga oblika novinarstva. Ona je njegov temelj i često je se karakterizira kao novost koja zanima javnost ili se nje tiče. Neki ćeiskusni novinari s dugogodišnjim iskustvom reći da je vijest sve što se objavi u medijima i neće mnogo pogriješiti. „Vijest je temeljni oblik novinarskog izražavanja. Bez vijesti nema novinarstva, a novinar koji ih nije naučio pisati, teško da će ikada postati profesionalac“, piše Stjepan Malović u „Osnovama novinarstva“ (Malović 2005: 185). S jedne strane jednostavna za

čitanje, s druge iznimno složena za sastavljanje, vijest nema ni jedinstvenu definiciju. Brojni su teoretičari pokušali definirati vijest, ali nema, vjerojatno nikad i neće biti, rezultata koji bi sve zadovoljio.

Sama definicija vijesti manje je važna za novinare i urednike od činjenice da dobro znaju procijeniti koji bi događaj mogao postati vijest. Kako navodi Zvonko Letica u knjizi „Televizijsko novinarstvo“, najvažnije su osobine vijesti da su informacije koje nosi važne i odgovaraju činjenicama, da su novost i pravodobne te da zanimaju širi krug ljudi (Letica 2003: 208-209). Kao izvrstan primjer sažetosti u riječima i bogatstva u sadržaju može se navesti ono što je američki televizijski novinar John Hart uradio s dugačkom agencijskom informacijom, pretvorivši je u malo umjetničko djelo: „U Sjevernoj Irskoj su 17-ogodišnju djevojku isjekli ljudi, koji su na glavama imali kapuljače, a u rukama britve. Ona je katolkinja. Njen je momak protestant. Živa je, na čelu joj je urezan križ.“(Letica 2003: 208)

Za sastavljanje vijesti postoji formula „5W + H“, prema početnim slovima upitnih riječi na engleskom jeziku na koja bi svaka vijest trebala odgovoriti – tko, što, gdje, kada, zašto i kako. Redoslijed odgovora na pitanje nije zadan, ali obično se na početku vijesti odgovara na prva dva pitanja. Vijest se dijeli na glavu i tijelo: glava je prvi, udarni dio u kojem doznajemo najvažnije podatke, a u tijelo idu ostale informacije povezane s onime o čemu se piše vijest.

U školskim listovima vijesti su premalo zastupljene, smatraju autori „Novinarstva u školi“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 68). To nije dobro jer mladi novinari svakako trebaju svladati pisanje vijesti prije bavljenja drugim oblicima novinarskog izražavanja, ali je dijelom i razumljivo: školski list obično izlazi tek jednom ili dvaput godišnje, pa vijest nije najprikladnija vrsta zbog dugoga razdoblja od nekog događaja do objave. Ipak, školske vijesti obično se ne objavljuju i u drugim medijima, odnosno ne zastarijevaju i školski je list jedino mjesto na kojem će se o nekome događaju važnome za školu i učenike izvijestiti.

4. 3. 2. Intervju

Intervju ili razgovor iznimno je važan oblik novinarskoga izražavanja, pa tako i vrlo često korišten u novinama, na televiziji, radiju i internetu. Najzastupljenija je novinarska vrsta i u školskim listovima, navode autori „Novinarstva u školi“ (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 99). Baš poput vijesti, i intervju se na prvi pogled čini jednostavnim: novinar pita, a sugovornik odgovara. Međutim, da bi dobio dobar intervju, novinar mora prvo pažljivo i promišljeno izabrati sugovornika, potom se informirati o njemu i temama razgovora,

pripremiti kvalitetna, zanimljiva, provokativna pitanja i tek onda provesti intervju. Svaki intervju mora imati povod.

Marina Mučalo jednostavnom formulom objašnjava što je intervju u suvremenom novinarstvu: „Znatiželja + informiranost + hrabrost = zamjetan intervju“ te ovim elementima dodaje pristojnost u komunikaciji sa sugovornikom te duhovitost koja služi i kao pokazatelj kojim novinar saznaje kako daleko smije ići (Mučalo 1996: 59). Često se govori da vrsta intervjuja ima koliko i osoba koje intervjuiraju i njihovih sugovornika, ali ipak se i ovaj oblik novinarskoga izražavanja može podijeliti u nekoliko skupina. Malović ih navodi tri: *spoznaja novoga* – prikupljamo informacije, a intervju često obavljamo rutinski; *profil* – osobu koju intervjuiramo želimo temeljito predstaviti, prikazati je u punom sjaju ili zbog nekog posebnog razloga; *istraživački intervju* – važan za istraživačko novinarstvo, a novinar njime utvrđuje činjenice (Malović 2005: 222-223).

Za školske novinare podjela intervjuja i nije toliko važna, ali zato jest važno da uvijek, koji god oblik intervjuja provodili i s kojim god sugovornikom, pažljivo slušaju što intervjuirani govori. Ne bi se smjelo dogoditi da nešto ostane nejasno ili pak da sugovornik spomene neki zanimljiv detalj, a novinar na to ne reagira, već nastavi s unaprijed pripremljenim pitanjima. Na taj način ne može se dobiti dobar intervju.

Svaki intervju trebao bi imati uvod, središnji dio i završetak. U uvodu treba predstaviti osobu s kojom se razgovara ili povod za intervju. I ovdje se često nailazi na lošu praksu – izostavljanje uvoda zbog niza razloga među kojima su grafički diktat onoga tko osmišljava dizajn lista ili pak oni koji kažu da im je „lakše sastaviti četiri kartice intervjuja, nego deset-dvadeset redaka uvoda“, no to onda nisu novinari, već daktilografi (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 101). Nakon uvoda slijedi središnji dio s pitanjima i odgovorima koji se i na papiru treba doimati kao dijalog. Pitanja trebaju biti jednostavna, razumljiva i ne predugačka. Treba ih oblikovati tako da se na njih ne može odgovoriti samo s „da“ ili „ne“ te da se ne postavi više pitanja odjednom. Intervju valja završiti nekom misli, sugovornikovom ili novinarovom, koja će se doimati kao logičan kraj.

U obradi intervjuja za objavu dopuštene su autorove intervencije. Vrlo često se odgovori na pitanja ne mogu doslovno prepisati, odnosno na novinaru je da tekst napiše u skladu s jezičnim zakonitostima. Nije nužno pitanja i odgovore ostaviti u istom redosljedu kako je razgovor tekao: novinar ima slobodu mijenjati tijek intervjuja, čak i izbacivati suvišne dijelove, ali ni u kojem slučaju ne smije izmijeniti smisao odnosno sadržaj onoga što je sugovornik rekao. Potom se intervju šalje sugovorniku na autorizaciju i tek nakon što se on s njime složi (ili predloži izmjene koje novinar mora uvažiti), spreman je za objavu.

Pitanja u intervjuu trebaju biti vizualno istaknuta u odnosu na odgovore, a to se postiže podebljanim slovima ili grafičkom oznakom – kružićem, strelicom itd. Uz intervju svakako mora biti i fotografija osobe s kojom je novinar razgovarao.

4. 3. 3. Putopis

Obično se u novinarskoj praksi putopis ne izdvaja kao zasebna vrsta, već kao podvrsta reportaže. Često se spominje i putopisna reportaža. Ta dva oblika novinarskog izražavanja u svakom slučaju imaju zajednička obilježja: oba se smatraju žanrovima na granici novinarstva i književnosti, posebno zbog slobodnijeg stila pisanja, koji autoru dopušta vrlo osobni pristup. Također, to mogu biti dugački tekstovi, za razliku od, primjerice, vijesti.

I putopis i reportaža bave se stvarnim ljudima, događajima, mjestima. Reportaža nastoji publici približiti neki događaj, pojavu ili osobu i može se reći da je u njezinoj pozadini vijest. S druge strane, podloga putopisa ne mora biti aktualan događaj, već se on ograničava na opise krajeva i putovanja. Posebno su zanimljivi putopisi koji opisuju slabo poznate krajeve (Malović 2005: 332). Putopis je zasnovan na dokumentarnosti, tako što u njemu autor navodi činjenice, događaje, situacije koje je vidio, često i sam doživio na putovanju (Visinko 1989: 115).

4. 3. 4. Problemski članak

Problemski je članak novinarska vrsta u kojoj autor odabire iz neke teme izdvaja jedan problem i njega detaljnije razrađuje. Težak piše da „problemski članak rješava jedan aktualan problem (društveni, prosvjetni, politički, umjetnički, privredni itd.) – sagledajući ga s različitih strana, osvjetljavajući ga s mnogih aspekata“ (Težak 1971: 134). I u pozadini problemskoga članka obično je vijest.

Problemski članak oblikovan je tako da se u uvodu najavljuje problem koji je u središtu pozornosti i iznosi se osnovna tvrdnja u vezi s njime. Slijedi razradba problema – ispisuju se dokazi da problem postoji, potom i argumenti kojima se potvrđuje tvrdnja iznesena u uvodnome dijelu problemskoga članka. Također taj problem treba ilustrirati najmanje jednim primjerom, a u završnome dijelu članka autor navodi prijedloge za rješanje obrađenoga problema (Visinko 2010: 248).

4. 3. 5. Crtica

Ne baš česta, ali prilično „zahvalna“ novinarska vrsta je crtica. Sadržajem i stilom pisanja ona je srodna reportaži, ali je od nje kraća. Također, dok se reportaža bavi „velikim“ i važnim temama, „crtičaru su bliže sitne ljudske brige i problemi, koji su gdjekad samo epizodni događaj dana u jednom mjestu ili čak samo u obitelji, a gdjekad su i prava mala ljudska drama“, pojašnjava Težak (1971: 132). Crtica se temelji na pobuđivanju osjećaja u čitalaca: ona želi izazvati simpatiju ili antipatiju, odobravanje ili osudu, sućut ili radost (Primorac, Šimeg i Šojat 2010: 95). Stoga je i u crtici dopušteno korištenje stilskih sredstava uobičajenih za književnost.

Kako nema jasne definicije niti zadanoga oblika kakav bi crtica trebala imati, njome se zaista mogu obrađivati najrazličitije teme. Jedino je sigurno da se crtica ne može graditi poput izvještajnih oblika, sve drugo ovisi o slobodi, maštovitosti i umijeću autora koji se odluči pisati crticu.

5. Istraživanje

5. 1. Cilj istraživanja

Cilj je ovoga istraživanja utvrditi objavljuju li se u školskim listovima, odnosno pišu li učenici, tekstove motivirane zanimljivim, neobičnim ljudima, odnosima i događajima iz njihova života. Ukoliko se utvrdi postojanje učeničkih novinarskih radova s elementima životne priče, ovim će se istraživanjem utvrditi u kojim su ih oblicima novinarskog izražavanja (vrstama) učenici pisali. Također će se procijeniti kvaliteta tih radova na nekoliko izdvojenih primjera te ukupnim dojmom.

5. 2. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja su novinarski radovi učenika objavljeni u školskim listovima za koje se pretpostavlja da sadrže elemente životne priče.

5. 3. Hipoteze istraživanja

Polazište za istraživanje su hipoteze postavljene s obzirom na dosadašnja osobna iskustva koja sam stjecao kao član osnovnoškolske novinarske družine i uredništva školskoga lista, praćenja suvremenih medija (novina, radija, televizije i interneta) te informacije dobivene na nastavi Metodike jezičnoga odgoja i obrazovanja, kolegiju na 2. godini diplomskoga studija hrvatskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Rijeci:

1. Učenici u novinarskim radovima koje objavljuju u školskim listovima pišu tekstove motivirane zanimljivim ljudima, odnosima i događajima iz njihova života – životne priče.
2. Novinarski radovi s elementima životne priče prema obliku novinarskog izražavanja najčešće su intervjui i reportaže.
3. Novinarski radovi s elementima životne priče češće govore o osobama koje su generacijski udaljene od autora (učenici i studenti manje su zastupljeni od članova obitelji, profesora, javnih osoba i sl.).

Jesu li navedene hipoteze točne, pokazat ćemo skupnom analizom rezultata u kojem se vidi koje su novinarske vrste i teme zastupljene u promatranim radovima te pojedinačnom analizom dijela radova obuhvaćenih istraživanjem.

5. 4. Uzorak istraživanja

U istraživanju smo koristili novinarske radove objavljene u školskim listovima osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj upućenima na državnu razinu smotre LiDraNo 2014. godine. Od ukupnoga broja, kao slučajni smo uzorak izdvojili 42 školska lista – 24 osnovnoškolska te 18 srednjoškolskih (osnovnoškolskih je listova više jer je i produkcija značajno veća – novinarske skupine kao oblik izvannastavnih aktivnosti, a time i izdavanje školskih listova, češće je u osnovnim nego u srednjim školama).

5. 5. Metodologija istraživanja

Čitanjem i analizom svih radova objavljenih u izabrana 42 školska lista izdvojili smo ukupno 52 rada (21 iz osnovnoškolskih te 31 iz srednjoškolskih listova). Svima je zajedničko da se u njima očituju elementi životne priče, a kriterij za izbor radova bila je tematsko-sadržajna i jezična analiza. Pritom smo procjenjivali originalnost teme rada i načina na koji je obrađena.

U ovome su istraživanju zastupljeni radovi u kojima se zapaža visok stupanj motivacije autora te zanimljivost nastaloga teksta. Brojni radovi u kojima ima elemenata životne priče nisu ušli u ovo istraživanje zbog svoje običnosti – to su u prvome redu razgovori učenika s novim profesorima ili onima koji odlaze u mirovinu, intervjui motivirani sportskim postignućima učenika i slično.

Izdvojene radove analizirali smo kvantitativno. Pregledavanjem radova utvrđujemo koje teme učenici najčešće obrađuju i dijelimo ih u nekoliko skupina. Zatim smo istražili kojim su novinarskim vrstama teme obrađene te utvrdili zastupljenost učenica odnosno učenika kao autora promatranih novinarskih radova. Sve navedene parametre prikazujemo pojedinačno za osnovnoškolske i srednjoškolske listove te skupno.

Kvalitativnu analizu izdvojenih učeničkih novinarskih radova proveli smo detaljno ih iščitavajući te procjenjujući tematsko-sadržajne, jezično-stilske i formalno-pojavne sastavnice. Pritom smo se koristili opisnicima za ocjenjivanje učeničkih sastavaka, koje

detaljno razrađuje Karol Visinko u knjizi „Jezično izražavanje u nastavi Hrvatskoga jezika : Pisanje“⁷, prilagodivši ih posebnostima oblika izražavanja zastupljenih u istraživanju. Opisnici su priloženi u prikazu rezultata istraživanja na pojedinačnoj razini. Manji dio tako ocijenjenih radova detaljno ćemo komentirati u sljedećem poglavlju.

⁷ Usp. Visinko (2010), str. 297-315.

6. Prikaz rezultata istraživanja na skupnoj razini

Kvantitativnom analizom izdvojena 52 osnovnoškolska i srednjoškolska rada utvrđujemo zastupljenost tema u kojima se očituju elementi životne priče, novinarsku vrstu kojom su radovi pisani te zastupljenost autora po dobi (razini obrazovanja) i spolu.

Iako se čini prilično jednostavno, iznimno je složeno razvrstavati novinarske radove prema temi ili izboru sugovornika. Teme se isprepliću i gotovo je nemoguće jednoznačno odrediti temu ili područje kojemu sugovornik pripada. Promatrana 52 rada razdijelili smo u sedam skupina, kombinirajući njihovu temu odnosno sugovornikovu ulogu u odnosu na učenike autore novinarskih tekstova. Skupine su sljedeće:

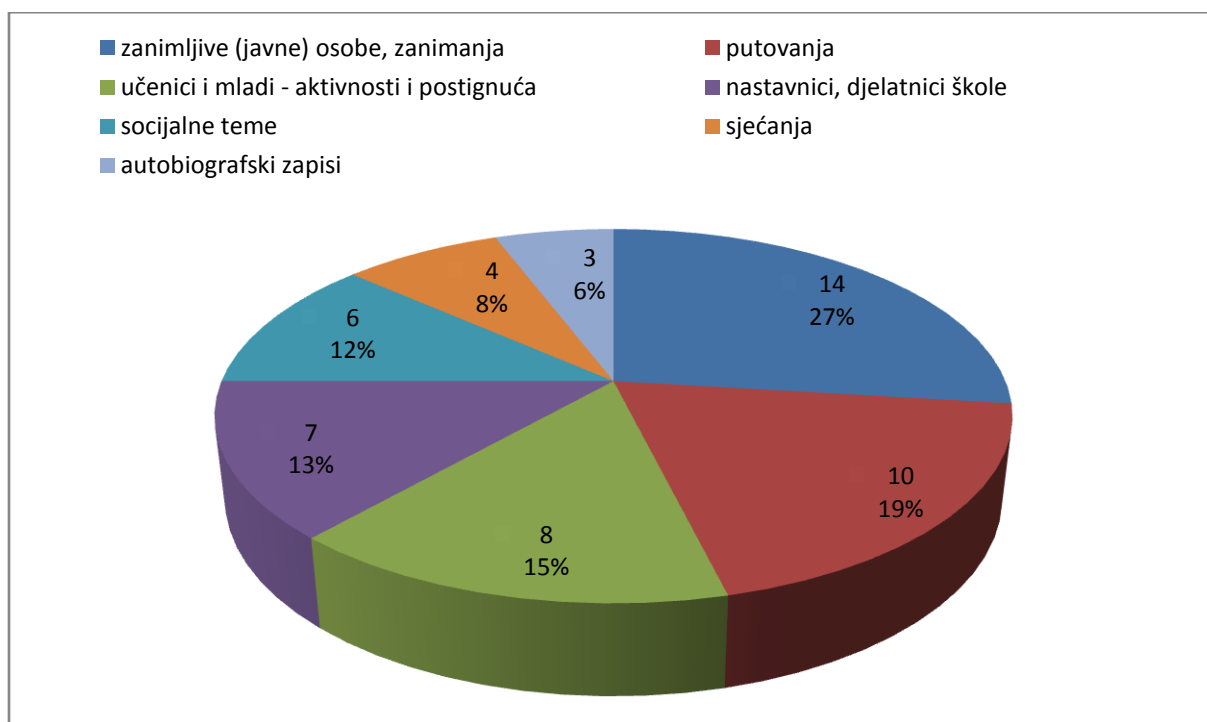
1. učenici i mladi – aktivnosti i postignuća;
2. nastavnici, djelatnici škole;
3. zanimljive (javne) osobe, zanimanja;
4. putovanja;
5. socijalne teme;
6. sjećanja;
7. autobiografski radovi.

U prvu skupinu ulaze razgovori s učenicima koji imaju zanimljiv hobi, postižu rezultate na natjecanjima, zatim s (bivšim) učenicima koji školovanje nastavljaju u inozemstvu, pronalaze posao nakon završetka srednje škole i slično. I u drugoj skupini prevladavaju razgovori, a intervjuirane osobe su novi profesori ili oni koji odlaze u mirovinu, školski knjižničari, svećenici (vjeroučitelji). Treća skupina tematski je najšira i može biti najslobodnije shvaćena: obuhvaća zanimljive osobe, obično iz javnoga života, ili pak one koje se bave zanimljivim, neobičnim poslovima. Uobičajeni sugovornici su književnici, glazbenici, novinari, političari, a pojavljuju se i član gorske službe spašavanja, modni dizajner te psiholog. U tematskoj skupini putovanja, očekivano, najveći je broj putopisa koje su učenici pisali uglavnom putujući privatno, s članovima obitelji. Izdvaja se reportaža učenice koja je sudjelovala na međunarodnom natjecanju iz fizike na Baliu. Peta skupina, socijalne teme, također je prilično široka i u nju ulazi intervju sa zlostavljanom osobom, zatim s učenicima pripadnicima LGBTQ zajednice, ali i problemski članci koje su učenici pisali o svojim poteškoćama u učenju ili zdravstvenim problemima osoba iz bliske okoline. Sljedeća skupina, sjećanja, obuhvaća četiri novinarska rada: jedna crtica i jedna reportaža odnose se na Domovinski rat, a preostala dva intervjui su s osobama starije dobi koje se prisjećaju svojega

djetinjstva i mladosti. U posljednju skupinu ulaze tri autobiografska zapisa, što zapravo nisu novinarski radovi. Uključeni su u istraživanje jer se u njima jasno ocrtavaju učeničke životne priče – česte selidbe s obitelji, život u učeničkom domu te doživljaj majčina poroda.

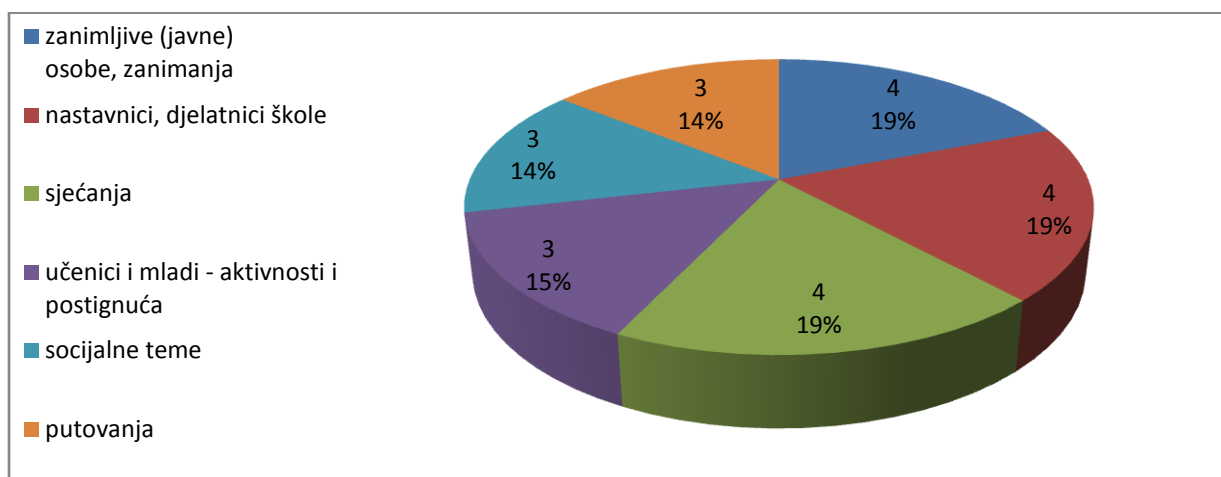
Među promatranim radovima najzastupljeniji su oni iz tematske skupine zanimljivih (javnih) osoba. Od promatrana 52 rada, poznatim se osobama ili njihovim neobičnim zanimanjima bavi ukupno 14 radova (27 posto). Slijede putovanja, učenicima očito vrlo dobar poticaj i motivacija za pisanje novinarskih radova: ukupno je 10 radova o putovanjima, što čini 19 posto u ukupnome promatranom uzorku. Na trećem su mjestu tekstovi u kojima učenici pišu, uvjetno rečeno, o svojim vršnjacima, odnosno o učenicima i mladima te njihovim hobijima i postignućima. U toj je skupini osam radova (15 posto). U izdvojenom uzorku nešto su manje zastupljeni radovi o nastavnicima i djelatnicima škole, inače vrlo popularni i česti u školskim listovima: ovdje ih je sedam (13 posto). Skupina koja obuhvaća socijalne teme slijedi sa šest novinarskih tekstova, odnosno 12 posto među promatranim radovima. Četiri rada (osam posto) odnose se na sjećanja, a tri promatrana učenička teksta (šest posto) nisu novinarski radovi već autobiografski zapisi. Zastupljenost tema vidljiva je u Grafikonu 1.

Grafikon 1: Zastupljenost tema u promatranim radovima (ukupno osnovna i srednja škola)

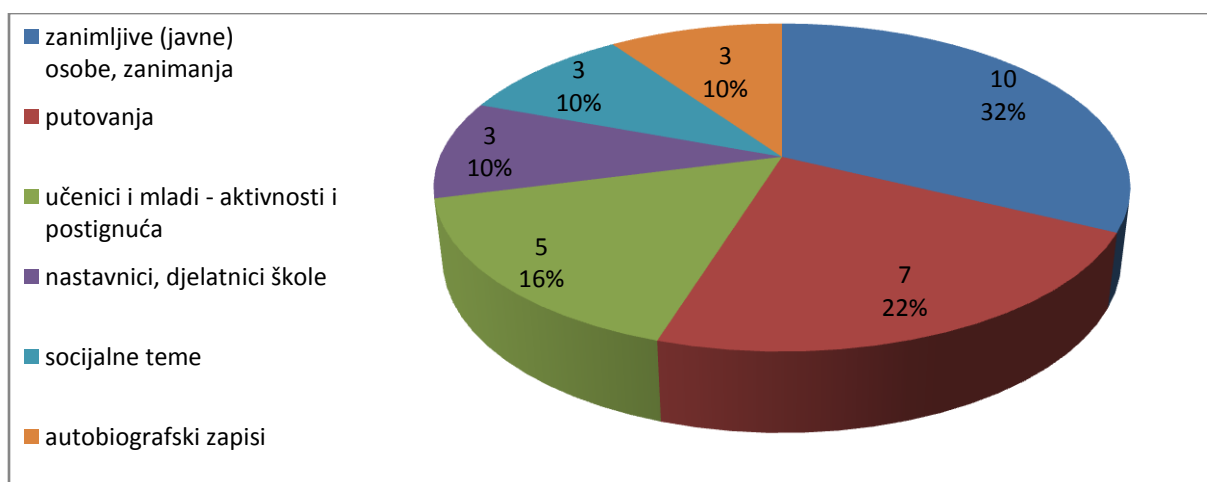
Promatramo li temu rada samo u osnovnoškolskim listovima, zastupljenost je značajno drugačija. Istraživanje obuhvaća 21 objavljeni rad i raspodjela po temama je gotovo ujednačena, što se može vidjeti u Grafikonu 2. Po četiri rada (19 posto) pripadaju skupini zanimljivih osoba i zanimanja, nastavnika i djelatnika škole te sjećanja, a po tri rada (14 posto) broje skupine o učenicima i mladima, socijalnim temama te putovanjima.

Grafikon 2: Zastupljenost tema u promatranim radovima (osnovna škola)

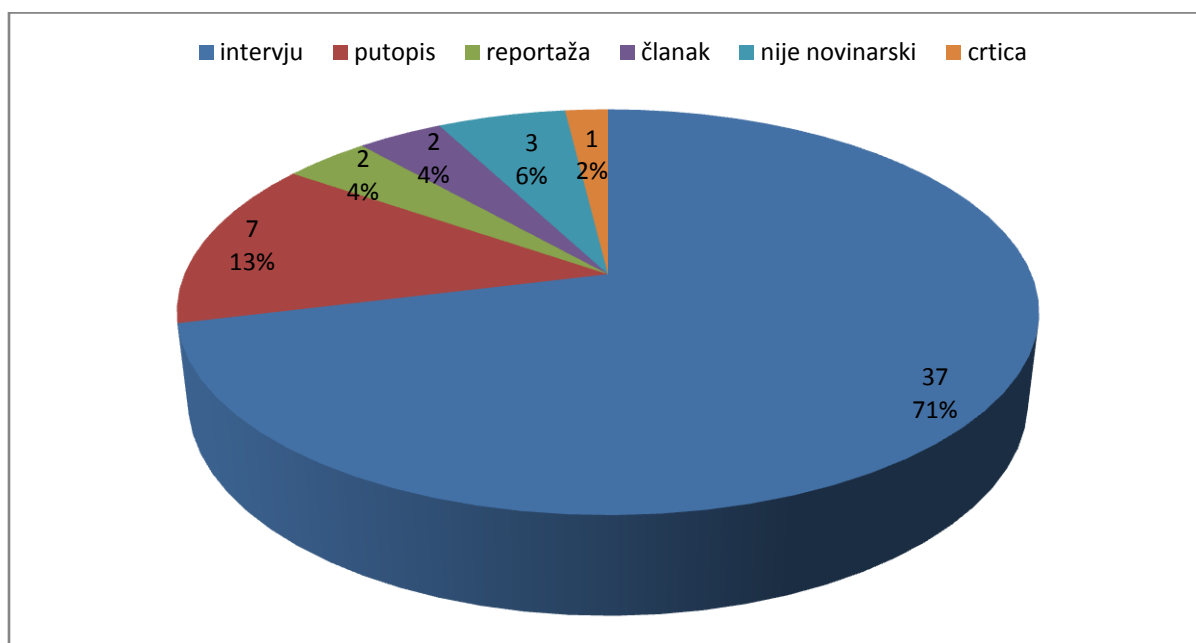
Iz srednjoškolskih listova izdvojen je 31 rad. Većina, čak 10 radova (32 posto), odnosi se na zanimljive osobe i zanimanja, a slijede putovanja – sedam radova (22 posto). U trećoj tematskoj skupini, o učenicima i mladima te njihovim aktivnostima i postignućima, pet je novinarskih radova u srednjoškolskim listovima, što čini 16 posto. Po tri rada (10 posto) pripadaju u skupinu o nastavnicima i djelatnicima škole, socijalnim temama te autobiografskim zapisima, odnosno radovima koji prema vrsti nisu novinarski. Odnosi se mogu vidjeti u Grafikonu 3.

Grafikon 3: Zastupljenost tema u promatranim radovima (srednja škola)

Na uzorku izdvojenih radova važno je uočiti i koje novinarske vrste ili oblike izražavanja koriste učenici. Očekivano, najviše je intervjua, čak 37 od 52 rada, što čini 71 posto. Sedam radova može se odrediti kao putopis (13 posto). S po dva rada odnosno četiri posto u ukupnome uzorku zastupljeni su problemski članak i reportaža, a zabilježena je i jedna crtica (dva posto). Preostala tri rada kojima se bavi ovo istraživanje ne mogu se odrediti kao novinarski, već kao autobiografski zapisi. Vrstovna analiza radova najbolje se može prikazati Grafikonom 4.

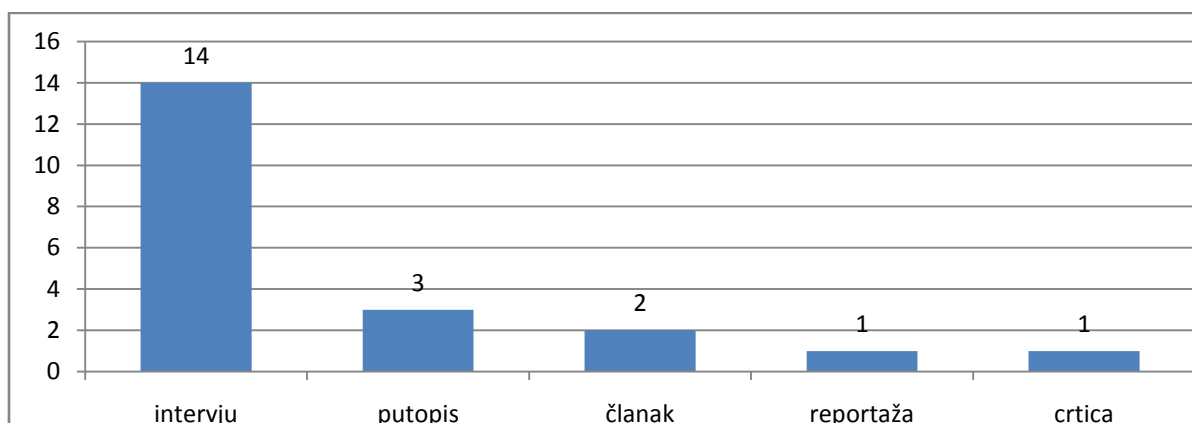
Grafikon 4: Promatrani novinarski radovi prema vrsti (ukupno osnovna i srednja škola)

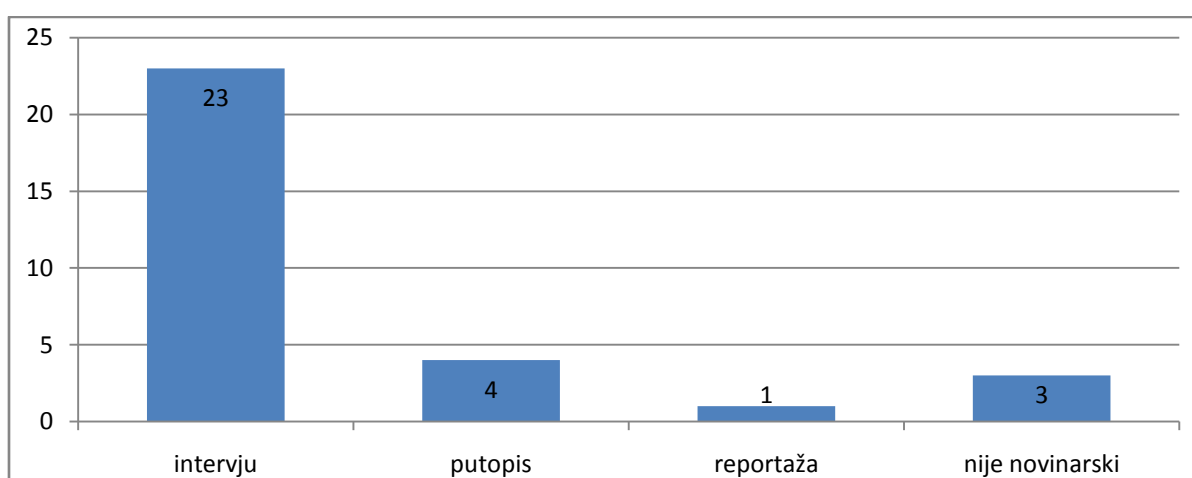
Promatramo li odvojeno radove objavljene u listovima osnovnih i srednjih škola, možemo uočiti razlike. Novinari u osnovnim školama pisali su radove u kojima pronalazimo elemente životne priče u pet oblika novinarskog izražavanja, a to su intervju, putopis, problemski članak, reportaža i crtica. Najzastupljeniji je intervju (14 radova ili 67 posto), značajno ispred ostalih vrsta, što se može vidjeti u Grafikonu 5.

U radovima srednjoškolaca zastupljeni su intervjui, putopisi i reportaža među novinarskim vrstama te tri autobiografska zapisa. U promatranome uzorku, čak su 23 intervjua (74 posto), četiri putopisa (13 posto) te već spomenuta reportaža (tri posto) i tri autobiografska zapisa, čiji je udio u uzorku 10 posto. To prikazuje Grafikon 6.

Grafikon 5: Promatrani novinarski radovi prema vrsti (osnovna škola)

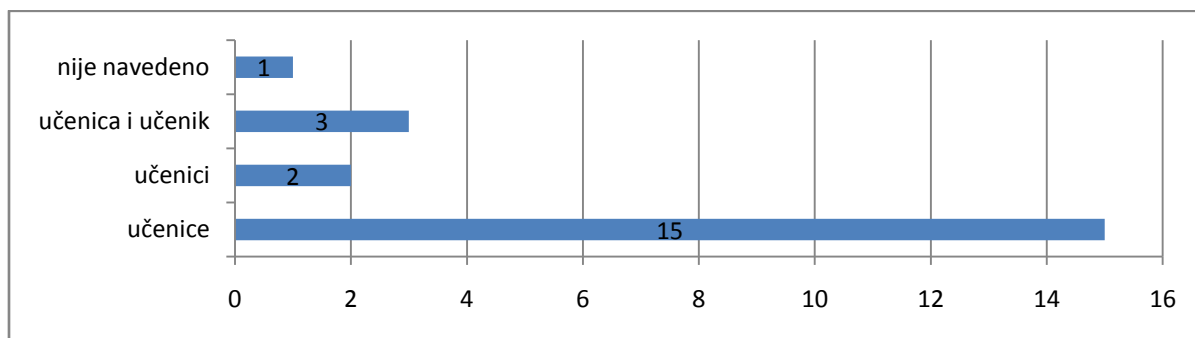
Grafikon 6: Promatrani novinarski radovi prema vrsti (srednja škola)

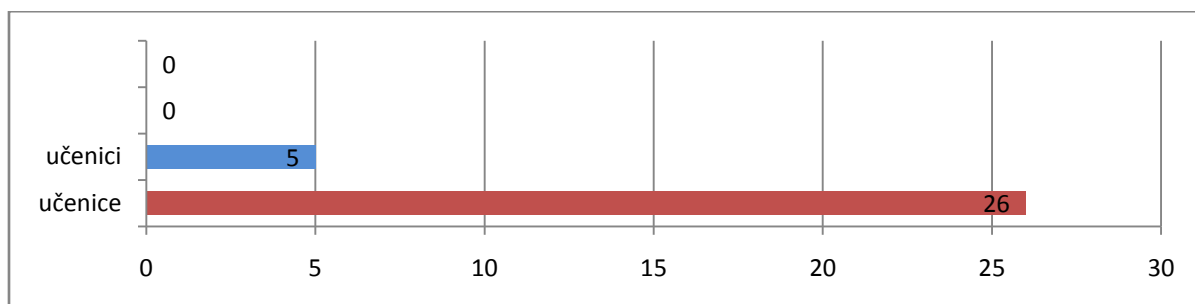
Valja se osvrnuti i na spol i dob autora promatranih novinarskih radova. Uobičajeno je da učenice u većem broju od učenika pohađaju izvannastavne aktivnosti poput novinarske grupe. To se pokazalo i ovim istraživanjem: većinu promatranih radova potpisuju učenice, kako u osnovnoj (71 posto), tako i u srednjoj školi (84 posto). Učenici osnovnoškolci autori su tek 10 posto radova, a srednjoškolci su potpisani pod 16 posto radova.

U osnovnoškolskim listovima zabilježena su i tri rada u suautorstvu učenice i učenika, kao i jedan rad koji potpisuje grupa učenika, bez navođenja imena. Među srednjoškolskim radovima izdvajaju se dva bez potpisa autora, ali kako se radi o listu isključivo djevojačke škole, može se zaključiti da su autorice učenice. Dva su rada koja potpisuje po dvoje autora: u jednom slučaju dvojica učenika, a u drugom dvije učenice. Navedeno je prikazano Grafikonima 7 i 8.

Grafikon 7: Autori promatranih novinarskih radova prema spolu (osnovna škola)

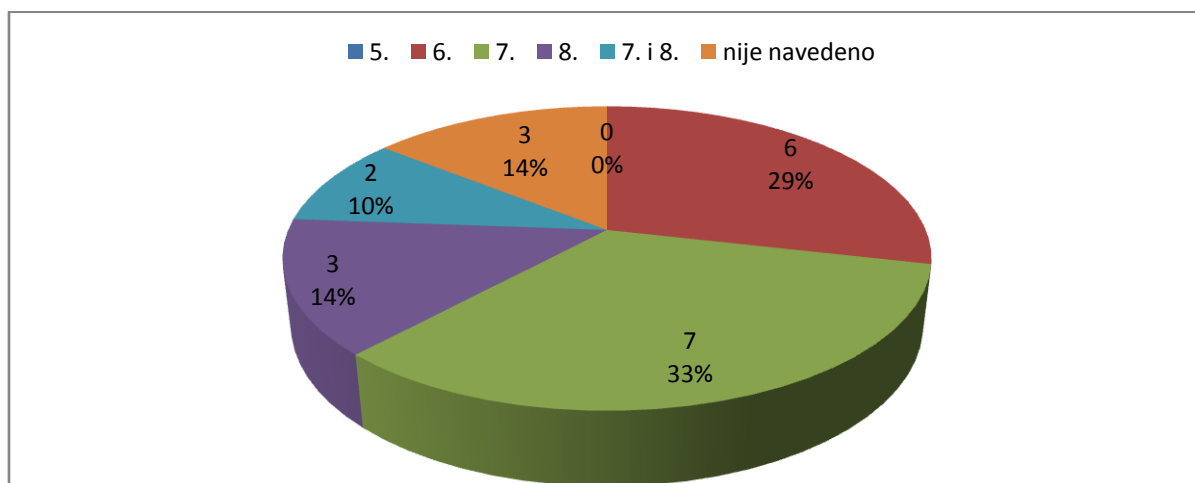

Grafikon 8: Autori promatranih novinarskih radova prema spolu (srednja škola)

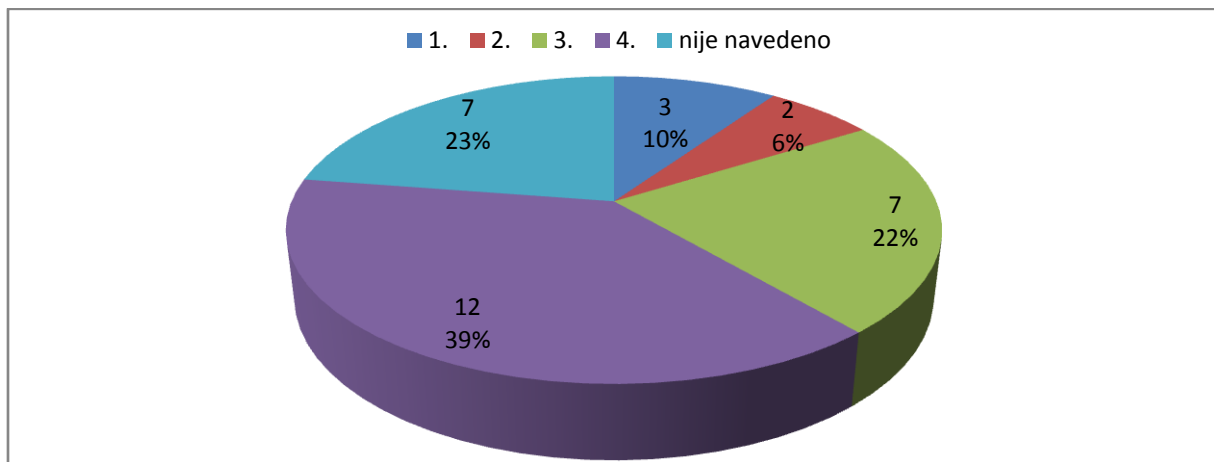

Možemo promatrati i dob odnosno razinu obrazovanja učenika autora promatranih radova u kojima se očituju elementi životne priče. Zastupljeni su učenici viših razreda osnovne škole, izuzev petoga razreda, te učenici svih razreda srednjih škola. Struktura radova prema dobi autora vidljiva je u Grafikonima 9 i 10 koje nema potrebe posebno komentirati. Zapaža se da u osnovnoškolskim listovima najveći broj učenika autora promatranih radova pohađa sedmi razred, a među srednjoškolcima najbrojniji su autori učenici četvrtih razreda. Može se primijetiti i da je velik broj, gotovo četvrtina promatranih radova u srednjoškolskim listovima, potpisan samo imenom i prezimenom, ali ne i razredom koji autor pohađa.

Grafikon 9: Dob (razred) autora promatranih novinarskih radova (osnovna škola)

Grafikon 10: Dob (razred) autora promatranih novinarskih radova (srednja škola)

Zanimljivo je još spomenuti da je u nekoliko tematskih skupina kao novinarska vrsta zabilježen isključivo intervju. To su učenici i mladi – aktivnosti i postignuća, zanimljive (javne) osobe i zanimanja te nastavnici i djelatnici škole. Radovi kojima je tema putovanje pisani su pretežno putopisima (sedam), ali i dvama intervjuima te jednom reportažom. O sjećanjima su učenici pisali u dva intervjua te jednoj crtici i jednoj reportaži, a o socijalnim temama četirima intervjuima i dvama problemskim člancima. Valja još uočiti da su o socijalnim temama pisale isključivo učenice.

7. Prikaz rezultata istraživanja na pojedinačnoj razini

Dio od ukupno 52 rada obuhvaćenih istraživanjem sada ćemo detaljnije analizirati tako što ćemo ih ocijeniti koristeći se opisnicima za ocjenjivanje učeničkih sastavaka. Svaki izdvojeni tekst dodatno ćemo i komentirati. Tako ocijenjeni i komentirani učenički novinarski radovi prilog su ovome istraživanju.

Opisnici prema kojima su ocjenjivani učenički radovi prilagođeni su potrebama istraživanja: u školskoj praksi preporučuje se takav, analitički pristup vrednovanju učeničkoga jezičnog izražavanja i opisnici za vrjednovanje mijenjaju se u odnosu prema zadatku⁸. Uz uobičajenu tematsko-sadržajnu i jezičnu analizu, procjenjuje se i formalno-pojavna sastavnica teksta: u učeničkom sastavku to su razvidnost kompozicije te slovni sustav (rabi li učenik rukopisno pismo).

Za potrebu ovoga istraživanja, čiji su predmet računalno obrađeni učenički novinarski radovi, vrednovanje izgleda rada odnosi se na opremu teksta te prijelom i grafičko oblikovanje. To su u organizaciji rada redakcije (školskoga) lista poslovi koje obavljaju urednici i grafičari, ali dobro je da i u tome dijelu obrade teksta sudjeluje i njegov autor. Ovdje ih vrednujemo jer oprema i grafičko oblikovanje uvelike utječu na ukupni dojam čitaoca o objavljenom tekstu, iako autor teksta na tome području nema potpun utjecaj.

7. 1. Intervju

Intervju je, vidi se u prikazu rezultata istraživanja na skupnoj razini, novinarska vrsta koju učenici najčešće koriste kada pišu tekstove s elementima životne priče. Tako ćemo i u ovome dijelu istraživanja detaljno analizirati najviše intervjuja. Tri će teksta iz srednjoškolskih listova poslužiti kao primjeri uspješnih učeničkih novinarskih ostvarenja. Jednim primjerom pokazat ćemo kako ne bi trebao izgledati intervju u listu srednje škole i kako mu vrijednost može umanjiti nedovoljno kvalitetan rad uredništva. Jedan tekst ilustrirat će kvalitetan osnovnoškolski intervju koji bi, ipak, uz još nešto novinarske vještine i znanja autorice, mogao biti i izvrstan.

⁸ Opisnici korišteni u ovome radu izrađeni su na temelju onoga što detaljno razrađuje Karol Visinko u svojoj knjizi *Jezično izražavanje u nastavi Hrvatskoga jezika : Pisanje* (usp. Visinko 2010: 297-315).

Neujednačenost u broju analiziranih intervjua na osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini rezultat je činjenice da su, unatoč općenito većoj brojnosti osnovnoškolskih listova i novinarskih radova, tekstovi srednjoškolaca kvalitetniji, barem kada govorimo o radovima u kojima pronalazimo elemente životne priče.

Navedenih pet intervjua iz školskih listova analizirat ćemo prema opisnicima⁹ u prilogu.

⁹ Za kompoziciju i sadržaj intervjua nije predviđeno 0 bodova jer u slučaju da nema niti uvoda niti središnjeg dijela, značilo bi da intervjua nije ostvaren.

Tablica 1:Opisnici za ocjenjivanje učeničkoga intervjua u školskome listu

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija intervjua	2	Intervju ima uvod te središnji dio koji čine pitanja i odgovori.
	1	Intervju ima središnji dio koji čine pitanja i odgovori, ali nedostaje uvod.
sadržaj intervjua – originalnost izbora teme i sugovornika te obrade teksta	3	Zapaža se originalnost izbora teme i sugovornika, pitanja i načina obrade teksta.
	2	Zapaža se djelomična originalnost – tema i sugovornik nisu motivirano odabrani. / Tekst je oblikovan površno.
	1	Zapaža se pretežna neoriginalnost – tema i sugovornik nisu motivirano odabrani; pitanja nisu maštovita, a tekst je oblikovan površno.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3	Rječnik je bogat, uporaba riječi i izraza je funkcionalna. Rečenice su potpuno ulančane. Izražavanje je skladno, misli stilski i jasno uobličene.
	2	Rječnik je djelomično razvijen. Zapaža se površnost, ponegdje i nefunkcionalnost u izboru i uporabi riječi i izraza. Rečenice su pretežno ulančane, stil djelomično nesređen.
	1	Rječnik je siromašan. Rečenice pretežno nisu ulančane. Pisanje je pretežno stilski nesređeno.
	0	Rječnik je siromašan. Rečenice pretežno nisu ulančane. Pisanje je pretežno stilski nesređeno.
slovnica	2	Utvrđuje se potpuna točnost u pisanju riječi i rečenica.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u pisanju riječi i rečenica.
	0	Utvrđuje se pretežna ili potpuna netočnost u pisanju riječi i rečenica.
pravopis	2	Utvrđuje se potpuna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	0	Utvrđuje se pretežna ili potpuna netočnost u primjeni pravopisnih pravila.
3. Izgled intervjua	Bodovi	Opisnici
oprema intervjua – potpunost i funkcionalnost	2	Intervju je potpuno i funkcionalno opremljen – ima naslov, nadnaslov i podnaslov. Oprema može sadržavati i međunaslove, potpise pod fotografije te okvire.
	1	Oprema intervjua je djelomično funkcionalna – nedostaje nadnaslov ili podnaslov.
	0	Oprema intervjua nije funkcionalna – nedostaje naslov ili nedostaju nadnaslov i podnaslov.
prijelom i grafičko oblikovanje intervjua	2	Uz intervju je i prikladna fotografija, prijelom je potpuno korektan, stranice izgledaju skladno.
	1	Uz intervju je i prikladna fotografija, prijelom nije korektan, stranice izgledaju djelomično skladno.
	0	Nedostaje prikladna fotografija, prijelom je loš, stranice ne izgledaju skladno.

7. 1. 1. Komentar uz intervju „Zadaćnica + znatiželja = reporter od formata“¹⁰

Tekst naslovljen „Zadaćnica + znatiželja = reporter od formata“ objavljen u školskome listu „Stručak“ Strukovne škole Vice Vlatkovića Zadar¹¹ primjer je dobroga učeničkog intervjua. Sam naslov mogao bi biti parafraza onoga kojim je naslovljen rad Marine Mučalo u knjizi „Uvod u novinarstvo“¹²: „Intervju = znatiželja + informiranost + hrabrost“. Ni u tom slučaju ne bi bilo ništa loše jer bi ukazalo na činjenicu da je učenica četvrtoga razreda jedne strukovne škole proučavala literaturu namijenjenu studentima novinarstva, a većini čitatelja školskoga lista taj će se naslov učiniti potpuno originalnim. Dodatna je vrijednost naslova, vjerojatno promišljena, što stoji upravo nad tekstem u čijem je središtu uspješan i poznat novinar.

Zadržimo se prvo na formalno-pojavnoj sastavnici intervjua. Objavljen je na pune dvije stranice, nešto poslije sredine lista. Uz uočljiv naslov, opremu teksta čine i informativan nadnaslov u kojem saznajemo da je učenica razgovarala s poznatim novinarom HRT-a Josipom Šarićem o tome kako se počeo baviti tim poslom, ali i o aktualnim poslovima: putu u Sjevernu Koreju (koja je poznata kao iznimno zatvorena, od ostatka svijeta izdvojena zemlja, s diktatorom na vlasti, i u koju je rijetkim novinarima dozvoljen pristup, op. a.). Podnaslov, tiskan bijelom bojom na tamnom dijelu dominantne fotografije, portreta intervjuiranoga, otkriva nekoliko zanimljivih detalja koje novinarka saznaje od sugovornika. Pet međunaslova tekst dijeli na šest manjih cjelina, a dvije fotografije koje ilustriraju navedeno u tekstu prikladno su potpisane. Može se reći da je oprema ovoga intervjua potpuna u punom smislu te riječi i, što je još važnije, da je funkcionalna – novinarka i uredništvo lista učinili su sve da privuku čitaoca ovome tekstu.

Originalnost ovoga intervjua nije upitna. Već izbor sugovornika – osobe bogate biografije koju često vidimo na televizijskim ekranima, ali obično „s druge strane“ mikrofona i objektiva – privlači pažnju. U kratkom uvodu doznajemo osnovne biografske činjenice o intervjuiranoj osobi te o njezinu radu. Slijedi nekoliko pitanja o Šarićevim prvim dodirima s novinarstvom i građenju karijere, a potom dio o osobitostima posla ratnoga izvjestitelja, opasnim situacijama u kojima se nalazi i slično. Dio intervjua posvećen je njegovu boravku u Sjevernoj Koreji i snimanju dokumentarnoga filma „Sjeverna Koreja – gladna djeca

¹⁰ Preslika intervjua te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 1 (str. 73, 74) i Prilog 2 (str. 75).

¹¹ „Stručak“, br. 6., siječanj 2014., str. 50., 51.

¹² Mučalo, Marina. 1996. Intervju = znatiželja + informiranost + hrabrost. *Uvod u novinarstvo*. Ur. Ricchiardi, Sherry; Malović, Stjepan. Izvori. Zagreb.

komunizma“, a potom i nagradama koje mu je donio. Nekoliko pitanja i odgovora odnosi se na novinarstvo u Hrvatskoj općenito, zatim o Šarićevim učeničkim danima i završava njegovim porukama mladim novinarima i učenicima općenito. Pitanja su uglavnom dobro, precizno uobličena, ali u nekoliko slučajeva novinarka ih postavlja više odjednom. Odgovori zbog toga nisu nekvalitetniji i intervju nije izgubio na vrijednosti, ali takvu bi praksu bolje bilo izbjegavati.

Tekst je napisan zanimljivo i jasno. Tome doprinose kvalitetna, dobro pripremljena pitanja, ali i sugovornik koji više nego dobro zna što čitaoci intervjua očekuju i zaista ima o čemu govoriti. Vrijednost ovoga intervjua nažalost umanjuju gramatičke i pravopisne pogreške. Učeniku četvrtoga razreda srednje škole ne bi se smjelo u pisanome jezičnom izražavanju dogoditi da umjesto povratno-posvojne zamjenice *svoj* uporabi posvojnu zamjenicu *vaš*. Nadalje, može se uočiti nedosljedna uporaba kurziva i navodnika za isticanje izraza iz razgovornoga stila ili pak citiranoga teksta. Nedosljedno je i pisanje brojeva (slovima i brojkama), a na nekoliko mjesta izostaju bjeline (nakon interpunkcijskih znakova). U tekstu je i nekoliko zatipaka. Navedene pogreške tek neznatno umanjuju vrijednost ovoga intervjua. Ipak, ne može ih se ne zamijetiti u detaljnoj analizi rada. U pripremi tekstova za školski list veću pažnju treba posvetiti jezičnoj korektnosti, a to je u prvome redu zadaća lektora i urednika – profesora hrvatskoga jezika i književnosti.

7. 1. 2. Komentar uz intervju „Imam curu, ali zaljubljen sam u dečka“¹³

I sljedeći analizirani tekst primjer je dobroga učeničkog intervjua: „Imam curu, ali zaljubljen sam u dečka“ objavljen je u listu „Baby Boom“ Škole za primalje Zagreb.¹⁴ Već naslov ukazuje na to da je riječ o životnoj priči, ispovijesti mlade osobe koja se u svojem životu susrela s nizom unutarnjih borbi, ali i problemima u okolini. Učenice su za sugovornika izabrale svojega prijatelja biseksualne spolne orijentacije, a zbog osjetljivosti teme njegovo ime, kao ni ostali podaci poput dobi i rodnoga mjesta nisu objavljeni. Nije potpisan niti intervju, koji se uklapa u temu broja – „(NE)tolerancija“. Ovaj tekst otisnut je na gotovo pune dvije stranice.

Promatranom intervjuu prethodi stranica o temi broja, svojevrsan uvodnik u nekoliko novinarskih tekstova, razmišljanja novinarki i kviz koji slijede. Uz zanimljiv i originalan naslov, koji je zapravo parafraziran odgovor na jedno od pitanja u intervjuu, nadnaslov odgovara svojoj funkciji – pobliže određuje temu teksta. Međutim, ne može se reći da je prema ovoga intervjua potpuno funkcionalna jer ulogu podnaslova preuzima uvod: tekst pod naslovom i prije prvoga pitanja otisnut je većim, masnim slovima i kurzivom te tako grafički odgovara podnaslovu, ali promotrimo li sadržaj, možemo bez dvojbe utvrditi da je ipak riječ o uvodu. U tome uvodu autorice intervjua ne predstavljaju osobu s kojom razgovaraju, već opisuju svoju motivaciju: upознаvši toga mladića promijenile su mišljenje o homoseksualcima i tako postale tolerantnije. Također navode da je sugovornik bez „izmotavanja“ odgovarao na njihova pitanja, što je važan podatak, uzmemo li u obzir da se radi o (još uvijek, nažalost) osjetljivoj temi, o kojoj mnogi odbijaju govoriti.

Intervju počinje pitanjima koja otkrivaju općenite poglede sugovornika i njegove bliske okoline na homoseksualnost, a onda slijedi niz pitanja o osobnim iskustvima: otkrivanju vlastite osobnosti, boravku u muškom učeničkom domu te odnosima s vršnjacima i odgajateljima, boravku u maloj sredini i velikom gradu kakav je Zagreb. Nakon toga novinarke od intervjuiranoga doznaju ponešto o njegovim interesima: kakvi mu se mladići i kakve djevojke sviđaju te mišljenje da obitelj ne bi prihvatila njegovu seksualnu orijentaciju kada bi za nju saznala. U sljedećim rečenicama sugovornik otkriva kako ima djevojku, ali da je zaljubljen u mladića te neke detalje o tim odnosima. Slijedi nekoliko odlomaka u kojima govori o svojem noćnom životu u Zagrebu te iskazuje negativan stav o „paradi ponosa“ i sličnim istupima pripadnika LGBTQ zajednice. Razgovor završava porukom čitaocima da

¹³ Preslika intervjua te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 3 (str. 76, 77) i Prilog 4 (str. 78).

¹⁴ „Baby Boom“, br. 2., veljača 2014., str. 14., 15.

budu otvoreni prema svima i svemu u životu te da ne propuštaju ljubav, s kim god da se dogodi.

Prema ukratko izloženom sadržaju intervjua, može se zaključiti da su teme o kojima su novinarke razgovarale sa sugovornikom pomalo nabacane. Čini se da su tekst intervjua zapisale točno prema tijeku razgovora, a bolje bi bilo da su naknadno grupirale pitanja i odgovore u nekoliko tematskih cjelina. Na nekoliko mjesta autorice postavljaju više pitanja odjednom, a sugovornik nije na sva odgovorio. Stoga bi na takvu praksu trebalo pripaziti. Tekst je pisan jednostavnim stilom, potpuno primjerenim učenicima završnoga razreda srednje škole. Gramatička sastavnica u potpunosti zadovoljava, za razliku od pravopisne: zapaža se niz pravopisnih pogrešaka, među kojima su malo slovo u prvoj riječi rečenice, uporaba riječi *gay* bez kurziva (iako u hrvatskom jeziku postoji i prihvaćen je posuđeni oblik: *gej*) te sustavno izostavljanje bjelina nakon trotočke.

Tekst prate dvije ilustracije umjesto fotografija intervjuiranoga, zbog anonimnosti. Obje ilustracije prikazuju lica koja na jednoj svojoj polovici imaju ženska, a na drugoj muška obilježja. Uz obje je ilustracije i kratak tekst za koji se može reći da ima ulogu okvira s citatima iz tijela intervjua, više nego što bi to bio potpis pod fotografiju.

Opći je dojam da je ovo primjer dobrog učeničkog intervjua, iako bi mogao biti i izvrstan da su mu autorice i uredništvo lista posvetili još više pažnje. Ispravljanjem nekoliko detalja, poput pravopisnih pogrešaka te organiziranja pitanja i odgovora u povezane cjeline intervjua bi značajno dobio na vrijednosti, pogotovo zato što obrađuje zanimljivu, aktualnu i po mnogima osjetljivu temu.

7. 1. 3. Komentar uz intervju „Udala bih se za Tolstoja!“¹⁵

Intervju „Udala bih se za Tolstoja!“ objavljen je u školskome listu „Igllice“ Medicinske škole Osijek.¹⁶ Novinarica, učenica četvrtoga razreda, razgovarala je s profesoricom hrvatskoga jezika. Kako su nastavnici i ostali djelatnici škola česti sugovornici u učeničkim intervjuima, ovaj tekst i nije posebno maštovito motiviran, ali novinarka ga je učinila itekako zanimljivim i vrijednim pažnje svojim pitanjima. Jasno, intervju ne bi mogao biti dobar da sugovornica nije zanimljiva osoba, spremna odgovoriti na neobična, nekonvencionalna pitanja. Iako to nije uobičajen primjer životne priče, iz intervjuja se može saznati ponešto o osobnosti intervjuirane profesorice, njezinim interesima i promišljanjima, pa je zbog toga intervju obuhvaćen ovim istraživanjem.

Naslov, nastao prema jednome od odgovora, jedina je oprema ovoga intervjuja. Nedostaju nadnaslov i podnaslov. Zbog duljine teksta, smještenoga na jednu punu stranicu, i dobroga cjelokupnog dojma, može se reći da je oprema djelomično funkcionalna. Da je riječ o duljem tekstu ili da nedostaje fotografija koja dominira stranicom, izostanak nadnaslova i podnaslova opremu bi učinio potpuno nefunkcionalnom. Uvod je smješten u osjenčan okvir na dnu stranice, ispod fotografije – portreta intervjuirane. Sastoji se od kratkoga citata u kojem se profesorica predstavlja, ali ne doznajemo o njoj više od imena i prezimena te činjenice da je i sama završila Medicinsku školu Osijek u kojoj predaje. Dvjesto rečenica uz citat autorica teksta nas priprema na neuobičajen intervju i navodi da se sugovornica dobo snašla odgovarajući na neobična pitanja. Uvod je sadržajno dobar, ali iznimno je loše što je smješten na dno stranice. Istaknut je tek nešto većim slovima od onih kojima je tiskan ostatak teksta i nije dovoljno uočljiv.

Nema potrebe posebno analizirati tijek intervjuja, ali valja navesti neka od pitanja: „Koja vas pjesma najbolje opisuje?“, „Zamislite da imate vremepolov. Gdje biste otišli?“, „Kako biste osmogodišnjaku prepričali 'Zlatarovo zlato'?“, „Koja biste životinja voljeli biti?“ itd. Takvim pitanjima na koja sugovornica odgovara jasno i dovoljno opširno dobiven je dobar primjer kako intervju ne mora uvijek biti konvencionalan te da s brojnim osobama možemo razgovarati na načine koji niti one niti čitaoci ne očekuju.

Uz izostanak dijelova opreme, vrijednost ovoga intervjuja ponešto umanjuje i nekoliko pravopisnih pogrešaka. Na dva su mjesta u tekstu uporabljena dva interpunkcijska znaka odjednom: uskličnik na kraju rečenice, unutar navodnih znakova, te točka nakon navodnika.

¹⁵ Preslika intervjuja te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 5 (str. 79) i Prilog 6 (str. 80).

¹⁶ „Igllice“, br. 30., siječanj 2014., str. 31.

Dvapat na kraju rečenice s imperativom stoji upitnik umjesto uskličnika (ili točke). U jednoj rečenici zarez je na jednome mjestu suvišan, a na drugome nedostaje. Zapaža se i izostanak bjeline između dviju riječi. Sve navedene pogreške nisu posebno „teške“, pa se primjena pravopisnih pravila može ocijeniti pretežno točnom.

7. 1. 4. Komentar uz intervju „Intervju s našim bivšim maturantom, Lukom Vugračem“¹⁷

Uz nekoliko dobrih, kvalitetnih srednjoškolskih intervjuja, valja se detaljnije osvrnuti i na jedan manje uspješni novinarski rad. Tekst naslovljen „Intervju s našim bivšim maturantom, Lukom Vugračem“ objavljen je u dvomjesečniku „Mali Graditelj“ Graditeljske škole Čakovec.¹⁸ Već naslov nije dobro oblikovan: iz njega se ne može saznati ništa o tekstu koji slijedi, dakle neinformativan je, a sadrži i pravopisnu pogrešku – ime sugovornika odvojeno je zarezom, kao da je to dodatni podatak. Intervju nema važne dijelove opreme: na mjestu nadnaslova potpis je autorice intervjuja, a uvod je grafički izdvojen od ostatka teksta, pa se doima kao podnaslov.

Iz uvoda saznajemo da je riječ o razgovoru s bivšim učenikom škole koji je nakon mature umjesto upisa na fakultet odlučio pokrenuti vlastitu tvrtku koja se bavi informatikom i dizajnom – dakle tema je i više nego zanimljiva. Međutim, poprilično loša izvedba intervjuja umanjuje vrijednost izbora teme i sugovornika. Pitanja su tek djelomično maštovita, predvidljiva su i većinom se odnose na pokretanje tvrtke i osobitosti rada u njoj, a manjim dijelom na privatni život sugovornika. Neka od pitanja su nedovoljno određena i konkretna, tako da autorica na dva mjesta pojašnjava prvo pitanje drugim, odvajajući ih kosom crtom. Odgovori na pitanja su precizni i uglavnom jasni. Iz njih saznajemo sugovornikove razloge za pokretanje vlastitoga obrta, stavove o samozapošljavanju, opis posla odnosno zaduženja. Također se govori i o njegovim planovima za razvoj posla te za studij. Dva pitanja i odgovora odnose se na dane provedene u srednjoj školi: kakav je intervjuirani bio učenik te što bi promijenio da ponovno sjedi u školskim klupama. Razgovor završava porukom mladoga poduzetnika čitaocima školskoga lista, odnosno učenicima srednje škole koju je pohađao.

Rječnik je uglavnom primjeren, iako se ponegdje zapaža površnost i nedostatak originalnosti u izboru riječi i stilu. Primjetan je utjecaj mjesnoga govora, koji pripada kajkavskome narječju. Time je uvjetovan i niz gramatičkih pogrešaka poput pogrešne uporabe uzročnoga veznika *budući (da)*, vremenski veznik *dok* uporabljen je umjesto veznika *kad*, a svršeni oblik prezenta glagola *biti (budete)* stoji gdje bi trebao biti futur prvi. Zapaža se i pogrešna uporaba neodređene zamjenice *koji*, točnije njezina oblika za živo – *kojeg* umjesto onoga za neživo (*koji*). Uz gramatičke, u tekstu je i podosta pravopisnih pogrešaka. Neke od njih su izostanak bjelina poslije zareza te između kosom crtom odvojenih sintagmi, pogrešno

¹⁷ Preslika intervjuja te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 7 (str. 81) i Prilog 8 (str. 82).

¹⁸ „Mali Graditelj“, br. 1, studeni 2013., str. 16.

napisana riječ *softwera* (umjesto *softwarea* ili posuđenice *softvera*), kao i pogrešno napisana sintagma *internet stranica* umjesto *internetska stranica* ili *internet-stranica*. Navedene jezične pogreške uvelike umanjuju vrijednost intervjua.

Uz već spomenuti nedostatak važnih dijelova opreme teksta, može se reći da stranica izgleda skladno i da je prijelom korektan. Jedan od ukupno tri stupca intervjua čini šest malenih fotografija u nizu. Na prvoj je sugovornik, dok su ostale prikazi sadržaja na zaslonu računala. Nedostatak grafičkoga oblikovanja je što pitanja nisu istaknuta (masnim slovima, uvlakom, simbolom ili na bilo koji drugi način).

Ukupan dojam o ovome učeničkom intervjuu pretežno je loš, ali većim dijelom zbog jezičnih i uredničkih pogrešaka. Tekst je sadržajno korektan (iako bi mogao biti i izvrstan s obzirom na posebnost teme i sugovornika), no nefunkcionalna oprema uz pravopisne i gramatičke pogreške učinile su da ovaj tekst obradimo kao primjer manje uspjeloga učeničkog intervjua. Ovdje možemo primijetiti i koliki utjecaj na vrijednost teksta osim autora imaju ostali uključeni u proces uređivanja školskoga lista: urednici, lektori i grafičari.

7. 1. 5. Komentar uz intervju „Mali Picasso u Osnovnoj školi Kostrena“¹⁹

Tekst naslovljen „Mali Picasso u Osnovnoj školi Kostrena“, objavljen u školskome listu „Broštulin“²⁰, primjer je solidnoga osnovnoškolskoga intervjua. Odmah valja istaknuti da je autorica učenica šestoga razreda, a sugovornica pohađa četvrti razred osnovne škole. Povod za razgovor su nagrade za likovne radove koje je učenica dobila te školske godine, ali prije svega činjenica da je objavljena slikovnica koju je sama ilustrirala i napisala.

Iz uvodnoga odlomka doznajemo da je djevojčica odlična učenica te da je nedavno dobila dvije prve nagrade na dva likovna natječaja, uz objavljenu slikovnicu. Razgovor počinje pitanjem o radu na slikovnici, ali novinarka sugovornicu nije više ništa o tome pitala, tako da o slikovnici ne saznajemo gotovo ništa. Da bi intervju bio sadržajno cjelovit, nakon odgovora u kojem učenica govori kako joj nije bilo teško pisati priču i slikati, trebalo bi svakako navesti naslov slikovnice, ukratko objasniti koja joj je tema i kome je namijenjena. Slijede pitanja o ostalim uspjesima, odnosno o prvim mjestima na likovnim natjecajima te o podršci roditelja i prijatelja koju mlada slikarica ima. I o jednome od dvaju nagrađenih crteža trebalo je napisati barem poneki podatak više, primjerice što prikazuje i kako je do njega došlo. Drugi dio intervjua propituje interese i stavove učenice četvrtoga razreda. Saznajemo kakav je njezin odnos prema školi i učiteljima te očekivanja od petoga razreda koji uskoro upisuje i u kojem će se njezin razred razdijeliti u dva nova. U trećem dijelu razgovora naglasak je ponovno na sugovorničinu slobodnom vremenu. Novinarka je pita kako usklađuje školske obaveze s hobiem – bavljenje umjetnošću, kako se za to zainteresirala te u čemu pronalazi inspiraciju. Također saznajemo i da se bavila brojnim drugim izvannastavnim aktivnosti, ali samo je slikanje toliko zanima da se njime i nastavlja baviti. Za kraj, učenica govori o viziji svoje budućnosti: svakako će se i dalje baviti umjetnošću, želi postati poznata slikarica, ali zasad ne razmišlja o umjetničkom obrazovanju.

S formalno-pojavnoga gledišta intervju je korektan. Nedostaje podnaslov, odnosno uvod je grafičkim oblikovanjem preuzeo njegovu ulogu. Ipak, riječ je o opsežnijem tekstu, objavljenom na stranici i pol, pa se izostanak nekoga od sastavnih dijelova opreme (u užem smislu) ne može ne uočiti i sukladno tome bodovati. Nadnaslov je kvalitetan – kratak, jasan i informativan, a dobra strana ovoga intervjua jesu dva međunaslova koja dijele tekst na tri cjeline. Stranice izgledaju skladno i prijelom je dobar. Ono što bi moglo biti drugačije, ali ne umanjuje vrijednost teksta jest da bi stranice trebale biti u istoj boji (jedna je bijela, a druga

¹⁹ Preslika intervjua te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 9 (str. 83, 84) i Prilog 10 (str. 85).

²⁰ „Broštulin“, br. 7, rujan 2013., str. 20., 21.

tamno siva, po čemu površan čitalac može zaključiti da se radi o dva teksta), a naslov tiskan nešto većim fontom. Intervju prate dvije srednje velike fotografije: prva je portret intervjuirane učenice, a druga prikazuje njezin razgovor s novinarkom. Obje su fotografije prikladno potpisane.

Rječnik i stil kojim je intervju pisan potpuno je korektan i u skladu s dobi autorice teksta i njezine sugovornice. Sudeći prema tekstu odgovora, vjerojatno su prilikom prenošenja intervjuja iz zvučne snimke u pisani tekst učinjene značajnije stilske dorade, što je dopušteno, čak i potrebno u pripremi intervjuja za objavu u tiskanim medijima. Tekst je gramatički i pravopisno potpuno točan, a uočen je tek jedan zatipak.

Ukupno gledajući, ovaj intervju nažalost ne može biti primjer izvrsnoga novinarskog rada, iako je to vrlo lako mogao biti. S formalnoga gledišta nedostaje podnaslov kao bitan element opreme novinarskoga teksta, a sadržajno je nepotpun. Ključan povod za razgovor s učenicom četvrtoga razreda jesu njezini uspjesi na likovnim natječajima te nedavno objavljena slikovnica, o čemu ne saznajemo gotovo ništa. Na takve nedostatke trebalo bi ubuduće obratiti pažnju, a dobro bi bilo i da je uz tekst objavljen barem jedan od spomenutih likovnih radova intervjuirane učenice.

7. 2. Putopis

Putopisi su, nakon intervjua, sljedeća vrsta prema zastupljenosti u radovima obuhvaćenima istraživanjem. U daljnjem tekstu će se detaljno analizirati, odnosno prema opisnicima ocijeniti te komentirati dva putopisa: jedan je pisao učenik osnovne škole i to je primjer solidnoga rada s podosta prostora za poboljšanja, a drugi potpisuje učenica srednje škole i nešto je kvalitetniji. Ipak, i u drugome analiziranom putopisu vidjet ćemo da se nedovoljno predan rad uredništva itekako odražava na inače zaista dobar učenički tekst.

Sljedeće putopise analiziramo prema opisnicima²¹ u prilogu.

²¹ Za sadržaj putopisa nije predviđeno 0 bodova jer tome slučaju ne bi bilo riječi o putopisu kao novinarskoj vrsti.

Tablica 2: Opisnici za ocjenjivanje učeničkoga putopisa u školskome listu

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija putopisa	2	Putopis je cjelovit – ima uvodni, središnji i završni dio.
	1	Putopisu nedostaje uvodni ili završni dio.
	0	Putopisu nedostaju i uvodni i završni dio.
sadržaj putopisa – originalnost i zanimljivost	3	Putopis obrađuje putovanje (ili njegov dio, ali da se doima kao zaokružena cjelina) u neobičan, dalek kraj / u poznat kraj s otkrivanjem novih, zanimljivih podataka.
	2	Putopis obrađuje zanimljivo putovanje / zanimljiv kraj, ali ne otkriva nove, zanimljive podatke; tekst se doima kao zaokružena cjelina.
	1	Putopis ne otkriva nove, zanimljive podatke. Tekst putopisa ne doima se kao zaokružena cjelina.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3	Rječnik je bogat, uporaba riječi i izraza je funkcionalna. Rečenice su potpuno ulančane. Izražavanje je skladno, misli stilski i jasno uobličene.
	2	Rječnik je djelomično razvijen. Zapaža se površnost, ponegdje i nefunkcionalnost u izboru i uporabi riječi i izraza. Rečenice su pretežno ulančane, stil djelomično nesređen.
	1	Rječnik je siromašan. Rečenice pretežno nisu ulančane. Pisanje je pretežno stilski nesređeno.
	0	Rječnik je siromašan. Rečenice pretežno nisu ulančane. Pisanje je pretežno stilski nesređeno.
slovnica	2	Utvrđuje se potpuna točnost u pisanju riječi i rečenica.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u pisanju riječi i rečenica.
	0	Utvrđuje se pretežna ili potpuna netočnost u pisanju riječi i rečenica.
pravopis	2	Utvrđuje se potpuna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	0	Utvrđuje se pretežna ili potpuna netočnost u primjeni pravopisnih pravila.
3. Izgled putopisa	Bodovi	Opisnici
oprema putopisa – potpunost i funkcionalnost	2	Putopis je potpuno i funkcionalno opremljen – ima naslov, nadnaslov i podnaslov. Oprema može sadržavati i međunaslove, potpise pod fotografije te okvire.
	1	Oprema putopisa je djelomično funkcionalna – nedostaje nadnaslov ili podnaslov.
	0	Oprema putopisa nije funkcionalna – nedostaje naslov ili nedostaju nadnaslov i podnaslov.
prijelom i grafičko oblikovanje putopisa	2	Uz putopis je i prikladna fotografija, prijelom je potpuno korektan, stranice izgledaju skladno.
	1	Uz putopis je i prikladna fotografija, prijelom nije korektan, stranice izgledaju djelomično skladno.
	0	Nedostaje prikladna fotografija, prijelom je loš, stranice ne izgledaju skladno.

7. 2. 1. Komentar uz putopis „Samo za vas: najzanimljivije iz Skandinavije“²²

Putopis naslovljen „Samo za vas: najzanimljivije iz Skandinavije“ objavljen u listu „Broštulin“ Osnovne škole Kostrena²³ primjer je solidnoga učeničkog novinarskog rada, koji bi uz ponešto uredničkih i grafičarskih intervencija bio puno kvalitetniji. U zanimljivoj formi, kako nadnaslov kaže „putopisnih crtica“, učenik šestoga razreda piše o svojem putovanju u Dansku, Švedsku i Norvešku. Iz uvoda doznajemo da su ga na put povelili baka i djed (nona i nono, kako se u Hrvatskome primorju često kaže za baku i djeda) te da nećemo moći pročitati baš sve, već samo neke detalje s putovanja.

Ipak, putopis počinje početkom putovanja: ukrcavanjem u zrakoplov i letom do glavnoga grada Danske – Kopenhagena. U prvome odlomku učenik opisuje prvi dojam o gradu te potom pogled s balkona hotelske sobe. Ovdje možemo uočiti sadržajnu nepreciznost jer u dvije rečenice zaredom autor piše „vidio se čitav grad“ i „sad ne vidimo ljepotu čitavoga grada.“ Zanimljivo je i zapažanje da je ograda balkona „malčice rasklimana“, također u prvome odlomku. Slijedi druga cjelina putopisa koja se odnosi na česte i vrlo iritirajuće zvuke sirena interventnih vozila u Kopenhagenu, kao njegovoj jedinoj negativnoj strani. Nakon toga učenik navodi kako su cijene proizvoda i usluga u Danskoj iznimno visoke te ih uspoređuje s onima u Hrvatskoj uz zaključak da su, unatoč tome, Danci najzadovoljniji narod u Europi. Sljedeća dva odlomka opisuju doživljaje iz zabavnoga parka „Tivoli“ te Muzeju gospodina Ripleya u kojem je izložen niz neobičnih, neobjašnjivih predmeta. Dva odlomka koja slijede odnose se na dio putovanja koji je učenik proveo u Švedskoj. Prvo opisuje nevjerojatnu trgovinu u kojoj nema prodavača, već kupac sam ostavlja novac u za to predviđenoj kutiji. Potom se autor putopisa osvrće na iznimno visoku ekološku svijest Šveđana koja se očituje u razvijenom sustavu odvajanja otpada ili, jednostavnije rečeno, brojnim kontejnerima za sve vrste otpada. Posljednji odlomak opisuje putovanje brodom uz obalu Norveške i tamošnju turističku atrakciju – fjordove. Učeniku se nije sviđjelo što je morao ustati u zoru te sljedeća četiri sata razgledavati kanale, a nakon toga slijedi zaključna rečenica.

Stil kojim autor piše je poseban, šaljiv. Uspostavlja dijalog s čitaocem, ali na nekim se mjestima doima nesređeno zbog jednostavnih te katkad nespretno oblikovanih rečenica. S jezične strane uočava se niz pogrešaka koje umanjuju vrijednost putopisa. Što se tiče gramatike, značajna je pogreška u uporabi refleksa jata: *cjeloga* umjesto *cijeloga*, a zapaža se i inače vrlo čest pleonazam *zato jer*. S gledišta pravopisa, riječ *milkshake*, neprilagođenu

²² Preslika putopisa te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 11 (str. 86, 87) i Prilog 12 (str. 88).

²³ „Broštulin“, br. 7, rujan 2013., str. 46., 47.

hrvatskome jeziku, učenik nije napisao kurzivom iako je trebao. Opći pojam *fjord* napisao je u posljednjem međunaslovu velikim početnim slovom, ali i u obliku *fjord*. Uočava se jedan zatipak te suvišno ponavljanje iste riječi u rečenici.

Oprema teksta nije potpuna jer je grafičkim izdvajanjem od ostatka teksta (podebljanim slovima) uvod preuzeo ulogu podnaslova. S obzirom na duljinu teksta, nedostatak podnaslova ne može se previdjeti. Naslov nije posebno maštovit i trebao bi biti uočljiviji, dok je nadnaslov korektan. Opremu čini i osam međunaslova, kojima su naslovljene tematske cjeline putopisa. Loša strana ovoga teksta je njegov prijelom i grafičko oblikovanje. Tiskan je crnim slovima na sivoj podlozi i samo na taj način izdvojen od okolnih tekstova. Putopis je većim dijelom smješten na desnoj stranici, ali početni stupac je na lijevoj stranici. Posebno je loše što tekst ne počinje na vrhu, nego tek nakon prve trećine stranice, a završava s tek tri retka u četvrtome stupcu. Uz putopis nije niti jedna fotografija, a upravo bi se na taj način vjerojatno riješio problem nepreglednoga prijeloma.

Ukupno gledano, promatrani putopis imao bi, uz nešto značajnije uredničke intervencije, potencijal biti izvrstan primjer učeničkoga novinarskog rada. Poneka sadržajna nedosljednost, nepotpunost opreme, ne baš potpuna jezična korektnost te loš prijelom umanjuju njegovu vrijednost, ali i dalje može poslužiti kao primjer nekonvencionalnoga putopisa – informativnog i zanimljivog.

7. 2. 2. Komentar uz putopis „Antarktika – zato što u Zagrebu nema snijega“²⁴

Drugi putopis izdvojen u ovome radu odnosi se na putovanje kruzerom po Južnoj Americi i Antarktici. Naslovljen je „Antarktika – zato što u Zagrebu nema snijega“ i objavljen je u listu Prirodoslovne škole Vladimira Preloga u Zagrebu „Labos“.²⁵ Autorica je učenica trećeg razreda. Putovanje na ledeni kontinent Antarktiku samo je po sebi zanimljivo. Tako je i ovaj putopis sastavljen od najzanimljivijih događanja i zapažanja učenice tijekom tri tjedna dugoga putovanja. Pisan je u obliku dnevnika – s nadnevkom na koji se odnosi pojedini dio teksta. Također bi, uz pažljiviji rad lektora i urednika, ovo mogao biti primjer vrlo uspješnoga učeničkog novinarskog rada.

Naslov je primjeren – otkriva temu putopisa odnosno određuje mjesto putovanja, uz šaljiv dodatak – te zime u Zagrebu očito nije bilo snijega, kojeg na Antarktici ima u izobilju. Tekst počinje uvodom, grafički izdvojenim kao podnaslov, u kojem učenica objašnjava da ju je na putovanje kruzerom poveo otac koji na brodu radi kao glavni oficir te opisuje svoje uzbuđenje i veselje uoči puta. Od tri tjedna putovanja autorica izdvaja devet dana te opisuje što se događalo i koja mjesta su na nju ostavila poseban dojam. Prvi je dan polaska na put. Učenica opisuje dolazak u zračnu luku, polijetanje, potom i presjedanje u Parizu na puno duži let te slijetanje i smještanje u hotel u Buenos Airesu, glavnom gradu Argentine. Nakon tri dana boravka ondje, slijedi ukrcavanje na kruzer „Crystal Symphony“ te opis broda i usluge koju imaju njegovi putnici. Nekoliko dana kasnije, učenica s nekoliko drugih putnika odlazi na svojevrsan safari na Falklandskim otocima – u „posjet“ pingvinima koji su ondje nastanjeni. Potom putopis obrađuje Badnju večer na brodu: večeru te zabavu za posadu uz prekrasan pogled s pramca. Sljedeći odlomak odnosi se na dolazak na Antarktiku, kako autorica piše, „najljepše mjesto na svijetu“. Opisuje prizore – planine od leda i snijega, goleme ledenjake i hladan polarni zrak, polarni dan koji traje do tri sata ujutro... Nakon toga učenica u svojem putopisu obrađuje svečanu novogodišnju večeru i zabavu za doček 2015. godine, spominjući i nove prijatelje, mahom iz Sjedinjenih Američkih Država, koje je upoznala na putovanju. U sljedeća dva kratka odlomka obrađen je boravak u Čileu – posjet Hrvatskoj zajednici u Punta Arenasu i obilazak toga gradića te izlet na rafting u podnožju vulkana. Zadnji odlomak opisuje povratak: let iz Santiaga (Čile) u Pariz te iz Pariza do Zagreba.

²⁴ Preslika putopisa te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 13 (str. 89-91) i Prilog 14 (str. 92).

²⁵ „Labos“, br. 18, veljača 2014., str. 49., 50., 51.

Sadržajno je ovaj putopis zaista kvalitetan i zanimljiv – obrađuje putovanje u dalek, rijetkima poznat kraj, odabirući najupečatljivije trenutke i situacije. Rječnik kojim je pisan primjeren je dobi autorice, uz napomenu da je pisan previše razgovornim stilom. U prvome redu to se očituje uporabom zamjenice *šta* umjesto *što* (...*ali šta se tu može*...). Zapaža se i nekoliko nefunkcionalnih rečeničnih konstrukcija poput „Moj je otac inače po zanimanju pomorac...“, „...u Boeingu koji nas je trebao dovesti...“ i slično. Navedeno ponešto umanjuje vrijednost teksta, u kojem je inače primjereno rabiti nešto slobodniji stil. S gledišta gramatike, jedina je pogreška suvišna povratno-posvojna zamjenica *se* uz glagol *ustati*. Pravopisnih pogrešaka ima podosta. Većina se odnosi na pogrešnu uporabu kurziva za riječi iz stranih jezika i strane nazive bilo da bi riječ trebala biti u kurzivu a nije, bilo da je pisana u kurzivu, a za tim nema potrebe (*tender*-broda, Boeingu, Range Rover, Happy New Year). Također treba komentirati pogrešno pisanje riječi iz stranih jezika, koje usto i nisu u kurzivu: *jacuzy* umjesto *jacuzzi*, *soufleom* umjesto *souffleom*, *musse* umjesto *mousse*. Netočna uporaba kurziva nije posebno značajna pogreška, ali zbog učestalosti te navedenih pogrešaka u pisanju riječi iz stranih jezika, pravopisna sastavnica umanjuje vrijednost teksta u cjelini.

Oprema putopisa jest funkcionalna, ali nije potpuna. Uz primjeren naslov stoji i korektan, ali ne posebno maštovit i informativan nadnaslov „Dnevnik Pipi Duge Čarape“. Tekst koji je grafički oblikovan kao podnaslov ima sve sadržajne i stilske odrednice uvoda u putopis – prema tome, nedostaje podnaslov. S obzirom da je tekst objavljen na tri stranice, trebao je imati i podnaslov. Opremu putopisa čine i dva dobro napisana međunaslova te potpuno primjereni potpisi pod fotografije. Prijelom teksta je dobar i stranice izgledaju skladno. Tekst putopisa prati sedam fotografija različitih veličina.

Kao i prethodni putopis, i ovaj je srednjoškolski učenički novinarski rad primjer solidnoga, zanimljivog teksta koji bi, uz nešto uredničkih intervencija mogao biti i puno bolji. U odnosu na prvi analizirani putopis, velika je prednost ovoga u fotografijama: bile one iz privatnoga albuma učenice, snimljene tijekom putovanja, ili iz nekog drugog izvora, vrlo dobro ilustriraju većinu opisanoga u tekstu.

7. 3. Problemski članak

Problemski članak kao novinarska vrsta nije posebno čest u školskim listovima, pa tako i ovo istraživanje obuhvaća tek dva teksta toga žanra. Oba pišu učenice osnovne škole – jedna o životu s gluhonijemim roditeljima, a druga o poremećajima u učenju s kojima se sama suočava. Drugi spomenuti tekst, primjer dobrog problemskog članka, ovdje ćemo ocijeniti opisnicima²⁶ iz priloga te detaljno komentirati.

²⁶ Za kompoziciju i sadržaj problemskoga članka nije predviđeno 0 bodova jer u slučaju da nema niti uvoda niti završnoga dijela, značilo bi da problemski članak nije ostvaren.

Tablica 3: Opisnici za ocjenjivanje učeničkoga problemskog članka u školskome listu

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija problemskoga članka	2	Problemski članak je cjelovit: ima uvodni dio (objava problema i osnovna tvrdnja u vezi s njim, središnji dio (razradba: dokazi, argumenti) te završni dio (prijedlog za rješenje problema).
	1	Problemski članak je nepotpun: nedostaje uvod ili završetak.
sadržaj problemskoga članka – kritičko mišljenje, sposobnost zapažanja problema, dokazivanje (argumentiranje) navedenih tvrdnji, logičko zaključivanje	3	Razvidna je preciznost i jasnoća u zapažanju problema. Navedeni se problem dostatno argumentirano razrađuje te se u vezi s njim logički valjano zaključuje.
	2	Navedeni se problem umnogome razrađuje, ali nedostaje potrebne argumentacije. Logičko je zaključivanje prihvatljivo.
	1	Navedeni se problem tek unekoliko razrađuje. Osobito se u zaključivanju zapaža nepromišljeno preuzimanje iz drugih izvora ili zaključivanje izostaje.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3	Rječnik je bogat, uporaba riječi i izraza je funkcionalna. Rečenice su potpuno ulančane. Izražavanje je skladno, misli stilski i jasno uobličene.
	2	Rječnik je djelomično razvijen. Zapaža se površnost, ponegdje i nefunkcionalnost u izboru i uporabi riječi i izraza. Rečenice su pretežno ulančane, stil djelomično nesređen.
	1	Rječnik je siromašan. Rečenice pretežno nisu ulančane. Pisanje je pretežno stilski nesređeno.
	0	Rječnik je siromašan. Rečenice pretežno nisu ulančane. Pisanje je pretežno stilski nesređeno.
slovnica	2	Utvrđuje se potpuna točnost u pisanju riječi i rečenica.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u pisanju riječi i rečenica.
	0	Utvrđuje se pretežna ili potpuna netočnost u pisanju riječi i rečenica.
pravopis	2	Utvrđuje se potpuna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	0	Utvrđuje se pretežna ili potpuna netočnost u primjeni pravopisnih pravila.
3. Izgled članka	Bodovi	Opisnici
oprema problemskoga članka – potpunost i funkcionalnost	2	Članak je potpuno i funkcionalno opremljen – ima naslov, nadnaslov i podnaslov. Oprema može sadržavati i međunaslove, potpise pod fotografije te okvire.
	1	Oprema članka je djelomično funkcionalna – nedostaju nadnaslov i podnaslov.
	0	Oprema članka nije funkcionalna – nedostaje naslov.
prijelom i grafičko oblikovanje problemskoga članka	2	Prijelom je potpuno korektan, stranice izgledaju skladno. Uz članak je i prikladna fotografija ili ilustracija.
	1	Prijelom nije korektan, stranice izgledaju djelomično skladno. Uz članak može biti i prikladna fotografija ili ilustracija.
	0	Prijelom je loš, stranice ne izgledaju skladno. Nedostaje prikladna fotografija.

7. 3. 1. Komentar uz problemski članak „Poremećaji u učenju – disleksija, disgrafija i diskalkulija“²⁷

Tekst naslovljen „Poremećaji u učenju – disleksija, disgrafija i diskalkulija“ primjer je učeničkoga problemskog članka. Objavljen je u listu „Škoji“²⁸ Osnovne škole Murterski škoji. Autorica, učenica sedmoga razreda, piše o vlastitim problemima u učenju koji su, kako navodi, sve češći među djecom i mladima.

Problemski članak počinje predstavljanjem učenice koja piše – uz ime i prezime, već u prvoj rečenici navodi da ima disleksiju, disgrafiju i diskalkuliju, objašnjavajući da to nisu bolesti nego složeni sindromi. Potom opisuje pogreške u pisanju i čitanju koje obično rade učenici s navedenim poteškoćama u učenju. Problem razrađuje navodeći da takva djeca često izgube interes za učenjem te stoga imaju i slabiji uspjeh. Tu tvrdnju potkrepljuje objašnjenjima i prikladnim argumentima te zatim opovrgava povezanost ovih poremećaja u učenju s inteligencijom. Saznajemo da su disleksija, disgrafija i diskalkulija nasljedni poremećaji, ali da im se danas, za razliku od prijašnjega vremena, pridaje pažnja i pokušava se olakšati obrazovanje učenicima koji ih imaju. Autorica teksta opisuje i vlastiti put od početka školovanja do sedmoga razreda te otkrivanje i suočavanje s problemom. Navodi da su joj veliku podršku pružili roditelji te je uz njih potražila stručnu pomoć – logopedsku terapiju. U školi se obrazuje prema individualiziranom pristupu – na njezinim je nastavnicima da je češće ispituju usmeno, da joj na pisanim provjerama pročitaju tekst zadatka te omoguće više vremena za rješavanje. U završnom odlomku učenica piše kako očekuje pozitivne pomake na kontroli primjene terapije i individualiziranoga pristupa učenju. Zaključuje da je u zadnje vrijeme sve više njezinih vršnjaka sa sličnim poremećajima te da bi bilo nužno da u školama postoje logopedi, psiholozi i defektolozi koji bi ih trebali uočavati te poticati učenike da rješavaju svoje probleme.

Stil kojim je tekst pisan primjeren je novinarskoj vrsti – problemskome članku te dobi učenice. Rječnik je razvijen, bogat. Nedostaci koji ponešto umanjuju vrijednost ovoga rada jesu djelomična neulančanost rečenica u završnome dijelu razrade teme, gdje učenice u natuknicama nabraja postupke u predloženom individualiziranom pristupu. Taj dio teksta i ne završava točkom na kraju rečenice, a trebao bi, što je pravopisna pogreška. U jednoj rečenici točka je na krivome mjestu: prije umjesto poslije teksta napisanoga u zagradi. Također se zapaža izostanak bjelina na nekoliko mjesta te niz suvišnih bjelina. Uočene su i dvije

²⁷ Preslika problemskoga članka te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 15 (str. 93) i Prilog 16 (str. 94).

²⁸ „Škoji“, br. 21., 2013./2014., str. 31.

gramatičke pogreške. Uporaba pogrešnoga padeža: „... s problemima koje imaju takve djece...“ vjerojatno je posljedica nepažnje pri korekciji teksta, kao i suvišno slovo *a* u riječi *tima* (*poremećajima*). Pravopisne pogreške nisu posebno „teške“, ali njihova brojnost ima negativan utjecaj na vrijednost teksta, kao i uporaba pogrešnoga padeža, iako vjerojatno nije plod neznanja.

Oprema članka potpuno je funkcionalna. Uz jednostavan i informativan naslov, tekst ima i prikladan nadnaslov. Podnaslova nema, ali s obzirom na vrstu i duljinu teksta, to nije velik nedostatak. Ulogu podnaslova ima okvir – rečenica izdvojena iz teksta, tiskana bijelim slovima na crnoj podlozi, u kontrastu s ostatkom teksta. Stranica je korektno prelomljena i izgleda skladno. Iako u slučaju problemskoga članka i ne bi bila nužna, ovaj tekst prati prikladna ilustracija – crtež.

Ukupno gledajući, ovaj je novinarski rad zanimljiv, poučan i kvalitetan. Ostvarena je rijetkost da se u problemskome članku očituju elementi životne priče jer učenica piše o problemima s kojima se sama suočava. Šteta je što, kao i u većini ostalih analiziranih radova, vrijednost teksta umanjuje površnost za koju je, uz autoricu, odgovorno i uredništvo školskoga lista.

7. 4. Crtica

Crtica je novinarska vrsta kojom se na najrazličitije načine može obraditi vrlo širok raspon tema. Uz slobodu izbora teme, posebno se ističe autorova sloboda u stilu pisanja: za razliku od, primjerice, vijesti, crtica po načinu pisanja može biti sličnija književnim vrstama. Međutim, crtica se rijetko koristi među školskim novinarima. U promatranome uzorku učeničkih novinarskih radova s elementima životne priče pronašli smo tek jednu crticu.

Ovdje ćemo je ocijeniti i detaljno analizirati jer je riječ o primjeru dobroga novinarskog rada te stoga što je crtica vrlo pogodan oblik novinarskog izražavanja za pisanje o ljudskim sudbinama, „malim“ ljudima i događajima iz njihova života te mislima i osjećajima.

U prilogu su opisnici²⁹ prema kojima ocjenjujemo crticu.

²⁹ Za sadržaj crtice nije predviđeno 0 bodova jer tome slučaju ne bi bilo riječi o crtici kao novinarskoj vrsti.

Tablica 4: Opisnici za ocjenjivanje učeničke crtice u školskome listu

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija crtice	2	Crtica je cjelovita – ima uvodni, središnji i završni dio.
	1	Crtici nedostaje uvodni ili završni dio.
	0	Crtici nedostaju i uvodni i završni dio.
sadržaj crtice – originalnost i zanimljivost	3	Crtica na zanimljiv i osebujan način predstavlja posebnost nekog događaja, osobe ili sudbine. Izbor i način obrade teme potpuno su originalni.
	2	Crtica je djelomično originalna i zanimljiva –tema nije motivirano izabrana ili je obrada teme površna.
	1	Crtica je pretežno neoriginalna i nezanimljiva – tema nije motivirano izabrana i površno je obrađena.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3	Rječnik je bogat, uporaba riječi i izraza je funkcionalna. Rečenice su potpuno ulančane. Izražavanje je skladno, misli stilski i jasno uobličene.
	2	Rječnik je djelomično razvijen. Zapaža se površnost, ponegdje i nefunkcionalnost u izboru i uporabi riječi i izraza. Rečenice su pretežno ulančane, stil djelomično nesređen.
	1	Rječnik je siromašan. Rečenice pretežno nisu ulančane. Pisanje je pretežno stilski nesređeno.
	0	Rječnik je siromašan. Rečenice pretežno nisu ulančane. Pisanje je pretežno stilski nesređeno.
slovnica	2	Utvrđuje se potpuna točnost u pisanju riječi i rečenica.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u pisanju riječi i rečenica.
	0	Utvrđuje se pretežna ili potpuna netočnost u pisanju riječi i rečenica.
pravopis	2	Utvrđuje se potpuna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	0	Utvrđuje se pretežna ili potpuna netočnost u primjeni pravopisnih pravila.
3. Izgled crtice	Bodovi	Opisnici
oprema crtice – potpunost i funkcionalnost	2	Crtica je potpuno i funkcionalno opremljen – ima naslov, nadnaslov i podnaslov. Oprema može sadržavati i međunaslove, potpise pod fotografije te okvire.
	1	Oprema crtice je djelomično funkcionalna – nedostaje nadnaslov ili podnaslov.
	0	Oprema crtice nije funkcionalna – nedostaje naslov ili nedostaju nadnaslov i podnaslov.
prijelom i grafičko oblikovanje crtice	2	Uz crticu je i prikladna fotografija, prijelom je potpuno korektan, stranice izgledaju skladno.
	1	Uz crticu je i prikladna fotografija, prijelom nije korektan, stranice izgledaju djelomično skladno.
	0	Nedostaje prikladna fotografija, prijelom je loš, stranice ne izgledaju skladno.

7. 4. 1. Komentar uz crticu „Samo da se moj otac vrati živ iz Vukovara“³⁰

Crtica kao novinarska vrsta sve se rjeđe rabi, kako u komercijalnim tiskovinama, tako i u školskim listovima. Tekst naslovljen „Samo da se moj otac vrati živ iz Vukovara“ objavljen u školskom listu „Meteor“ Osnovne škole „Antun Mihanović“ Slavonski Brod³¹ prema vrsti se može odrediti upravo kao crtica zbog slobode izbora i načina obrade teme. Već iz naslova i nadnaslova jasno je da govori o događanjima otprije dvadesetak godina, pa prema tome nikako ne može biti riječ o vijesti, izvještaju ili nekom drugom obliku izražavanja čija je bitna odrednica pravovremenost. Autorica, učenica sedmog razreda, prepričava i citira sjećanja svoje profesorice njemačkoga jezika na ratne godine i prognanstvo iz Vukovara.

Tekst je relativno kratak, objavljen na jednoj stranici uz bogatu opremu i osebujno grafičko oblikovanje (u skladu s cjelokupnim izgledom školskoga lista). Autorica nas u tekst uvodi rečenicom da se svake godine 18. studenoga obilježava Dan sjećanja na žrtve Vukovara te potom navodi da su učenici, čim su saznali da je njihova učiteljica Vukovarka, poželjeli čuti njezina sjećanja. Slijedi citat u kojem sugovornica opisuje početak rata i odlazak u Njemačku, a potom učenica prepričava kako njezina učiteljica kao dijete nije željela niti lijepu odjeću niti druge skupe stvari – već samo da joj otac preživi borbu za Vukovar. Zatim se opisuju sljedeće godine, dolazak oca u Njemačku nakon što je preživio rat i mučenje u logoru, ustaljivanje obiteljskog života u inozemstvu, a onda i povratak prognaničke obitelji u Hrvatsku. Nakon što saznajemo da je sugovornica upisala i završila fakultet u Zagrebu te se udala i doselila u Slavonski Brod, tekst završava citatom u kojem učiteljica mladima poručuje da su pamet, rad i poštenje njihovo „oružje“ u borbi za Hrvatsku.

Uz osnovni tekst, u narančastom okviru u krajnjem desnom (od ukupno četiri) stupcu ispisan je ulomak iz pisma koje je učiteljica uputila tadašnjem predsjedniku Hrvatske Ivi Josipoviću. U njemu apelira na vlast da prestane s „nasilnim nametanjem dvojezičnih ploča“ u Vukovaru, čiji se stanovnici još nisu oporavili od ratnih trauma.

Ova crtica sadržajem je zanimljiva i nosi poruku mira. Rječnik i stil kojim je pisana potpuno su korektni, iako bi bilo bolje da je autorica, s obzirom na slobodu koju crtica kao granična novinarsko-književna vrsta dopušta, uporabila nešto slobodniji, osebujniji način pisanja. Posebno valja pohvaliti pravopis – u tekstu nema pogrešaka. I s gramatičke strane tekst je gotovo potpuno korektan: zapaža se tek suvišan veznik suprotne rečenice *a* u nadnaslovu („Prognanička sudbina Vukovarke, a naše učiteljice Snježane Rukavine“).

³⁰ Preslika crtice te pripadajući popunjeni opisnici priloženi su na kraju ovoga rada kao Prilog 17 (str. 95) i Prilog 18 (str. 96).

³¹ „Meteor“, br. 55., siječanj 2014., str. 31.

I formalno-pojavna sastavnica crtice zadovoljava. Opremu, uz dobar naslov, čine informativan nadnaslov te podnaslov koji bi mogao biti napisan pažljivije, da ne ponavlja podatke iz nadnaslova. Crtica kao opremu ima i spomenuti okvir s dodatnim tekstom te prikladne potpise pod četiri fotografije različite veličine i oblika koje ilustriraju sadržaj. Tekst je grafički dobro oblikovan, prelomljen je korektno, tako da stranica na kojoj je tiskan izgleda skladno. Moglo bi se primijeti i da su nadnaslovi preveliki u odnosu na naslove, kao i potpisi pod fotografije prema osnovnom tekstu, ali riječ je o grafičkom oblikovanju cijeloga lista, što ne utječe na ocjenu i dojam o ovome učeničkom novinarskom radu.

7. 5. Što možemo smatrati intervjuom?

Među radovima ubrojenima u intervju, našao se i tekst „Glazba je živa i čini druge živima“³² objavljen u listu „Meteor“ OŠ „Antun Mihanović“ Slavonski Brod³³ (Prilog 19) koji govori o učenicima generacije. Zbog posebnosti u odnosu na ostale intervju nećemo ga ocjenjivati, već samo komentirati i pokušati odgonetnuti može li se takav novinarski rad prema vrsti odrediti kao intervju.

Tekst potpisuju dvije učenice osmoga razreda. Umjesto pitanja, pisan je u obliku izjavnih rečenica koje podacima o sebi, zapravo odgovorima, nadopunjava sugovornica, također učenica osmoga razreda koja je, osim što je odlična učenica, zapažena mlada violinistica. Tako umjesto „Bez čega ne možeš preživjeti dan?“ u ovome tekstu imamo „Ne mogu preživjeti dan bez (kisika, vode, hrane i glazbe).“ Prvi dio svake rečenice, onaj u kojem je sadržano pitanje, tiskan je podebljanim slovima, kao što je uobičajeno za pitanja u intervjuu. Poseban dio teksta, izdvojen u obojeni okvir, je „Editina abeceda“ u kojem sugovornica za svih trideset slova hrvatske abecede piše po jednu riječ – asocijaciju i vrlo kratko objašnjenje ili komentar.

Ovaj novinarski rad vrlo je blizak intervjuu koji predstavlja osobu. Već u nadnaslovu saznajemo da tekst koji slijedi „predstavlja naj, naj, naj osmašicu“, a potom u uvodu, grafički izdvojenom u podnaslov, slijedi objašnjenje da se u ovoj rubrici školskoga lista svake godine predstavlja „društvena osoba uspješna u učenju i hobijima.“ Saznajemo da je školski list o mladoj violinistici i njezinom bratu koji se također uspješno bavi glazbom već pisao te da će u ovome tekstu „razotkriti kakva je naša Edita privatno.“ Pitanja, odnosno započete rečenice koje sugovornica treba nadopuniti, zaista jesu takva da se iz odgovora mogu saznati detalji o osobi koji se obično ne otkrivaju u intervjuima s povodom. Uz maštovita, dijelom i šaljiva pitanja te dobre odgovore čitalac dobiva sliku o vedroj, pametnoj i uspješnoj mladoj djevojci. Novinarke su je, među ostalim, pitale što će biti kad naraste, koja će joj biti najveća uspomena iz osnovne škole, da može biti superjunak – koji bi bila, koji su joj najdraži i najomraženiji školski predmeti, koja je pjesma opušta, tko joj je uzor itd. U izdvojenome odlomku, „Editinoj abecedi“, također možemo saznati što voli jesti i piti, koju glazbu sluša, što joj znače prijatelji, koje „poštalice“ koristi i niz drugih detalja.

Jezične sastavnice – rječnik i stil, pravopis i gramatiku – nećemo posebno analizirati, već samo zapaziti da je tekst pisan jednostavnim stilom, potpuno primjerenim vrsti teksta i

³² Preslika teksta priložena je na kraju ovoga rada kao Prilog 19 (str. 97).

³³ „Meteor“, br. 55., siječanj 2014., str. 30.

dobi učenika te da nema značajnijih jezičnih pogrešaka. Gotovo potpuno zadovoljavaju i formalno-pojavne sastavnice koje smo ocjenjivali u analiziranim intervjuima. Jedina zamjerka odnosi se na poistovjećivanje uvoda i podnaslova, što je zapaženo u velikom broju novinarskih radova obuhvaćenih ovim istraživanjem. Tekst prati nekoliko fotografija iz života „intervjuirane“ učenice s prikladnim potpisima, a stranica na kojoj je tekst objavljen dobro je prelomljena i izgleda skladno.

Analizirani tekst nedvojbeno treba ubrojiti u novinarske radove. Moglo bi ga se nazvati portretom osobe ili svojevrsnom „osobnom iskaznicom“, ali prema svim obilježjima sličan je intervjuu. Autorice su sugovornici pripremile pitanja, iako ne u obliku upitnih rečenica, na koja je ona potom odgovarala. S obzirom na način obrade teksta, vjerojatno je učenica sama pisala svoje odgovore, odnosno nadopunjavala započete rečenice. Iz svega navedenoga možemo zaključiti da, iako nije pisan uobičajenim oblikom s pitanjima i odgovorima, ovaj novinarski rad jest intervju i njegova bi se vrijednost mogla procjenjivati prema svim sastavnicama predviđenima za ocjenjivanje intervjua.

7. 6. Autobiografski umjesto novinarskih radova

U ovo istraživanje ušlo je i nekoliko radova koje nije bilo moguće odrediti kao neku novinarsku vrstu, pa su objedinjeni u kategoriju autobiografskih zapisa. Na primjeru teksta „Doživjeti porod...“³⁴ koji je objavljen u listu Škole za primalje Zagreb „Baby Boom“³⁵ (Prilog 20) pokazat ćemo kako bi učenički zapis koji nedvojbeno ima elemente životne priče mogao postati novinarski rad.

Autorica teksta (potpisana imenom i prezimenom, bez navođenja razreda koji pohađa) piše o svojem doživljaju majčina poroda kojem je prisustvovala. Riječ je o opisu događaja te emocija koje je učenica doživjela u opisanim trenucima. U uvodnom dijelu teksta saznajemo manje važan podatak da je njezina majka uspjela zatrudnjati nakon niza godina bezuspješnoga pokušavanja te potom kako je došlo do odluke da njezina kći, autorica teksta, bude uz nju tijekom poroda umjesto supruga. Slijedi opis samoga događaja – od ulaska u rađaonicu do rođenja dječacića. Poseban dojam na učenicu ostavilo je to što joj je osoblje dalo da, kao buduća primalja, prereže pupčanu vrpcu te prva u naručje primi novorođenoga brata. Tekst završava rečenicom u kojoj autorica navodi da će opisani događaj zauvijek pamtiti i da će ga prepričavati vlastitoj djeci i unucima.

Tekst je pisan površno. Stil je vrlo jednostavan i nedorađen. Zapaža se i niz jezičnih, uglavnom pravopisnih pogrešaka. Oprema je oskudna, odnosno čini je samo naslov, ali to i ne može biti značajna zamjerka s obzirom na duljinu teksta (jedan od tri stupca na stranici). Treba uočiti i poprilično loše grafičko oblikovanje: tekst je tiskan masnim bijelim slovima s crnom sjenom na ružičastoj podlozi, što ga čini teškim za čitanje, a naslov je premalen i neuočljiv.

Drugačijim, dorađenijim i osebnijim stilom, ovu bi se temu moglo obraditi crticom – vrstom koja „podržava“ širok raspon tema i načina pisanja. U tom bi slučaju i uvodni dio ovoga opisa itekako dobro pristajao, a tekst bi se moglo (i trebalo) obogatiti opisima interijera te detaljnijim pristupom najvažnijem događaju. Bilo bi dobro da autorica ne piše izravno o svojim osjećajima, već da ih izražava prikriveno – opisujući ozračje, izraze lica prisutnih osoba te dodajući njihove citirane izjave.

³⁴ Preslika teksta priložena je na kraju ovoga rada kao Prilog 20 (str. 98).

³⁵ „Baby Boom“, br. 2., veljača 2014., str. 11.

7. 7. Osvrt na analizirane radove

Nakon provedbe istraživanja na 42 školska lista hrvatskih osnovnih i srednjih škola, iz kojih su izdvojena 52 rada koji se kvalitetom, posebnošću izbora teme ili na neki drugi način ističu među tekstovima s elementima životne priče, možemo dati i zaključne napomene. Kako smo mogli i pretpostaviti prije istraživanja, brojniji su listovi koje izdaju osnovne škole. Međutim, u ovome je radu izdvojen veći broj srednjoškolskih radova, otprilike tri petine, dok osnovnoškolski učenički radovi čine preostale dvije petine. Tomu je tako jer možemo zapaziti da su, barem kada je o tekstovima temeljenima na životnim pričama, srednjoškolci temeljitiji i kvalitetnije obrađuju temu od učenika osnovne škole. Razlog tome vjerojatno leži u razini intelektualnog i emocionalnog razvoja učenika s obzirom na dob³⁶; učenici u srednjoj školi, ukoliko su kvalitetno motivirani, lakše će pristupiti opisivanju životnih problema i činjenica, zalazeći dublje u emocionalna stanja i razmišljanja osobe o kojoj piše. Također će na drugačiji, potpuniji način moći sagledati svijet oko sebe i time prikladnije prenositi svoje doživljaje i stavove u novinarski tekst.

Sagledavanjem obilježja svih analiziranih radova možemo reći da su uglavnom kvalitetni. Kada govorimo o intervjuima, jedna od najčešćih pogrešaka (ne samo školskih novinara) koju ovdje zapažamo jest postavljanje više pitanja odjednom. Na taj način novinar sugovorniku daje mogućnost da odgovor na neko od pitanja jednostavno preskoči ili da na nj zaboravi odgovoriti. U nekim radovima vidi se da novinar nije pažljivo slušao svojeg sugovornika i nije tražio pojašnjenje nekih odgovora, što bi bilo nužno da intervju bude potpun i potpuno razumljiv. U dijelu analiziranih intervjua zapaža se i nedostatak maštovitosti pitana, što je mogao ispraviti učitelj – voditelj novinarske družine. Mladim novinarima mora se stalno ponavljati da se, kada smišljaju pitanja i provode intervju, zamisle u poziciji čitaoca i na taj se način zapitaju što bi trebao saznati netko tko o temi ili osobi o kojoj se piše dosad ne zna ništa.

7. 7. 1. Životne priče

U središtu istraživanja provedenoga za potrebe ovoga rada bile su životne priče. Stoga se i na to treba kratko osvrnuti, iako je i iz komentara na analizirane radove jasno da se u njima očituju elementi životnih priča. Pod time podrazumijevamo da se otkrivaju neki detalji

³⁶ Razvojem osobe bavi se posebno područje – razvojna psihologija. Za detalje o tome pogledati: *Dječja psihologija* (Vasta, Haith, Miller 2005) te *Psihologija cjeloživotnog razvoja : prijevod 3. izdanja* (Berk 2008).

iz života osoba o kojima se piše – njezina razmišljanja, stavovi, osjećaji, događanja... Među pet analiziranih intervjua, elementi životne priče najviše dolaze do izražaja u razgovorima s poznatim novinarom Josipom Šarićem te anonimnim mladićem biseksualne spolne orijentacije. U ostalim intervjuima – s mladom profesoricom Hrvatskog jezika, mladićem koji je nakon mature otvorio vlastitu tvrtku te učenicom koja se bavi slikanjem – također ima elemenata životne priče, ali su nešto manje izraženi.

Za dva analizirana putopisa također se može reći da uvelike sadržavaju životne priče. Tako je jer njihovi autori pišu o svojim doživljajima neobičnih mjesta na koja su putovali. Putopisi sadržavaju činjenice o mjestima koja se spominju, ali i izbor dijelova putovanja koja će biti obrađena u tekstu ovisila su o osobnome doživljaju učenika koji su pisali putopise. Za problemski članak nije teško utvrditi da ima elemente životne priče jer učenica piše o problemima u učenju s kojima se i sama svakodnevno suočava. Crtica o učiteljici koja je kao dijete bježala iz ratom zahvaćenog Vukovara možda je i najbolji primjer životne priče: učenica piše isključivo o sudbini svoje učiteljice – o njezinim strahovima, nadi i željama, o životu izvan Hrvatske te povratku kada je rat završio.

7. 7. 2. Potpunost i funkcionalnost opreme

Problem koji se pojavljuje u većini radova obuhvaćenih ovim istraživanjem i kojeg nisu svjesni urednici školskih listova je poistovjećivanje uvoda i podnaslova. Očito nisu svjesni činjenice da svaki novinarski tekst mora imati uvod (uz središnji dio i završetak), a da je podnaslov dio opreme teksta koji se tek u rijetkim slučajevima, kod kraćih tekstova može izostaviti. U školskim listovima čest je slučaj da je uvod grafički izdvojen od ostatka teksta većim i masnijim slovima ili drugim tipom slova. Iako se isprva može učiniti da uvod za intervju nije posebno bitan element, to je potpuno pogrešno. U uvodu treba čitaocu ponuditi najvažnije informacije o temi razgovora koji slijedi te o sugovorniku, uz objašnjavanje povoda za intervju.

Da je oprema iznimno važna za svaki novinarski tekst, istaknuto je u prvome dijelu ovoga rada. Ono oko čega bi se moglo raspravljati je funkcionalnost opreme teksta bez pojedinih sastavnica. Izostavljanje, primjerice, podnaslova moguće je u kraćim tekstovima, koji u (školskome) listu zauzimaju pola stranice ili manje. Čak i takvi tekstovi mogli bi biti opremljeni podnaslovom jer je se i njegova duljina može prilagoditi duljini osnovnoga teksta. Bez nadnaslova također mogu biti tekstovi manjeg opsega. Forma nadnaslova – samo jedna jednostavna rečenica s malo podataka – prikladna je, ipak, i za opremanje vrlo kratkih

tekstova. Treba li tekst opremiti, uz naslov, i nadnaslovom, podnaslovom, međunaslovima, okvirima..., uvelike ovisi i o grafičkim rješenjima, obično na razini cijeloga lista. Važnu ulogu imaju i fotografije. Kada su objavljene, dobro je da budu potpisane, čak i u slučaju kada je jasno koga odnosno što prikazuju. Sve spomenuto valja uzeti u obzir kada se razmatra je li neki novinarski tekst funkcionalno opremljen. Iz toga proizlaze i razlike u bodovanju te komentarima na učeničke novinarske uratke obuhvaćene ovim istraživanjem.

7. 7. 3. Jezična (ne)korektnost

Svakako se valja osvrnuti i na jezičnu sastavnicu analiziranih tekstova. I školski listovi, nažalost, prate trendove koje možemo primijetiti u suvremenome hrvatskom novinarstvu: gotovo da se i ne može pronaći tekst bez jezičnih pogrešaka. To mogu biti zatipci – nenamjerne pogreške u računalnom pisanju teksta. Poneko slovo više ili manje, zamjena mjesta slova u riječi i slično nisu posebno „teški“ problemi u tekstu i svugdje se događaju. Međutim, kada se u jednome tekstu „dogodi“ nekoliko zatipaka, to je već znak da osobe zadužene za jezičnu pravilnost teksta, u prvome redu lektori i korektori, svoj posao nisu dobro obavili i odaje dojam neozbiljnoga, neprofesionalnog novinarstva. Veći su problem pravopisne i gramatičke pogreške koje nisu rezultat nepažnje, već neznanja. Najčešće su se pravopisne pogreške u promatranim radovima odnosile na pisanje riječi iz stranih jezika te na elemente mjesnih govora u tekstu pisanome standardnim jezikom. Previše bi bilo tražiti od učenika petog ili šestog razreda osnovne škole da napišu tekst bez pogrešaka, ali opet, urednici, lektori i korektori u školskim listovima, mahom profesori hrvatskoga jezika i književnosti, gotovo bez iznimke potpisani u impresumu lista, svaki učenički rad morali bi detaljno iščitavati i ispravljati. S učenicima sedmih i osmih razreda te srednjoškolcima situacija je nešto drugačija. Njihovo bi znanje o jezičnim zakonitostima trebalo biti puno šire, ali i iza pravopisne i gramatičke korektnosti njihovih radova stoje članovi uredništva iz redova učitelja. Značajne i brojne jezične pogreške (ili tek nesmotrenosti) umanjile su, nažalost, vrijednost velikoga broja radova obuhvaćenih ovim istraživanjem.

7. 7. 4. Ostala zapažanja o školskim listovima

Iako to nije bio predmet ovoga istraživanja, ovdje ćemo ukratko navesti i zapažanja o školskim listovima hrvatskih osnovnih i srednjih škola jer se nameću nakon detaljnoga proučavanja građe. Među 42 lista obuhvaćena ovim istraživanjima malobrojni su, ali ipak

uočeni listovi u kojima se iz sadržaja naslovne stranice i impresuma ne može zaključiti o čijem se listu radi, koji je to broj lista i kada je tiskan itd. Osnovno je za svaki tiskani medij da se iz loga na naslovnici te impresuma može nedvojbeno utvrditi ime lista, izdavač (u ovome slučaju ime škole i njezina adresa), datum i broj izdanja te sve osobe koje su na njemu radile.

Još jedna loša pojava na koju možemo naići u značajnome broju školskih listova jesu tekstovi koje potpisuju učitelji, stručni suradnici (psiholozi, pedagozi...) i ravnatelji škola. Obično je riječ o tekstovima vezanima za neka postignuća škole i učenika te obilježavanje važnih datuma. O čemu god da se radi, tekstovima koje pišu „odrasli“ u školskome listu nema mjesta. On treba biti sastavljen isključivo od novinarskih radova učenika, s time da, kako je navedeno u prvome dijelu rada, dio uredničkih poslova obavljaju učitelji.

Dio radova obuhvaćenih ovim istraživanjem potpisuje više od jednoga učenika. Kao i kada je autor samo jedan, uz ime i prezime učenika valja navesti razred koji pohađa. Ima i slučajeva skupnoga autorstva, kada je tekst napisala grupa povjesničara i slično, ali i tada bi trebalo ispisati imena učenika. Nepotpisani radovi poznata su praksa u slučajevima kada iza teksta stoji cijela redakcija, a obično je riječ o slučajevima u kojima se želi zaštititi novinara koji je pisao o nekoj osjetljivoj temi. I takvih je radova u promatranome uzorku nekoliko.

8. Zaključak

Ovim radom predstavljeno je istraživanje o tome obrađuju li učenici u svojim novinarskim radovima životne priče, odnosno teme u kojima se ističu ljudske sudbine, razmišljanja, osjećaji, događaji iz života. Istraživanje je provedeno na ukupno 42 školska lista hrvatskih osnovnih i srednjih škola, iz kojih su izdvojena 52 rada s elementima životne priče.

U prvome dijelu rada dan je pregled načina na koje se učenici tijekom školovanja susreću sa sadržajima o medijima i novinarstvu. Te se teme u osnovnoj i srednjoj školi obrađuju na nastavi Hrvatskoga jezika, u okviru nastavnoga područja jezičnoga izražavanja, a samo u osnovnoj školi i u medijskoj kulturi. Tako prvi susret s medijima općenito učenici imaju već u petome razredu, a vremenom, tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja produbljuju svoja znanja te uvježbavaju pisanje različitih oblika novinarskog izražavanja. Ipak, puno značajnije u novinarstvo ulaze učenici koji za svoju slobodnu ili izvannastavnu aktivnost odaberu novinarsku družinu. Na redovitim sastancima oni uče o teoriji i povijesti novinarstva, ali puno je važnije iskustvo koje stječu pisanjem prvih novinarskih radova pod vodstvom mentora – voditelja novinarske družine.

Rezultat rada novinarske družine najčešće je školski list, koji obično izlazi jednom ili dvaput godišnje. Učenici u njegovu stvaranju sudjeluju kao novinari, ali i kao urednici, lektori i grafički urednici. Nažalost, u našoj se školskoj praksi zapaža da listovi često nisu na razini profesionalnosti na kojoj bi trebali biti: u njima prevladavaju literarni i likovni radovi, a ne novinarski, a oni koji jesu novinarski nisu kvalitetni, uočava se površnost, ali i neznanje odgovornih urednika – učitelja koji brinu o listu. Također se može uočiti da je novinarska produkcija osnovnih škola puno veća od srednjoškolske.

Potom se u radu ukratko predstavlja novinarski stil, ono po čemu se novinarski radovi razlikuju od literarnih: on je izrazom jednostavan, ali zato sadržajem iznimno bogat jer u malo riječi treba sažeti puno informacija i to tako da budu razumljive prosječnome čitaocu. Osim stila, pažnja se usmjerava i na urednički posao opremanja teksta, vrlo važan, čak i presudan za interes čitaoca za novinski članak. Obrađuju se elementi opreme u užem smislu (naslov, nadnaslov i podnaslov) te u širem smislu.

Ukratko su obrađene i neke novinarske vrste odnosno oblici izražavanja. Uz četiri oblika važna za istraživanje u drugome dijelu ovoga rada (intervju, putopis, problemski članak i crtica), daju se osnovne informacije i o vijesti kao temelju novinarstva.

Drugi dio rada čini empirijsko istraživanje kojim se utvrđuje postojanje elemenata životne priče u novinarskim radovima te obilježja takvih radova. Rezultati su predstavljeni na skupnoj i pojedinačnoj razini.

Provedenim istraživanjem sve su tri postavljene hipoteze barem djelomično potvrđene. Prva hipoteza, da učenici u svojim novinarskim radovima pišu tekstove motivirane zanimljivim ljudima odnosima i događajima iz njihova života, odnosno životne priče u potpunosti je dokazana. Izdvojena 52 novinarska rada primjer su tekstova s elementima životne priče, uz napomenu da velik broj radova nažalost ne ostvaruje potencijal da budu izvrsni primjerci učeničkog novinarskog stvaralaštva. U pitanje najčešće ne dolazi maštovitost učenika u izboru i obradi tema, već jezične pogreške i nedostaci u radu uredništva školskoga lista.

Druga hipoteza, kojom se pretpostavljalo da su novinarski radovi s elementima životne priče prema obliku novinarskog izražavanja u najvećem dijelu intervju i reportaže potvrđena je polovično. Intervju zaista prevladava kao najčešće korištena novinarska vrsta u izdvojenome uzorku, dok su reportaže samo dvije (a i o tim bi se tekstovima moglo raspravljati jesu li zaista prema vrsti reportaža ili neki drugi oblik izražavanja).

Treća hipoteza, da učenički novinarski radovi s elementima životne priče češće govore o osobama koje su generacijski udaljene od autora, odnosno da su učenici i studenti manje zastupljeni od članova obitelji, profesora, javnih osoba itd., također je potvrđena. Učenici životne priče češće pronalaze među starijima nego među svojim vršnjacima. Ipak, značajan broj radova odnosi se i na učenike, njihove doživljaje, putovanja, životne izbore i zanimacije.

Nakon svega navedenog, možemo zaključiti da kvalitetnih novinarskih radova, pa i onih u kojima se pronalaze elementi životne priče, ima, ali i da bi mogli biti brojniji. Prije svega je za nastanak novinarskih radova važna motivacija – kako ona učenikova unutarnja, tako i nastavnikovi poticaji na satovima novinarske družine.³⁷ Iščitavanjem (još uvijek malobrojne) literature koja se bavi novinarskim družinama u školama te školskih listova također se nameće zaključak da bi nastavnici koji vode novinarske družine trebali puno više znati o pravilima novinarstva. Iako literature nema puno, postojeća je i više nego dovoljna za kvalitetno i sveobuhvatno informiranje o tome kako treba izgledati školski list, kakvi radovi u njega mogu ući te kako napisati dobar novinarski tekst. Učitelji bi na samostalno istraživanje u literaturi trebali uputiti i učenike, ali tako da im daju smjernice gdje što tražiti. Danas se zaista raznolik sadržaj o novinarskim temama može pronaći i na internetu, manje na

³⁷ Da motivacija kao dio nastavnoga sata (sastanka novinarske družine) ima vrlo značajan utjecaj na kasniju novinarsku produkciju, svojim je istraživanjem dokazala Karol Visinko (usp. Visinko 1989).

hrvatskom i puno više na engleskom jeziku. O onome do čega učenici dođu samostalnim istraživanjem svakako treba raspraviti na sastanku novinarske družine.

Još jedan način koji bi mogao unaprijediti rad novinarske družine je povezanost s novinarima koji rade u medijima na području mjesta u kojem je škola. Na taj način i učenici i njihovi učitelji dolaze u izravan dodir s nekim od koga mogu puno naučiti i tko može odgovoriti na neka pitanja koja im, možda, stvaraju probleme i nedoumice. Vjerojatno ne bi bilo izvedivo da profesionalan novinar sudjeluje na svakome sastanku novinarske družine ili redakcije školskoga lista, ali barem periodični susreti i ne doimaju se nemogućima. To je u svakom slučaju bolje nego jednom u školskoj godini.

Takav bi način rada zasigurno uvelike unaprijedio rad novinarskih družina u školama i njihovu produkciju učinio kvalitetnijom i profesionalnijom. Moguće je da bi se ispravila i „nepravda“ da u školskim listovima prevladavaju intervjui, a gotovo je nemoguće naići na (dobru) reportažu. Istina, reportaža je iznimno složena novinarska vrsta, ali predanim i kvalitetnim radom novinarske družine, najuspješniji i najviše zainteresirani mladi novinari zasigurno bi ih pisali u puno većem broju.

9. Sažetak

Naslov rada:

Životne priče u novinarskim radovima učenika / Life stories in the students' journalistic texts

Tema se ovoga diplomskog rada odnosi na utvrđivanje prisutnosti učeničkih novinarskih radova u kojima se očituju elementi životne priče, odnosno koji se bave ljudskim sudbinama, osjećajima, razmišljanjima. U skladu s tim provedeno je istraživanje na zamjetnom uzorku novinarskih radova objavljenima u školskim listovima hrvatskih osnovnih i srednjih škola. Prvi, teorijski dio rada bavi se zastupljenošću novinarstva u redovitoj nastavi i izvannastavnim aktivnostima. Tako se predstavljaju osnovne činjenice o novinarskim družinama te izdavanju učeničkog školskog lista kao najčešćeg načina objave učeničkih novinarskih radova. Također se progovara o učeničkome novinarskom stilu i dijelu procesa njihova rada na novinarskome tekstu. U drugome dijelu diplomskoga rada prikazano je istraživanje i analiza rezultata na skupnoj i pojedinačnoj razini.

Ključne riječi: novinarstvo, novinarska družina, novinarske vrste, učenički školski list, učenički novinarski rad, životna priča.

10. Literatura

10. 1. Osnovna literatura

- Berk, Laura. 2008. *Psihologija cjeloživotnog razvoja*. Jastrebarsko. Naklada Slap.
- Bjork, Jonas. 1996. Značajke dobrog pisanja. *Uvod u novinarstvo*. Ur. Ricchiardi, Sherry; Malović, Stjepan. Izvori. Zagreb.
- Katnić-Bakaršić, Marina. 2007. *Stilistika*. Ljiljan. Sarajevo.
- Letica, Zvonko. 2003. *Televizijsko novinarstvo*. Disput. Zagreb.
- Malović, Stjepan. 2005. *Osnove novinarstva*. Golden marketing-Tehnička knjiga. Zagreb.
- Mučalo, Marina. 1996. Intervju = znatiželja + informiranost + hrabrost. *Uvod u novinarstvo*. Ur. Ricchiardi, Sherry; Malović, Stjepan. Izvori. Zagreb.
- *Nastavni plan i program za osnovnu školu*. 2006. Ur. Vican, Dijana; Milanović Litre, Ivan. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb.
- *Nastavni program za gimnazije*. 1994. Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske. Zagreb.
- Primorac, Branka; Šimeg, Marijan; Šojat Anita. 2010. *Novinarstvo u školi*. Školska knjiga. Zagreb.
- Silić, Josip. 2006. *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*. Disput. Zagreb.
- Težak, Stjepko. 1971. *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine*. Školska knjiga. Zagreb.
- Vasta, Ross; Haith, Marshall M.; Miller, Scott A. 2005. *Dječja psihologija*. Jastrebarsko. Naklada Slap.
- Visinko, Karol. 1989. *Novinarska družina u starijim razredima osnovne škole*. Magistarski rad. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb. 235 str.
- Visinko, Karol. 2010. *Jezično izražavanje u nastavi Hrvatskoga jezika : Pisanje*. Školska knjiga. Zagreb.

10. 2. Učenički školski listovi

10. 2. 1. Analizirani listovi

a) Osnovna škola

- *Broštulin*. List učenika OŠ Kostrena. God. 6., br. 7. rujan 2013. OŠ Kostrena. Kostrena.
- *Čiperko*. Školski list OŠ don Mihovila Pavlinovića. Br. 19. rujan 2013. OŠ don Mihovila Pavlinovića. Podgora.
- *Fijolica*. List učenika Osnovne škole Prelog. Br. 15. 2014. OŠ Prelog. Prelog.
- *Klik*. List učenika OŠ Brestje. God. 15., br. 15. veljača 2014. OŠ Brestje. Brestje.
- *Mandrać*. List učenika OŠ Hvar. God. 7., br. 7. siječanj 2014. OŠ Hvar. Hvar.
- *Meteor*. List učenika OŠ „Antun Mihanović“ Slavonski Brod. God. 55., br. 55. siječanj 2014. OŠ „Antun Mihanović“ Slavonski Brod. Slavonski Brod.
- *Mihić*. List Osnovne škole Antuna Mihanovića. Br. 13. lipanj 2013. OŠ Antuna Mihanovića. Zagreb.
- *Slap*. List učenika Osnovne škole Dobriše Cesarića. Br. 16. 2014. OŠ Dobriše Cesarića. Zagreb.
- *Slovo do slova*. List učenika OŠ Lapad. Br. 4. siječanj 2014. OŠ Lapad. Dubrovnik.
- *Solinčica*. List učenika i učitelja OŠ kraljice Jelene. Br. 5. prosinac 2013. OŠ kraljice Jelene. Solin.
- *Škoji*. List učenika OŠ Murterski škoji. God. 21., br. 21. 2013/2014. OŠ Murterski škoji. Murter.

b) Srednja škola

- *Baby Boom*. List učenica Škole za primalje. God. 2., br. 2. veljača 2014. Škola za primalje. Zagreb.
- *Črnjak*. Školski list Srednje škole Zvane Črnje. Br. 5. lipanj 2013. Srednja škola Zvane Črnje. Rovinj.
- *Helena famosa*. List Gimnazijskog kolegija „Kraljica Jelena“ u Splitu. God. 6., br. 6. siječanj 2014. Gimnazijski kolegij „Kraljica Jelena“ s pravom javnosti. Split.
- *Iglice*. Školski list Medicinske škole Osijek. God. 20., br. 30. siječanj 2014. Medicinska škola Osijek. Osijek.
- *Krugovi koji se šire*. List učenika SŠ fra Andrije Kačića Miošića Makarska. God. 3., br. 3. lipanj 2013. Srednja škola fra Andrije Kačića Miošića Makarska. Makarska.

- *Labos*. Školski list Prirodoslovne škole Vladimira Preloga. Br. 18. veljača 2014. Prirodoslovna škola Vladimira Preloga. Zagreb.
- *Mali Graditelj*. Dvomjesečnik Graditeljske škole Čakovec. Br. 1. studeni 2013. Graditeljska škola Čakovec. Čakovec.
- *Markantun*. List Srednje škole Markantun de Dominis. lipanj 2013. Srednja škola Markantuna de Dominisa Rab. Rab.
- *Marteen*. List Srednje škole Dugo Selo. Br. 9. siječanj 2014. Srednja škola Dugo Selo. Dugo Selo.
- *Palma 84*. List učenika Tehničke škole Zagreb. God. 14., br. 20. lipanj 2013. Tehnička škola Zagreb. Zagreb.
- *Semper Magis*. List učenika Isusovačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Osijeku. God. 15., br. 15. 2013/2014. Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku. Osijek.
- *Stručak*. Školski list Strukovne škole Vice Vlatkovića Zadar. God. 4., br. 6. siječanj 2014. Strukovna škola Vice Vlatkovića Zadar. Zadar.
- *Trema 24*. Školski list III. gimnazije. Br. 24. siječanj 2014. III. gimnazija. Split.

10. 2. 2. Ostali listovi obuhvaćeni istraživanjem

a) Osnovna škola

- *Cvrčak*. List učenika OŠ „Dr. Andrija Mohorovičić“. Br. 49. siječanj 2014. OŠ „Dr. Andrija Mohorovičić“. Matulji.
- *Galeb*. List učenika Osnovne škole Vladimira Nazora Rovinj. Br. 1. prosinac 2013. OŠ Vladimira Nazora Rovinj. Rovinj.
- *Grabrić*. List učenika Osnovne škole Grabrik. Br. 19. veljača 2014. OŠ Grabrik. Karlovac.
- *Hektorović*. Školski list OŠ Petra Hektorovića Stari Grad. Br. 8. svibanj 2013. OŠ Petra Hektorovića Stari Grad. Stari Grad.
- *Kapljice*. List Osnovne škole „Bijaći“. God. 31., br. 31. siječanj 2014. OŠ „Bijaći“. Kaštel Novi.
- *Koraci*. List učenika Osnovne škole Ante Starčević. God. 9., br. 9. veljača 2014. OŠ Ante Starčević. Lepoglava.
- *Lovorko*. List učenika OŠ Lovre pl. Matačića. God. 13., br. 12. prosinac 2013. OŠ Lovre pl. Matačića. Zagreb.
- *Osnovac*. List učenika i učitelja Osnovne škole Molve. God. 36, br. 36. lipanj 2013. OŠ Molve. Molve.

- *Sunce*. Školski list OŠ dr. Franje Tuđmana. God. 7., br. 8. studeni 2013. OŠ dr. Franje Tuđmana. Korenica.
- *Šarko*. Školski list OŠ Vladimira Nazora. svibanj 2013. OŠ Vladimira Nazora. Crikvenica.
- *Vrutak*. List učenika Osnovne škole Frane Petrića. God. 35, br. 1. 2012/2013. OŠ Frane Petrića. Cres.
- *Zlatarske Iskrice*. Školski list učenika OŠ Ante Kovačića Zlatar i područnih škola u Donjoj Batini i Martinšćini. Br. 55. rujan 2013. OŠ Ante Kovačića Zlatar. Zlatar.
- *Zvono*. List učenika i učitelja OŠ „Ivan Mažuranić“ Sibinj. Br. 47. 2013/2014. OŠ „Ivan Mažuranić“ Sibinj. Sibinj.

b) Srednja škola

- *Doping*. Br. 17. 2013/2014. II. gimnazija. Zagreb.
- *Kvaka*. Školski list Srednje škole Petrinja. Br. 10. siječanj 2014. Srednja škola Petrinja. Petrinja.
- *Mladi pomorac*. Školski list Pomorske škole Bakar. Br. 39. 2013. Pomorska škola Bakar. Bakar.
- *Polet*. List učenica Ženskog đачkog doma Split. Br. 17. 2013. Ženski đачki dom Split. Split.
- *Ruđer info*. Br. 10. siječanj 2014. Tehnička škola Ruđera Boškovića Zagreb. Zagreb

10. 3. Udžbenici

- Dujmović Markusi, Dragica; Pavić-Pezer, Terezija. 2014. *Fon-Fon 1 : udžbenik hrvatskoga jezika za prvi razred gimnazije*. Profil. Zagreb.
- Dujmović Markusi, Dragica; Pavić-Pezer, Terezija. 2014. *Fon-Fon 2 : udžbenik hrvatskoga jezika za drugi razred gimnazije*. Profil. Zagreb.
- Dujmović Markusi, Dragica; Pavić-Pezer, Terezija. 2014. *Fon-Fon 3 : udžbenik hrvatskoga jezika za treći razred gimnazije*. Profil. Zagreb.
- Dujmović Markusi, Dragica; Pavić-Pezer, Terezija. 2014. *Fon-Fon 4 : udžbenik hrvatskoga jezika za četvrti razred gimnazije*. Profil. Zagreb.
- Franić-Glamuzina, Lada i dr. 2014. *Kocka vedrine 5 – 1. DIO : integrirani udžbenik hrvatskog jezika i književnosti s višemedijskim nastavnim materijalima u petom razredu osnovne škole*. Školska knjiga. Zagreb.
- Franić-Glamuzina, Lada i dr. 2014. *Kocka vedrine 5 – 2. DIO : integrirani udžbenik hrvatskog jezika i književnosti s višemedijskim nastavnim materijalima u petom razredu osnovne škole*. Školska knjiga. Zagreb.
- Franić-Glamuzina, Lada i dr. 2014. *Kocka vedrine 6 – 1. DIO : integrirani udžbenik hrvatskog jezika i književnosti s višemedijskim nastavnim materijalima u šestom razredu osnovne škole*. Školska knjiga. Zagreb.
- Franić-Glamuzina, Lada i dr. 2014. *Kocka vedrine 6 – 2. DIO : integrirani udžbenik hrvatskog jezika i književnosti s višemedijskim nastavnim materijalima u šestom razredu osnovne škole*. Školska knjiga. Zagreb.
- Haukka, Emilia i dr. 2014. *Kocka vedrine 7 – 1. DIO : integrirani udžbenik hrvatskog jezika i književnosti s višemedijskim nastavnim materijalima u sedmom razredu osnovne škole*. Školska knjiga. Zagreb.
- Haukka, Emilia i dr. 2014. *Kocka vedrine 7 – 2. DIO : integrirani udžbenik hrvatskog jezika i književnosti s višemedijskim nastavnim materijalima u sedmom razredu osnovne škole*. Školska knjiga. Zagreb.
- Haukka, Emilia i dr. 2014. *Kocka vedrine 8 – 1. DIO : integrirani udžbenik hrvatskog jezika i književnosti s višemedijskim nastavnim materijalima u osmom razredu osnovne škole*. Školska knjiga. Zagreb.
- Haukka, Emilia i dr. 2014. *Kocka vedrine 8 – 2. DIO : integrirani udžbenik hrvatskog jezika i književnosti s višemedijskim nastavnim materijalima u osmom razredu osnovne škole*. Školska knjiga. Zagreb.

11. Popis priloga

Grafikoni:

Grafikon 1: Zastupljenost tema u promatranim radovima (ukupno osnovna i srednja škola)

Grafikon 2: Zastupljenost tema u promatranim radovima (osnovna škola)

Grafikon 3: Zastupljenost tema u promatranim radovima (srednja škola)

Grafikon 4: Promatrani novinarski radovi prema vrsti (ukupno osnovna i srednja škola)

Grafikon 5: Promatrani novinarski radovi prema vrsti (osnovna škola)

Grafikon 6: Promatrani novinarski radovi prema vrsti (srednja škola)

Grafikon 7: Autori promatranih novinarskih radova prema spolu (osnovna škola)

Grafikon 8: Autori promatranih novinarskih radova prema spolu (srednja škola)

Grafikon 9: Dob (razred) autora promatranih novinarskih radova (osnovna škola)

Grafikon 10: Dob (razred) autora promatranih novinarskih radova (srednja škola)

Tablice:

Tablica 1: Opisnici za ocjenjivanje učeničkoga intervjua u školskome listu

Tablica 2: Opisnici za ocjenjivanje učeničkoga putopisa u školskome listu

Tablica 3: Opisnici za ocjenjivanje učeničkoga problemskog članka u školskome listu

Tablica 4: Opisnici za ocjenjivanje učeničke crtice u školskome listu

Prilozi:

Prilog 1: Preslika intervjua „Zadaćnica + znatiželja = reporter od formata“

Prilog 2: Ocjena intervjua „Zadaćnica + znatiželja = reporter od formata“

Prilog 3: Preslika intervjua „Imam curu, ali zaljubljen sam u dečka!“

Prilog 4: Ocjena intervjua „Imam curu, ali zaljubljen sam u dečka!“

Prilog 5: Preslika intervjua „Udala bih se za Tolstoja!“

Prilog 6: Ocjena intervjua „Udala bih se za Tolstoja!“

Prilog 7: Preslika intervjua „Intervju s našim bivšim maturantom, Lukom Vugračem“

Prilog 8: Ocjena intervjua „Intervju s našim bivšim maturantom, Lukom Vugračem“

Prilog 9: Preslika intervjua „Mali Picasso u Osnovnoj školi Kostrena“

Prilog 10: Ocjena intervjua „Mali Picasso u Osnovnoj školi Kostrena“

Prilog 11: Preslika putopisa „Samo za vas: najzanimljivije iz Skandinavije“

- Prilog 12: Ocjena putopisa „Samo za vas: najzanimljivije iz Skandinavije“
- Prilog 13: Preslika putopisa „Antarktika – zato što u Zagrebu nema snijega“
- Prilog 14: Ocjena putopisa „Antarktika – zato što u Zagrebu nema snijega“
- Prilog 15: Preslika članka „Poremećaji u učenju – disleksija, disgrafija i diskalkulija“
- Prilog 16: Ocjena članka „Poremećaji u učenju – disleksija, disgrafija i diskalkulija“
- Prilog 17: Preslika crtice „Samo da se moj otac vrati živ iz Vukovara“
- Prilog 18: Ocjena crtice „Samo da se moj otac vrati živ iz Vukovara“
- Prilog 19: Preslika teksta „Glazba je živa i čini druge živima“
- Prilog 20: Preslika teksta „Doživjeti porod...“

INTERVJU S NOVINAROM

EKSKLUZIVNO: Josip Šarić, novinarska zvijezda HRT-a, dao intervju za „Stručak“ u kojemu je govorio o svojim profesionalnim počecima i dojmovima iz Sjeverne Koreje

Zadaćnica + znatiželja = reporter od formata

Josip Šarić, novinar 2011. godine, otkriva da mu je lakše mjesec dana izvještavati iz Iraka nego jedan dan iz Sabora te da vjeruje u budućnost hrvatskih tiskanih medija. Nagrade su mu važne kao poticaj da daljnji rad, a i dokaz su kojim majci može pokazati da nešto radi

razgovarala:
Marija ČOLINA, 4.b
fotografije:
Slobodna Dalmacija i HRT

Novinar Hrvatske radio televizije **Josip Šarić** rođen je 1974. godine u Makarskoj, živi u Zagrebu, a kako nam sam kaže, radi posvuda po svijetu. Naime, Josip se u profesionalno isprofilirao kao izvjestitelj iz inozemstva i kao ratni reporter s ratom zahvaćenih područja. Autor je hvaljenog dokumentarca „Sjeverna Koreja – gladna djeca komunizma“, a 2011. proglašen je novinarom godine. Glavna tema ovog intervjua je novinarstvo,

naravno!

• **Završili ste novinarstvo na Fakultetu političkih znanosti. Jeste li oduvijek znali da će novinarstvo biti Vaš kruh? Kako ste otkrili Vaš novinarski talent?**
- Ne znam jesam li znao, ali sam oduvijek maštao o tome. Talent za pisanje otkrio sam pišući *zadaćnice* iz hrvatskog jezika, a znatiželjan sam otkad znam za sebe. Mislim da je taj spoj bio presudan.
• **Jeste li odmah po završetku Fakulteta počeli raditi na televiziji?**
- Prije završetka! Na četvrtj godini fakulteta krenuo sam na praksu od 30 dana na HRT i

ostao do danas! Zato je kasnilo završavanje fakulteta, ali nekako sam i to stigao.

Prvi novinarski koraci

• **Možete li nam opisati Vaše novinarske početke?**
- Bila je to klasična priča. Uplašen i izgubljen u ogromnoj zgradi Televizije uz „velike“ novinare, koje sam do tada viđao samo preko ekrana, upijao sam savjete i iskustvo. Pamtim silnu kolegijalnost i strpljenje starijih kolega.
• **Sjećate li se Vašeg prvog novinarskog zadatka?**
- Naravno! Prvi prilog koji sam radio bio je u emisiji *Dobro*

jutro, Hrvatska o tada propisanoj homologaciji za vozila gradskog prijevoza. Sjećam se da sam prvo pola dana istraživao što znači homologacija (prilagodba) pa tek onda počeo raditi priču. Uh, koji je to strah bio!
• **Gdje ste sve objavljivali svoje tekstove i priče?**
- Pisao sam za nekoliko dnevnih novina i tjednika, a na HRT-u nema emisije u Informativnom programu za koju nisam radio - od ranijutarnje do kasnonoćne.
• **S vremenom ste se isprofilirali kao izvjestitelj iz inozemstva i kao ratni reporter. Je li Vas strah za vlastiti život i kako prevla-**

davate strah kada izvješćujete s ratišta?

Pakao ratišta

- Naravno da me je strah, kaže se da se samo budale ne boje. Strah je izvrstan korektor za ono što vam padne na pamet, a tek kasnije spoznate da nije baš najpametnije. Strah se prevladava pripremljenošću – da znate gdje i zašto idete, s kim, kakvi su lokalni običaji, na što morate paziti... S godinama se stvori krug ljudi koji idu na takve terene, kaže se da „ne postoji mjesto gdje netko nije bio“, pa je važno čuti i prihvatiti savjete kolega. Čovjek je miran jedino ako sa svoje strane učini sve što može za vlastitu sigurnost.

• Kada i gdje ste bili u najvećoj opasnosti? Opišite nam situaciju.

- Od svih terena mislim da je najopasnija bila Libija. Nema konkretne situacije već činjenica da se cijeli rat manje-više vodio uz jednu jedinu cestu koja ide uz more. S druge strane je pustinja i tu se rat vodio na čudan način – danas jedna strana osvoji 100 kilometara terena, sutra druga strana vrati tih sto i osvoji još 50. I sve se okrene doslovno u 5 minuta. A mi, s pobunjeničke strane, snimamo i jednim okom pratimo tko je taj dan bolji. Četiri novinara su zarobljena kada se situacija na bojištu izmijenila u trenutku. Bili su uz pobunjenike, ušli u kombi pregledati materijal i kada su izišli nakon 15 minuta već su bili okruženi Vladinim vojnicima.

• Je li lakše izvješćivati iz ratnih zona ili pisati o politici, kriminalu i sličnim temama? Objasnite nam svoj odgovor.

- Eh...teško je reći što je lakše,

mislim da je tu riječ o afinitetima. Svakome je lakše raditi ono što voli. Ja bih radije mjesec dana izvještavao iz Iraka nego jedan dan iz Sabora. Neki drugi novinari bi voljeli obrnuti. Kada radiš ono što voliš, ništa nije teško.

Sjeverna Koreja i globalizacija

• Poseban dojam na mene ostavio je Vaš dokumentarac „Sjeverna Koreja – gladna djeca komunizma“. Podijelite s nama dojmove iz te najizoliranije zemlje na svijetu. Je li se bilo teško priviknuti na sjevernokorejski „sigurnosni sustav“?

- Uh, sada bih najradije stavio link na dokumentarac!

Teško je opisati tu zemlju, posebna je, unikatna u ovom našem globaliziranom svijetu. Izolirani su, žive doslovno u svom svijetu s minimalnim utjecajima izvana. Upravo ta izoliranost ostavlja najveći dojam. Po dolasku su nam na aerodromu oduzeli mobilni telefon, interneta nema, ima samo jedan televizijski program. Ljudi znaju samo ono što država odluči da trebaju znati. Što se tiče „sigurnosnog sustava“, nije se teško naviknuti – vaš čuvar je non-stop uz vas tako da nam je po povratku malo i nedostajao.

• Kako ste uopće dobili dozvolu za snimanje dokumentarca?

Poznato je, naime, da u toj zemlji vlada neviđena cenzura vlasti.

- Dozvolu smo dobili slučajno. Sjevernokorejske vlasti godišnje odobre ulazak nekolicini televizijskih ekipa. Mi smo se prijavili, čekali 6 mjeseci i – dobili dozvolu! Znam da je dozvolu tražilo više od 130 ekipa, dobili smo je mi i Filipinska televizija. Zašto baš mi?

Iskreno, ne znam! Sreća.

• Koja je glavna poruka tog dokumentarca?

- Loše vođena država može više unesrećiti ljude nego svi ratovi zajedno.

• Kakvi su Vaši budući profesionalni planovi? Hoće li biti sličnih dokumentaraca i u skoroj budućnosti?

- Nadam se. Upravo sada se prikazuje moj dokumentarac u dva dijela o transsibirskoj željeznici i volio bih slične stvari raditi i ubuduće. No volim i dnevno izvještavanje za TV dnevnik tako da ću još jedno vrijeme pokušati gurati na više kolosijeka.

• Dokumentarac „Sjeverna Koreja – gladna djeca komunizma“ te vaše reportaže iz Grčke i ratom zahvaćene Libije donijele su Vam i nagradu HND-a. Naime, proglašeni ste novinarem godine 2011. Kako ste se osjećali tada? Ponosno jer je nagrada došla od struke, od kolega.

- Bitne su mi da mami mogu pokazati da ipak nešto radim, ha, ha... Šalim se, nagrade su važne i kao priznanje i kao poticaj da radite dalje. Lijepo je znati da netko prati što radite i misli da to radite dobro.

Mediji u Hrvata

• Možete li nam dati kratak osvrt na hrvatske medije?

- Hrvatski mediji slika su hrvatske države. Možda malo bolji osim u onom dijelu tabloidizacije svega. Previše se miješa ozbiljno novinarstvo i zabava pa predsjednik komentira pjevačice, a pjevačice predsjednika. Ima sjajnih medija i novinara no puno je onih koji ni

sami ne znaju zašto postoje.

• Imaju li, po Vama, tiskani mediji budućnost?

- Imaju. Nikada zaslon ekrana neće moći u potpunosti zamijeniti papir. Bilo kod knjiga bilo kod novina. Ili barem dok je plaže, bolje da vam se smoe novine nego tablet ili smartphone. Ne vjerujem da će tiskani mediji ikada nestati iako će internet dominirati u brzini donošenja vijesti.

• Kojeg novinara posebno cijenite? Zbog čega?

- Ima ih mnogo, ne bih nikoga posebno izdvajao da ne zaboravim nekoga. Najviše cijenim one koji su uvijek ostali novinari i kojima nikada nije problem otići na teren, razgovarati s ljudima i napraviti priču bez obzira na primamljivost uredničko-voditeljske fotelje.

• Imate li životne uzore? Tko su oni?

- Teško pitanje. Uzor mi je moj stariji brat jer me naučio da nije sramota pasti već ne pokušati se dići. I gurati dalje.

Da mi se vratiti u školu...

• Koju ste srednju školu završili i gdje?

- Srednju turističku školu u Makarskoj.

• Kakav ste bili učenik?

- Odličan od samoga kraja, tj. do četvrtog srednje. Četvrti razred sam prošao s 4.

• Što vam pamte iz srednjoškolskih klupa?

- Uh, svašta! Puno *lipih* stvari, zafrkanciju, dobru ekipu, izbacivanje sa sata zbog smijanja. I dan-danas su mi u užem krugu prijatelja oni s kojima sam išao u razred.

• Što biste poručili novinarima „Stručka“? Imate li neki koristan savjet za nas?

- Budite svoji i radite ono što volite! Bilo koji posao kojim se čovjek bavi prestaje biti posao kada se voli. Onda postaje gušt. A privilegija je raditi ono što voliš.

• Na kraju, želite li nešto poručiti učenicima naše škole?

Uživajte u svakom danu! Ma koliko vam se škola činila teška i dosadna, to je najljepše doba u životu. U koje bih se istog trena vratio da mogu. Uživajte i za mene!

Uživo za Dnevnik HRT-a: Stanje u Siriji ključa

Josip Šarić u Afganistanu: „Radije bih izvještavao mjesec dana s ratišta nego jedan dan iz Sabora“

Prilog 2: Ocjena intervjua „Zadaćnica + znatiželja = reporter od formata“

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija intervjua	2 1	Uvod je jasno napisan, intervjua ima pitanja i odgovore koji se lako raspoznaju.
sadržaj intervjua – originalnost izbora teme i sugovornika te obrade teksta	3 2 1	Motivacija za intervjua je jasna, iako nema vremenski određenog povoda za razgovor. Sugovornik je atraktivan, zanimljiv, pitanja su oblikovana većinom jasno. Ponegdje se zapaža više pitanja odjednom. Tekst je, uključujući i opremu, potpuno originalno oblikovan.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je razvijen, bogat, a uporaba riječi funkcionalna. Misli su jasno i stilski uobličene. Rečenice su potpuno ulančane.
slovnica	2 1 0	Uočava se pogrešna uporaba posvojne zamjenice <i>vaš</i> umjesto povratno-posvojne zamjenice <i>svoj</i> .
pravopis	2 1 0	Uočava se nekoliko zatipaka. Nedosljedno se rabe kurziv i navodnici za isticanje izraza iz razgovornoga stila te citiranje. Pisanje brojeva je nedosljedno. Ponegdje nedostaju bjeline nakon interpunkcijskih znakova.
3. Izgled intervjua	Bodovi	Opisnici
oprema intervjua – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Oprema teksta je potpuno funkcionalna. Intervjua ima prikladan, zanimljiv naslov te odgovarajući nadnaslov i podnaslov. Tekst je opremljen i međunaslovima te potpisima pod fotografije.
prijelom i grafičko oblikovanje intervjua	2 1 0	Prijelom je potpuno korektan i stranice izgledaju skladno. Intervjua prati dominantna fotografija intervjuiranoga te dvije manje fotografije koje ilustriraju navedeno u tekstu.

BITI DRUŽE: IMATI MUŠKOG GAY FRIENDA...

Imam curu, ali zaljubljen sam u dečka!

Jeste li znali da svaka cura neophodno mora imati gay frenda? Niste znali? Nismo ni mi dok nismo upoznale svojega. A onda smo shvatile da je super imati mušku perspektivu i savjet što se tiče dečki, oblačenja, ljubavnih problema. Osim toga, upoznavši njega, odbacile smo predrasude i stereotipe koje smo imale o homoseksualcima. Bez cenzure i izmotavanja, odgovorio nam je na sva više ili manje škakljiva pitanja koja smo mu postavile u želji da što više ljudi shvati da je vrijeme za toleranciju. Ipak, odlučio je ostati anonimn!

Je li lakše biti gay curama ili dečkima? Zašto?

Curama u svakom slučaju. Svima je ok vidjeti dvije cure zagrljene ili da se drže za ruke, ne zaključuju odmah da su gay nego to smatraju izrazom prijateljstva. Osim toga, dečkima je čak i seksi vidjeti dvije cure u bilo kakvom bliskom kontaktu, poljupcu, plesu... Poljubac dva dečka im je, s druge strane, odvratn!!!

Kako tvoji prijatelji gledaju na to?

Ja se krećem u krugovima u kojima je svaki oblik ljubavi ok...cure, dečki, cure i dečki...nije važno. Ali postoje brojni primitivni ljudi koji misle da je to bolesno, odvratno i da treba sve gay osobe istrijebiti! Nažalost.

Jesi li ti za sebe oduvijek znao i osjećao da si gay ili ti se u nekom trenutku iskristaliziralo?

Ja sam otvoren za sve mogućnosti. Eksperimentiranje, upoznavanje novih ljudi, stjecanje novih iskustava, novih prijateljstava...Prva gay ljubav mi se dogodila s frendom, bilo mi je lijepo i zašto ne bih to ponovio?

Jedno vrijeme si živio u muškom učeničkom domu. Kako su te prihvatili? Jesu li znali za tvoje sklonosti? Jesi li imao nekih problema s njima?

U učeničkom domu ima više homoseksualaca nego

što bilo tko može pretpostaviti i što odgajatelji misle da ima! To su najčešće oni grubijani, koji se prave veliki mačo frajeri...to su sve redom gayevi, samo se skrivaju iza te mačo maske. Odgajatelji ne znaju što se događa među dečkima kad padne mrak...

Što se događa?

Ne moram vam sve otkriti...to je slatka tajna...

Jesi li imao problema s dečkima?

Nisam...frend i ja otvorili smo sezonu hodanja polugoli i goli po sobama i kupaonama, oblačenja u žensku odjeću i štikle, šminkanja, spavanja zajedno u krevetu (zaista spavanja)...i ostali su to brzo prihvatili kao dobru zafrkanciju.

Kakav odnos si imao s odgajateljima? Kako su muški i ženski odgajatelji gledali na tvoju seksualnost?

Sa svim odgajateljima sam imao super odnos. Činjenica je ipak da odrasli muškarci, pa tako i odgajatelji, imaju više predrasuda prema homoseksualcima nego žene. Tako je bilo i sa odgajateljicama koje su imale više razumijevanja za mene, ali ni sa kime nisam imao problema.

Je li lakše biti gay u malom ili velikom gradu?

U velikom gradu u svakom slučaju. U svom mjestu sam uvijek odskakao po oblačenju, po

Trenutno imam curu i volim je, ali volim i jednog dečka. Užasno sam zaljubljen i sve bih dao za njega!

ponašanju. Odrastao sam s tri sestre i uvijek sam se više družio s curama nego s dečkima, a u manjim mjestima je uvijek više onih koji se vole praviti mačo frajeri. U stvari su dečki koji se prave grubijani i ženskaroshi, najveći gayevi jer mijenjaju sve te cure samo da sebi dokažu da nisu gay!

Je li istina da se gayevi mogu međusobno prepoznati, nanjušiti?

To je definitivno istina! Kuži se to po pokretima, pogledima, načinu na koji se odmjeriš, pozdraviš. Heteroseksualac koji pogleda frajera, samo ga pogleda. A homoseksualac ga odmjeri od glave do pete.

Sigurno imaš i neke heteroseksualne prijatelje. Družiš se s dečkima. Imaš li neke zajedničke teme s njima? Klasične muške - nogomet, pivo i to?

Imam frendove, naravno. Nogomet ne volim, to nikako. Volim modu, umjetnost. I dečki me obično traže savjete za oblačenje, cure, dosta njih je bilo u vezama s mojim frendicama jer uvijek imam puno super cura oko sebe. Postoje predrasude da muškarci koji

TEMA BROJA: (NE)TOLERANCIJA

vole modu i važno im je da su uređeni, su automatski gay. A za cure koje su gay misle da su muškobanjaste. To uopće nije istina. Ima gay frajera koji ne prate modu i ne lickaju se uopće.

Kakvi su tebi muškarci seksi i privlačni?

Moj bivši dečko je bio jako zgodan, vježbao je u teretani i ima super tijelo, imućan je. Visok, nabilan, crn, brkovi, brada...Sve moje frendice su slinile za njim!

A kakve su ti cure seksi?

Moja sadašnja cura je totalno drugačija od onih cura koje mi se inače sviđaju. Ona je umjetnički tip totalno. Volim kad cure drže do sebe, ali i da nisu skroz na isti kalup kao sve ostale, da imaju neki stil ili detalj po kojem su drugačije od ostalih.

Znaju li tvoji roditelji za tvoj seksualni odabir?

Ne znaju. Moji roditelji bi me dali spaliti na lomači kad bi znali! Zna moja sestra, ali i ona misli da je to samo neka faza u odrastanju i da će proći. Starcima ne planiram reći, to je moja privatna stvar. Brinem se sam za sebe od kad sam imao 14 godina, radim, zarađujem, ne ovisim o njima i ne želim da mi određuju kako da živim.

Misliš li i ti da je ovo samo faza?

Ne mislim da je faza, mislim da sam takav i ne mislim se mijenjati.

Jesi li zaljubljen?

Pa trenutno imam curu i volim ju, ali volim i jednog dečka. Užasno sam zaljubljen u njega i sve bih dao za njega!

On zna da ti imaš curu?

Zna. Moja cura isto zna sve o meni, mojim prošlim vezama. Osim da trenutno volim i tog dečka. Ali on još nije priznao sam sebi da je gay, bori se protiv toga sam sa sobom, a ja čekam da se ohrabri. I da prestane brinuti što će drugi reći! Ali ja sam riba po horoskopu, upecao sam se na njega kad sam ga prvi put vidio, a ribe u ljubavi kad nekoga vole onda ne prestaju voljeti samo tako...

Postoji li ljubomora u gay vezama?

Da, naravno, i više nego li u heteroseksualnim. Ali to se kod nas rješava drugačije, odmah se potučemo. Ne s partnerom, nego s osobom izvana koja se gura u vezu.

Gdje izlaze gayevi trenutno u Zagrebu?

Rush, Dramatic, Hot Pot...Ali to su gay klubovi u koje dolaze svi jer je super atmosfera i zabava. Nitko nikoga ne osuđuje! Opuštena atmosfera, svi su normalni i prihvaćeni!

Zašto voliš naše domske cure?

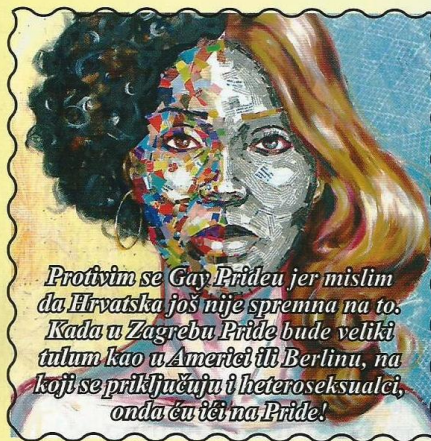
Inače se obično družim sa starijim curama, ali evo s njima sam super. Drugačije su od ekipe s kojom se inače družim i zato ih volim!

Ideš li na Gay Pride?

Ne. Protivim se Gay Prideu jer mislim da Hrvatska još nije spremna na to. Kada u Zagrebu Pride bude veliki tulum kao u Americi ili Berlinu, na koji se priključuju i heteroseksualci, onda ću ići na Pride!

Imaš li neku poruku za kraj?

Budite otvoreni za sva iskustva, putovanja, izlaske i iskoristite prilike koje vam se pružaju! Nemojte propuštati priliku za ljubav. S bilo kime.

TEMA BROJA: (NE)TOLERANCIJA

Iz rječnika: Tolerancija - (lat. tolerantia) popustljivost, snošljivost (prema tuđim shvaćanjima, premda se čovjek s njima ne slaže, u vjerskim pitanjima i dr.

OPASNI OBLICI NETOLERANCIJE:

- **RASIZAM** - osporavanje ljudskih prava na temelju rasne pripadnosti utemeljeno na zamisli da su neke rase superiorne drugima
- **SEKSIZAM** - formalno postupanje i svakodnevno ponašanje prema ženama koje im onemogućava potpuno sudjelovanje u društvu i korištenje svih ljudskih prava, a temelji se na zamisli da su muškarci superiorni ženama.
- **ETNOCENTRIZAM** - isključivanje pripadnika neke narodnosti, kulture, jezika utemeljeno na zamisli da su neki narodi vrijedniji ili kulturološki napredniji od drugih.
- **ANTISEMITIZAM** - predrasude i drugi oblici negativnih stavova i ponašanja, poput diskriminacije i progona, prema Židovima.
- **ŠOVINIZAM** - uvjerenje da je vlastiti narod superioran drugima te stoga zaslužuje veća prava.
- **KSENOFOBIA** - strah od stranaca i neprihvatanje onih koji dolaze iz druge zemlje ili kulture.
- **RELIGIOZNA DISKRIMINACIJA** - davanje privilegiranog statusa nekoj vjeri utemeljeno na zamisli da je ta vjera jedina prava.

Prilog 4: Ocjena intervjua „Imam curu, ali zaljubljen sam u dečka!“

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija intervjua	2 1	Intervju ima uvod te središnji dio u kojem su pitanja i odgovori jasno istaknuti, ali uvod preuzima i ulogu podnaslova.
sadržaj intervjua – originalnost izbora teme i sugovornika te obrade teksta	3 2 1	Tema i sugovornik odabrani su originalno i motivirano, u skladu s temom broja školskoga lista. Pitanja su zanimljiva, kao i odgovori. Tekst je originalno oblikovan, ali zapaža se na nekoliko mjesta više pitanja odjednom. Nenavođenje identiteta intervjuirane osobe opravdano je zbog zaštite privatnosti.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je bogat, primjeren komunikacijskoj situaciji. Uporaba riječi je funkcionalna, rečenice su potpuno ulančane.
slovnica	2 1 0	Utvrđuje se potpuna točnost u pisanju riječi i rečenica.
pravopis	2 1 0	Uočava se pogreška prve riječi rečenice napisane malim početnim slovom. Riječ <i>gay</i> treba biti u kurzivu (ako se ne rabi posuđenica <i>gej</i>). Sustavno nedostaju bjeline nakon trotočke.
3. Izgled intervjua	Bodovi	Opisnici
oprema intervjua – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Intervju ima originalan, prikladan naslov te nadnaslov, ali ulogu podnaslova grafičkim izdvajanjem od osnovnoga teksta preuzeo uvod. Taj tekst ima stilska i funkcionalna obilježja uvoda, dakle nedostaje podnaslov. Potpisi pod fotografije (ilustracije) u funkciji su teksta u okvirima.
prijelom i grafičko oblikovanje intervjua	2 1 0	Iako uz intervju nema fotografije osobe (zbog zaštite privatnosti), tekst prate dvije prikladne ilustracije. Prijelom je korektan, stranice izgledaju skladno.

UDALA BIH SE ZA TOLSTOJA!

• Koja Vas pjesma najbolje opisuje?

- „Mysterious Ways“ grupe U2, definitivno. Osim zarazne melodije, volim ju i zbog stiha koji bi mogao biti moj životni moto: „Ako želiš dotaknuti nebo, moraš najprije naučiti klečati!“.

• Koji je najveći rizik koji ste ikada podnijeli u životu?

- Možda je najveći rizik upravo taj što sam nakon srednje škole odlučila krenuti u potpuno drugom smjeru. Mnogi su mi govorili kako neću uspjeti i kako nisam stekla dovoljno znanja iz hrvatskoga jezika ovdje u Školi. Bila sam vrlo povučena u srednjoj i nitko me nije mogao zamisliti u ulozi predavača. Međutim, uspjela sam u svome naumu, postala sam profesorica hrvatskoga jezika i književnosti i jako sam zadovoljna time.

• Zamislite da imate vremeplov. Gdje biste otišli?

- Kao profesoricu hrvatskoga jezika i književnosti fascinira me razdoblje realizma, posebno ruskoga realizma. Voljela bih se vratiti u ondašnju Rusiju i biti dama u visokom društvu. (smijeh)

• Bez kojeg izuma smatrate da bi svijet bio bolji?

- Ne znam smatraju li se društvene mreže izumom, ali ako da, onda definitivno Facebook. I sama ga imam, iako smatram kako on može donijeti mnogo više nevolja i štete nego koristi. U nekoliko sam navrata samu sebe proklela što ga imam.

• Kako biste svijet učinili boljim mjestom?

- Kažu da pojedinac ništa ne može sam učiniti u odnosu na većinu, no ja bih pokušala biti ljubaznija nego što jesam. Ali bih isto tako zauzvrat tražila da i drugi budu ljubazniji prema meni. Smatram kako je to jedino što mogu učiniti za svijet u kojem živim.

• Koji biste superjunak voljeli biti?

- Bila bih Sport Billy, ako se on uopće može svrstati u superjunake. Voljela bih imati tu torbicu u kojoj svašta može stati i kojom bih čuda činila.

• Recite nam jedno originalno predviđanje za 2020. godinu?

- Stvarno je teško dati odgovor na ovo pitanje jer svi živimo od danas za sutra. Netko moje „predviđanje“ je da će Amerika doživjeti jedan slom na svim razvojnim područjima i da ćemo mi Europljani biti na jednoj višoj razini nego što smo sada i da ćemo zavladati svijetom.

• Bez čega ne biste mogli zamisliti život?

- Bez mačaka, Interneta i hrane! (smijeh)

• Opišite nam ukratko svoj idealan život?

- Živim ovdje gdje sada živim, s obitelji i budućim suprugom i radim posao koji sada radim samo bez

stresa. Naravno, to je nemoguće, ali je moja idila kojoj težim. Naravno, ništa bez mačaka!

• Što bi ljudi koji Vas ne vole rekli o Vama?

- Ne moram zamišljati jer znam što govore. Govore da sam materijalistica, da gledam druge „s visoka“ i da nikoga ne volim. Smatram kako ti isti ljudi opisuju mene osobinama koje, zapravo, oni posjeduju. S nekima sam od njih u rodbinskim odnosima, s nekima u radnim odnosima i sve ih trpim isključivo zbog toga.

• Kako biste osmogodišnjaku prepričali „Zlatarovo zlato“?

- Crno-bijelom tehnikom. Rekla bih mu tko je dobar i što je dobro, a tko

je loš i što je to loše. Tako će najbolje shvatiti poantu cijeloga romana.

• S kojim biste književnikom bili u braku?

- S Tolstojem! Zanimljiv je kao osoba. Bio je jako kritički nastrojen prema ženama i stalno je sa svojom suprugom vodio moralne rasprave. Ja, također, volim voditi rasprave s ljudima i smatram kako bismo nas dvoje bili savršen par.

• Dobili ste na lotu iznos od 20.000.000,00 kn. Što biste učinili s njima?

- Tajila bih da sam dobila na lotu, a velikim dijelom iznosa bih pomogla onima kojima je pomoć zaista potrebna. Naravno, ne bih dala otkaz. Radila bih i dalje ovaj posao. I najvažnije, kupila bih si mnogooooo cipela!

• Koji biste ženski lik stavili na novčanicu od 100 kn?

- Definitivno, Mariju Jurić Zagorku iako smatram kako ona zaslužuje mnogo više. Imala je težak život. Bila je odbačena i od vlastite majke i od ljudi koji su je iskorištavali. Ona je jedina Hrvatica koja istinski zaslužuje biti poznata.

• Doznali ste iz povjerljivih izvora kako će se za dvije godine, ovaj put ozbiljno, dogoditi smak svijeta. Kako biste proveli život te dvije godine?

- Kada bih imala mogućnosti, putovala bih što više i posjetila krajeve koje već dugo vremena želim posjetiti, a nisam imala priliku.

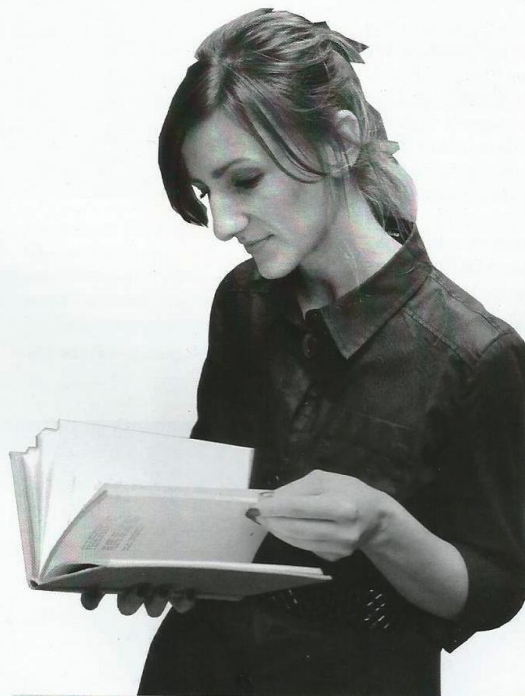
• Koja biste životinja voljeli biti?

- O ovome pitanju nisam nikada razmišljala, no bila bih sova. Kada vidim sovu, pomislim kako je to mirna životinja i lako bih se mogla zamisliti u njezinom perju. Strpljiva sam, ali kada mi strpljenju dođe kraj onda mi se bolje svi maknite s puta!(smijeh) Mislim da sam ja sova! (smijeh)

• Možete li našim čitateljima navesti tri recepta za uspjeh?

- Naravno. Upornost i strpljivost prije svega. Treća je stavka - uvijek imajte cilj u životu!

Vanja Plavšić, 4.s1

„Zovem se Matilda Margeta. Predajem hrvatski jezik u Medicinskoj školi ovdje u Osijeku gdje sam i završila smjer medicinska sestra/tehničar i volim svoj posao.“

rekla nam je ova mlada simpatična profesorica ni ne sluteći na neobičnost pitanja koja su pred njom. No, nije se dala tako lako omesti i samouvjereno je dala neobične odgovore na još neobičnija pitanja.

Prilog 6: Ocjena intervjua „Udala bih se za Tolstoja!“

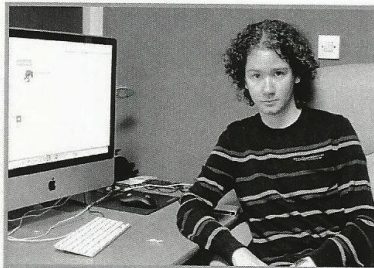
1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija intervjua	2 1	Intervju ima uvod te središnji dio s jasno odijeljenim pitanjima i odgovorima, ali uvod je smješten u okvir na dnu teksta.
sadržaj intervjua – originalnost izbora teme i sugovornika te obrade teksta	3 2 1	Odabir teme odnosno sugovornice – nove profesorice – nije posebno originalan s obzirom na brojne druge školske listove, ali su pitanja maštovita, neobična, nekonvencionalna. Takvi su i odgovori, što ovaj intervju čini zanimljivim i kvalitetnim.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je razvijen, bogat, a uporaba riječi funkcionalna. Misli su jasno i stilski uobličene. Rečenice su potpuno ulančane.
slovnica	2 1 0	Utvrđuje se potpuna točnost u pisanju riječi i rečenica.
pravopis	2 1 0	Uočava se pogrešna uporaba dvaju interpunkcijskih znakova na dva mjesta (uskličnik i točka te točka i zarez prije i poslije navodnika). Dvapat je pogrešno uporabljen upitnik na kraju rečenice s imperativom. Zarez je na jednom mjestu u istoj rečenici suvišan, a na drugom nedostaje. Nedostaje bjelina između dviju riječi.
3. Izgled intervjua	Bodovi	Opisnici
oprema intervjua – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Opremu ovoga intervjua čine naslov i okvir u koji je smještan uvodni odlomak. Nadnaslov i podnaslov nedostaju, prema tome oprema nije potpuna. Ipak, zbog duljine teksta (jedna stranica) te dobrog ukupnoga vizualnog dojma može se reći da je oprema djelomično funkcionalna.
prijelom i grafičko oblikovanje intervjua	2 1 0	Prijelom je korektan i stranice izgledaju skladno. Intervju prati prikladna fotografija – portret intervjuirane osobe.

- U ŠKOLI I NAKON ŠKOLE -

Maja MLAKAR

INTERVJU S NAŠIM BIVŠIM MATURANTOM, LUKOM VUGRAČEM

Razgovarali smo s bivšim učenicom naše škole, Lukom Vugračem, koji je kao web dizajner i informatičar za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja osvojio brojne nagrade na državnim natjecanjima. Sada je pokrenuo vlastitu firmu za kompletno programiranje, razvoj softvera i konzalting za projektiranje i nacrt.

Pošto se nalazimo u danima krize, kada se teško zaposliti što misliš o samozapošljavanju?

Samozapošljavanje je jako dobra stvar ukoliko imate svoje ciljeve i točno zacrtani poslovni plan. Bez poslovnog plana, naravno da nitko ne može uspjeti pa tako ni kod samozapošljavanja. Samozapošljavanje pomaže u samome startu, ali bez jasne vizije ne možemo ništa poduzeti po tom pitanju. Država radi dobar posao sa samozapošljavanjem, daje poticaje i sl. Znači samozapošljavanje je dobra stvar samo ako imate već zacrtanu viziju, jasan cilj i stalne klijente.

Kako to da si odlučio pokrenuti vlastitu firmu?

Kao osvajač mnogih nagrada tijekom srednjoškolskog obrazovanja, moji radovi priznati su diljem Hrvatske, a neki su već lansirani na vanjsko tržište, shvatio sam da imam određenu kvalitetu rada. Čuo sam pozitivne kritike, a budući sam stekao dosta poslovnih kontakata lakši način za komunikaciju i ostvarivanje poslovne suradnje bio je putem osnivanja firme. Odlučio sam otvoriti vlastitu firmu, a samozapošljavanje i državni poticaj bili su samo još jedan dodatni plus u svemu tome.

Koji je tvoj posao/opiši što sve radite u firmi?

Radim kompletan razvoj softvera, internet stranica, projektiranje i nadzor, a za računovodstvo i te usluge angažirao sam drugu osobu. Pronašao sam se u poslu i koliko god ponekad zna biti teško, radim puno radno vrijeme, često i cijeli dan, no sve za cijenu uspjeha kojeg treba postići.

Koji su tvoji planovi što se tiče firme? Moji planovi se već polako počinju realizirati. Prvo želim osvojiti hrvatsko tržište, što sam već započeo s nekim svojim budućim projektima koji su trenutno u pripremi. Mnoge firme su zainteresirane za moj posao i vidim pozitivan *feedback* u svemu tome. Imam unaprijed dogovorene poslove za određeno vrijeme, tako da vjerujem da će se firma i dalje razvijati i rasti. Cilj mi je naravno, ukoliko bude moguće, zaposliti nove ljude i više krenuti na vanjsko tržište, preuzeti zastupanje raznih firmi i sl., ali ti rezultati će se tek kasnije vidjeti.

Planiraš li studirati/gdje se vidiš u budućnosti?

Rekao bih da je fakultet dobra stvar, no meni trenutno nije primana. Ove godine sam imao razne ponude za stipendiranje, za studiranje u Hrvatskoj i inozemstvu, no nisam se još odlučio krenuti na studij. Onaj tko odluči upisati fakultet mora imati jedan žar i s tim žarom studirati. Trenutno se ne vidim kao student, željan sam rada i novih postignuća, stoga sam odlučio pričekati s upisom na fakultet. Ukoliko budem u mogućnosti ravnopravno studirati uz posao, pristat ću na to. Trenutno mi je posao primarni cilj.

Kakav si bio učenik?

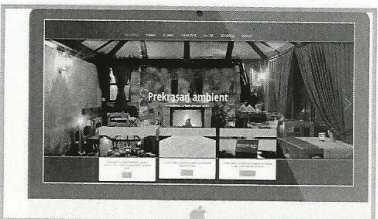
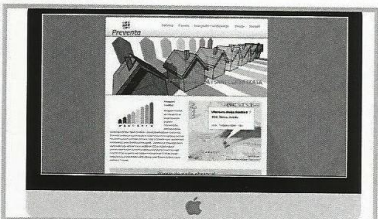
Uuuu, bio sam previše samouvjeren, no ne što se tiče same nastave. Iz strukovnih predmeta bio sam jako dobar i uvijek sam volio pomagati drugima. Pojedini profesori su bili zadovoljni mojim radom, a neki ne jer nisam iskoristio sav potencijal koji sam imao. Sada se vidi koliko smo bili vrijedni, koliko smo učili i koja smo znanja stekli. Nadam se da su i profesori ponosni dok vide da je jedan njihov bivši učenik uspješan u svom radu.

Što bi promijenio da se opet možeš vratiti u srednju školu?

Promijenio bih svoj pristup prema nekim profesorima. Mislim da sam prema nekima bio malo previše bahat u određenim trenucima, previše samouvjeren, kao što sam rekao, ali sve se to kasnije pokazalo kao dobro ili loše. Samouvjerenost mi je pomogla jer sam pomoću nje postigao i druge ciljeve i postignuća. Trenutno ne bih ništa mijenjao, jedino pristup koji u nekim situacijama nije bio najbolji. Ne bih nešto previše mijenjao.

Što bi za kraj poručio svim učenicima Graditeljske škole Čakovec?

Učite, djeco, jer bez škole nema kruha, šalim se. Ustrajte u onome što volite raditi i bavite se time. Ne isplati se raditi ono što ne voliš. Ustrajete li u nečemu u čemu niste najbolji, ali imate velik interes za to, svakako ustrajete u tome i postat ćete najbolji možda kroz godinu, dvije, deset godina, no jednom sigurno budete. Važno je truditi se i biti najbolji u tome, a onda svakako dolazi i rezultat.

Prilog 8: Ocjena intervjua „Intervju s našim bivšim maturantom, Lukom Vugračem“

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija intervjua	2 1	Intervju ima uvod (koji ima i ulogu podnaslova) te središnji dio s pitanjima i odgovorima.
sadržaj intervjua – originalnost izbora teme i sugovornika te obrade teksta	3 2 1	Tema i sugovornik su originalni i zanimljivi, ali intervjua to ne ističe u dovoljnoj mjeri. Naslov je potpuno nemaštovit i neinformativan, a pitanja su tek dijelom originalna te loše postavljena.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je djelomično razvijen. Zapaža se površnost, ponegdje i nefunkcionalnost u izboru i uporabi riječi i izraza. Rečenice su pretežno ulančane, stil djelomično nesređen.
slovnica	2 1 0	Utvrđuje se pretežna netočnost u pisanju riječi i rečenica: pogrešno je uporabljen uzročni veznik <i>budući (da)</i> ; pogrešna uporaba neodređene zamjenice <i>koji</i> (oblik <i>kojeg</i> umjesto <i>koji</i> za neživo); vremenski veznik <i>dok</i> umjesto <i>kad</i> ; svršeni prezent glagola <i>biti (budete)</i> uporabljen umjesto futura prvog.
pravopis	2 1 0	Utvrđuje se pretežna netočnost u primjeni pravopisnih pravila: zarez gdje nije potreban i mijenja značenje, u više slučajeva nedostaju bjeline poslije zareza i između kosom crtom odvojenih sintagmi; pogrešno napisana riječ <i>softwera</i> (umjesto <i>softwarea</i> ili softvera); pogrešno napisano: <i>internet stranica</i> (umjesto Internet-stranica ili internetska stranica).
3. Izgled intervjua	Bodovi	Opisnici
oprema intervjua – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Oprema intervjua nije funkcionalna: naslov je neoriginalan i nezanimljiv, na mjestu nadnaslova je potpis autorice, a grafičku ulogu podnaslova ima uvod intervjua.
prijelom i grafičko oblikovanje intervjua	2 1 0	Prijelom je korektan, stranica izgleda skladno. Intervju prati niz fotografija, mahom prikaza sadržaja na zaslonu računala. Izdvaja se prva fotografija na kojoj je intervjuirani učenik.

život u školi

Aktivno i marljivo u 2.a za Dan škole

Intervju s Emom Cvetković, učenicom 4. razreda koja je ostvarila zapažene rezultate na likovnim natjecanjima

Mali Picasso u Osnovnoj školi Kostrena

Emma je odlična učenica četvrtog razreda i ove je školske godine ostvarila iznimne likovne uspjehe. U biblioteci „Učeni-pisci“ tiskana joj je prva slikovnica koju je sama napisala i ilustrirala, njezin je likovni rad osvojio prvu nagradu na Sferinom natječaju u kategoriji likovnih radova učenika mlađih razreda, a kao šećer na kraju školske godine, osvojila je prvo mjesto na likovnom natječaju „More je živo“ Društva za ekološka istraživanja PAKS i JGL-a.

Kako je bilo raditi na slikovnici, koliko si dugo osmišljavala priču i ilustracije?

Bilo je zabavno raditi na slikovnici. Priču je u početku sa mnom smišljala moja prijateljica Dora, ali je ona ubrzo odustala, a ja sam nastavila. Bilo je lagano i smišljanje priče i oslikavanje, ne mogu se baš odlučiti što mi je lakše.

Sfera je udruga koja promiče znanstvenu fantastiku i tvoj je rad bio najbolji u Hrvatskoj. Voliš li i inače znanstveno-fantastične motive?

Sviđa mi se znanstvena fantastika, ali nisam baš razmišljala previše o tome koliko ju volim. Lako sam se uklopila u natječaj zato što mi se sviđela tema „Naselje na Marsu“, mogu pustiti mašti na volju, a to je najbolje. Odmah sam dobila ideju: pošto ja jako volim mačke, odlučila sam krenuti od njih, nisam im stavila uši ni rep, a dodala sam čudne oči. Malo sam ih izdužila i savila. Eto, i u pozadinu sam odlučila staviti kuće od svemirskih letjelica i neke biljke!

Prvo mjesto na natječaju „More je živo“ donijelo ti je i lijepu nagradu...

Nagrada je bila predivna: uživala sam u trodnevnom posjetu gradu Puli i pulskom „Aquariumu“. Tu se nalazi Centar za oporavak morskih kornjača i prisustvovala sam puštanju oporavljenih morskih kornjača natrag u more. Bilo je vrlo lijepo!

Što tvoji roditelji i drugi učenici misle o tvojim uspjesima?

Naravno da me roditelji podupiru i mama jer vrlo ponosna na mene, a iako ima puno učenika koji su sretni sa mnom zbog mojih uspjeha, tu i tamo nađe se pokoja „ljubomorna duša“. Ipak mislim da se time ne trebam zamarati jer mi je dovoljna podrška mojih najboljih „frendova“.

Slatke školske brige

Kakva si učenica?

Uglavnom sam odlična učenica i dobivam lijepe ocjene, skoro nikad ne dobijem lošu ocjenu. A sve profesore volim bez obzira što mi predaju.

život u

Na kvizu iz Geografije

u školi

Naporno je sve to oko Dana škole - umorili smo se i prilegli

Pored sebe uvijek ima prazni papir koji treba ispuniti

Koji su ti najdraži i najmrskiji školski predmeti?

Engleski mi se jako sviđa i voljela bih ga dobro naučiti jer ipak cijeli svijet priča engleskim jezikom, a Matematika mi jednostavno ne paše i ne volim računati.

Kako reagiraš kad dobiješ neku lošiju ocjenu?

Malo sam tužna, ali to brzo prođe jer znam da ću tu ocjenu ubrzo ispraviti.

S obzirom na to da će se tvoj razred sljedeće godine razdijeliti na 5.a i 5.b, kako ti „pada“ dijeljenje razreda?

Vrlo teško, pogotovo ako u suprotnom razredu budu neke moje dobre prijateljice i prijatelji. Međutim, ako mi ode i najbolja prijateljica, nastavit ću se družiti s njom pod odmorom. Što se mene tiče, svejedno mi je hoću li biti a ili b, iako mi je a razred nekako draži jer je slovo a prvo slovo abecede.

Što očekuješ od 5. razreda, bojiš li se drugačijega ocjenjivanja, novih profesora, strožih pravila?

Vjerujem da će biti jako teško, doći će novi profesori, novi predmeti... Nadam se da ću nastaviti s ovako dobrim radom i proći s odličnim uspjehom, odnosno da se neću puno pokvariti. Voljela bih izbjeći Povijest i Geografiju zbog toga što mi se čini da su to vrlo

Ugodan i opušten razgovor u školskom dvorištu

zahtjevni predmeti te da će mi možda dosaditi ili da u Povijesti neću zapamtiti godine. Naravno da se pomalo bojim svega toga, ali ipak mislim da je to onaj dobar strah koji potiče.

Magična privlačnost olovke i papira

Kako uspijevaš biti izvrsna na dvije strane: na jednoj odlikaš, a na drugoj pravi umjetnik?

Nekako mi se to sve poklapa. Iako želim prvo riješiti sve za školu, napisati zadaću, naučiti, izvježbati; opet me nešto snažno privlači da posegnem za olovkom i papirom. Iako mi je ponekad naporno biti između dvije strane... Dok učim ili pišem zadaću, kraj mene je uvijek prazan papir koji treba ispuniti. Pišem zadaću te istovremeno crtam, a dok učim, slikovito si prikažem gradivo što jako olakšava učenje.

Što je sa stresom, kako se nosiš sa završetkom školske godine?

Kad bolje razmislim, shvaćam da nisam pod stresom iako ne volim onaj osjećaj napetosti kada dobivamo ispite, ali ja to sve uglavnom dobro napišem pa se ne brinem previše.

Jesi li ti odabrala crtanje ili je ono odabralo tebe?

Crtanje mi je uvijek dobro išlo, još sam od malena crtala i što sam više crtala, napredak je bio vidljiviji. Imala sam likovnih uspjeha na LUMS-u i Ex tempore, a kada sam bila mala, išla sam na likovne radionice u atelje L'art i bila sam članica udruge „Mići pinel“. I to je bilo to! Čini se da je crtanje odabralo mene :)

Jesi li pokušala baviti se nekim drugim hobbijem ili sportom?

Da, bila sam u izvannastavnim aktivnostima poput plesne ili lutkarske grupe, pjevala sam u školskom pjevačkom zboru i igrala odbojku. Ipak, sve mi je to nekako sporedno jer crtanje je još uvijek moje glavno zanimanje, ali ne idem u radionice, već crtam kod kuće, često prije spavanja.

Gdje i kako pronalaziš inspiraciju?

Ne znam baš točno, ali nemam problema s inspiracijom. Samo dođem pred ormar i odjednom je tu, ne trebam se previše mučiti kako bih je našla. Volim crtati prirodu ili jednostavno nacrtam portret neke svoje prijateljice. Najviše volim crtati običnom olovkom ili samo vodenim bojicama.

Je li slikanje budućnost u kojoj se vidiš?

Da, naravno! Svakako bih željela nastaviti crtati u srednjoj školi, ali još nisam razmišljala o tome kako bih doista i postala slikarica. Voljela bih da ljudi znaju za mene i moje slike, ali ne tako pretjerano da me svi opsjedaju zbog toga. Slikanje je dio mog svakodnevnog života, tako se najbolje izražavam. Crtam otkad znam za sebe. Kada odrastem, možda ću naći neki drugi posao, ali ona iskrica slikanja zauvijek će gorjeti u meni.

razgovarala Morena Sitar, 6.a

Prilog 10: Ocjena intervjua „Mali Picasso u Osnovnoj školi Kostrena“

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija intervjua	2 1	Intervju ima uvod, koji je i u ulozi podnaslova, te središnji dio koji čine pitanja i odgovori.
sadržaj intervjua – originalnost izbora teme i sugovornika te obrade teksta	3 2 1	Sugovornica i tema intervjua odabrani su originalno. Pitanja su u skladu s dobi autorice i intervjuirane učenice, zanimljiva su i odnose se na niz područja. Na nekoliko mjesta više je pitanja odjednom, pri čemu u jednom slučaju izostaje dio odgovora. Nedostaje nekoliko pitanja i odgovora kako bi intervjui bio sadržajno potpun.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je bogat, a uporaba riječi i izraza je funkcionalna, u skladu s dobi autorice. Rečenice su potpuno ulančane. Izražavanje je skladno, misli stilski i jasno uobličene.
slovnica	2 1 0	Utvrđuje se potpuna točnost u pisanju riječi i rečenica.
pravopis	2 1 0	Uočen je tek jedan zatipak; osim toga može se reći da su pravopisna pravila potpuno točno primijenjena.
3. Izgled intervjua	Bodovi	Opisnici
oprema intervjua – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Intervju ima naslov i nadnaslov, ali ulogu podnaslova preuzeo je uvod. Tekst je međunaslovima odijeljen na tri cjeline, a dvije fotografije prikladno su potpisane. Unatoč nedostatku podnaslova, može se reći da je oprema ovoga teksta funkcionalna.
prijelom i grafičko oblikovanje intervjua	2 1 0	Uz tekst su dvije prikladne fotografije, među kojima je jedna portret intervjuirane učenice. Stranice izgledaju skladno, jedino što bi naslov trebao biti više istaknut i bolje bi bilo da su obje stranice iste boje.

putovanja

Međunarodni sajam knjiga i učila na Zagrebačkom velesajmu

Izgubljen među knjigama

Učenici sedmih razreda ispred Mimare

U organizaciji profesorice Hrvatskoga jezika, Silvane Kopajtić-Zurak, u subotu smo 17. studenoga 2012. posjetili sajam knjiga i učila Interliber. Učenici viših razreda naše škole okupili su se i dvama autobusima i jednim velikim kombijem krenuli na put u Zagreb.

Kad smo napokon došli na velesajam, uslijedio je kratki dogovor s razrednicom o našim kretanjima, ponavljanje pravila i dogovora za kretanje unutar sajma. Ulaskom u peti paviljon, naišao sam na mnoštvo ljudi, većinom zadubljenih u naslove knjiga koje su se nalazile na štandovima. Svatko je od nas imao u mislima knjigu koju želi pronaći, a ja sam tražio knjige hrvatskoga pisca dječjih romana Hrvoja Kovačevića, koji po meni piše baš prave dječje knjige. Bila je tolika ponuda knjiga, časopisa, stripova, enciklopedija... da je svatko mogao nešto pronaći za sebe ili za sebi drage osobe. Kada smo odlučili da je ipak dosta i previše knjiga, uputili smo se u paviljon gdje je bila multimedija. Na početku smo se pomalo razočarali, ali su ljubitelji gitara, klavira, bubnjeva došli na svoje. Ipak, uslijedilo je iznenađenje! Na drugoj strani bilo je mnogo nama zanimljivih igrica, a posebno su nas se dojmili talentirani momci koji su sjajno plesali. Uz mene je bio Marko, moj prijatelj koji dobro poznaje te pokrete jer i sam ima talenta i za glazbu i za ples. Nakon izlaska iz multimedije, okupili smo se i krenuli prema našim muzejima. Dok je većina posjetila Muzej „Mimara“, naš se razred priključio osmašima koji su posjetili Hrvatski prirodoslovni muzej na zagrebačkom Gornjem gradu. Oduševili smo se Zoološkim postavom i kostima morskoga psa, pitona i nebrojenim kukcima koji su nas gotovo živo promatrali s policia. Zatim smo imali dva slobodna sata nakon kojih smo se našli s razrednicom kod visoke katedrale Uznesenja Blažene Djevice Marije, poznatije

kao Zagrebačke katedrale. Na putu kući zastali smo u Arena centru i nas sedmero odlučilo je ići u McDonald's i prezalogajiti.

Konačno, nakon dugog i napornog dana sjeli smo u naš autobus i putem pričali zatrašujuće priče po kojima bi se mogao snimiti i koji horor film. Dok sam odmarao od putovanja uz svoju obitelj, zaključio sam da mi je na cijelom putu bilo vrlo zabavno. Nisam požalio što sam išao i nadam se da će mi i sljedeće godine biti ovako zanimljivo, a svakako bih volio da na sljedeći Interliber idemo u još većem broju jer čitanjem bogatimo svoje znanje, a zna se, znanje je moć!

Ivan Tonković, 5.a

Školski izlet učenika 5. razreda

Zagorski štrukli, Tito i neandertalci

Učenici 5. razreda sa svojim razrednicama Ingrid Wolf Stefan i Inom Randić Đorđević te profesorom povijesti Damirom Jaspricom imali su jedan od najzanimljivijih i najzabavnijih izleta dosad. Recept za fantastičan izlet: druženje s krapinskim pračovjekom uz opuštanje u Etno selu Kumrovec, divljenje Augustinčićevim skulpturama te luda zabava u Tuheljskim toplicama.

14. svibnja 2013. prvo smo posjetili sjajan Muzej krapinskog pračovjeka u kojemu smo pogledali filmić o neandertalcima. Zanimljivost je da je na izradi toga filma sudjelovala ekipa koja je radila i na poznatom filmu „Gospodari prstenova“, a svi likovi iz filma napravljeni su prema pronađenim arheološkim ostacima. Zatim nas je vodič vodio kroz muzej, koji svoju priču započinje Velikim praskom te prati važna geološka događanja na Zemlji do današnjega dana. Pažljivo smo slušali vodiča te se na kraju fotografirali u obličju krapinskoga pračovjeka.

U sunčanom Etno selu Kumrovec s prijateljima sam pogledao svaku od dvadesetak izloženih kućica, a posebno nas se dojmila Titova kuća u kojoj su izložene njegove putovnice s lažnim imenima, cigaretama i osobnim predmetima. Posjet smo završili mirisnim, toplim i slasnim zagorskim štruklima, o kojima su nam profesori toliko govorili prije puta da je netko u razredu povikao da nakon Zagorja obavezno idemo u Slavoniju na slavonski kulen. Na povratku smo pogledali spomenik „Lijepoj našoj“ te Galeriju Antuna Augustinčića u Klanjcu te naučili razlikovati torza od aktova, zapamtili da je napravio i mnoge portrete te ostali zadivljeni

U društvu s Titom masivnošću nekih spomenika poput Piete ili djevojke na konju.

I na samome kraju, zabavili smo se kupajući se u otvorenim i zatvorenim bazenima Tuheljskih toplica, gdje smo se spuštali toboganima, uživali u bazenu s valovima ili onome s toplom vodom. Nakon kupanja, odigrali smo nogomet i odbojku te se usput počastili sladoledom. Ovako zabavan i edukativan izlet nikad ne bih propustio, već bih želio da su nam svi izleti ovakvi ili još i bolji, ako je moguće.

Ivan Tonković, 5.a

Putopisne crtice iz Danske, Švedske i Norveške

Samo za vas: najzanimljivije iz Skandinavije

Ljeto između petog i šestog razreda pamtit ću po fantastičnom putovanju u Dansku, Švedsku i Norvešku. Nisam profesionalni putopisac, ali neke detalje s putovanja rado ću podijeliti s vama, a ako mi ne vjerujete, pitajte moju nonu ili nonića, koji su me vodili u skandinavске avanture...

Pogled iz hotela - avantura započinje

Rano jutro ukrkali smo se u avion kojim nas je nakon manje od dva sata doveo do cilja: sletjeli smo u Kopenhagen, glavni grad Danske. Dugo smo šetali i tražili naš lijepi Grand hotel. Ulice su međusobno slične, izuzetno je prometno i posebno su odvojene staze za pješake i za bicikliste. Kada sam došao u hotel, prvo sam se uputio na balkon. Bili smo na vrhu hotela i zanimao me pogled s balkona. A vidio se čitav grad! Doduše, ljudi koji su gradili one najviše zgrade, bili su dosta sebični jer nisu mislili na nas, turiste koji sad ne vidimo ljepotu čitavoga grada. Srećom ja nisam bio u dijelu grada gdje su zgrade najviše. Lijep pogled zadovoljio me, ali nisam tamo igrao igrice jer je ograda malčice rasklimana.

Eee, hitna, hitna!

Jedina iritirajuća stvar u Kopenhagenu: hitna, policija i vatrogasci. Nije čudo što se svako malo neko razbije jer je Kopenhagen doista prometan grad. Ali taj neugodan i vrišteći zvuk sirene svake dvije minute - izlazio mi je na uši! Da je meni znati tko je izmislio tako glasnu sirenu?! Iako ta sirena zna nervirati, kad pogledaš s druge strane, takva i mora biti jer juri na mjesto nesreće, zločina ili požara, a možda ima i poginulih. Svejedno, ide mi na živce!

Skupo ću to platiti

Kada sam šetao Kopenhagenu, zaželio sam se nečega slatkog. Njima jedan milkshake košta 50 kruna. Danske krune imaju istu vrijednost kao i hrvatske kune. Doduše, ne štete na sastojcima, ali što je previše - je previše! Primjerice, ideš na brod. Želiš kupiti bocu vina iz 2004. godine, platiš 6000 kruna. Pa recite da to ima smisla! Želiš kupiti igračku djetetu, naravno, odeš u dućan s igračkama. Recimo da Hrvatskoj, u kojoj je sve jako skupo, želiš kupiti robota za 100 kuna, u Danskoj ćeš ga dobiti za lijepih 300 kruna. Skupo - ne skupo, oni su već treću godinu po statistici najzadovoljniji narod Europe pa vi vidite!

Hm, Tivoli

Tivoli je poznati zabavni park u Kopenhagenu i od mog hotela udaljen oko dvjesto metara, sto znači da je vrlo blizu. Doduše, nije velik kao Gardeland ili kao Disneyland, ali je svejedno fora. Isto ima vlak smrti, dječji vlak smrti, dvoranu s igricama itd. Vrag mi nije dao mira, sve sam isprobao. Nona i nono više nisu mogli hodati, a vjerujte mi, oni mogu dugo izdržati. Kada sam išao voziti auto, sjeo sam na sjedalo i tada sam primijetio da me nono gleda pa sam se malo pravio važan. Na kraju sam se prilično smocio jer sam ušao u nekakvu hobotnicu. Uzeo sam ledeno piće i izašli smo van. Još bih mogao još puno pričati jer nisam nabrojao niti 20% svoga dana u zabavnom parku Tivoli.

Mr. Ripley

Muzej gospodina Ripleya isto je tako u Danskoj, u Kopenhagenu. Mr. Ripley je čovjek koji je obilazio svijet i istraživao. Na primjer, pronašao je čovjeka koji se rodio s dvije zjenice na svakome oku, čovjeka s tri noge, najvišeg čovjeka na svijetu, koji je bio visok 2 metra i 72 cm, dlakavu vranu, bijelu srnu i još puno toga. Taj muzej nije imao samo stvari koje je taj tip našao, bilo je puno stvari

koje, kad si ih vidio, nisi mogao vjerovati. Primjerice, slavina stoji u zraku i ništa je ne drži, a iz nje jos teče voda; stoji jedan prsten u okviru, ali da bi ga dohvatio morao malo dublje gurnuti ruku. Iznad njega piše: „Uхватите ako možete“. Pokušao sam ga uhvatiti, ali nisam mogao. Znači da je to nekakav odsjaj od ogledala ili nešto drugo. Ne znam. Najčudnija stvar bio je stolac. Sjedeš na nj i iznad tebe ti napiše koliko imaš godina i koji si znak u horoskopu. To je bio moj najzanimljiviji i najzabavniji muzej ikada. On se nalazio točno ispred moga hotela.

Crtica iz Švedske

Sada prelazimo u Švedsku. Ulazim u dućan, pokupim namirnice, kad ono - ne znam gdje ću platiti. Pretražio sam cijeli dućan, ali nema prodavača. Ugledao sam kutiju, strašnu kutiju kao iz horora. Ispod kutije piše: „Novac ubaciti ovdje“. Znači, to je bio dućan bez prodavača. Da toga ima u Hrvatskoj, odmah bi mogli napisati: „Novac uzeti ovdje“. U tom dućanu ni kamere nema, nego staviš novac i uzmeš ostatak. Još nikada nitko nije uzeo taj novac. Čudni ljudi! Samo da napomenem da se takav dućan nalazi samo na imanjima zemljoposjednika, da ne bude zabune.

Nešto tu smrdi

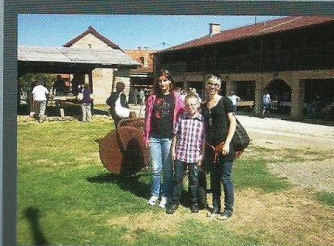
Šetao sam ulicom u malenom mjestu Astorpu u Švedskoj i odjednom primijetio da ispred svake kuće stoji oko sedam kanti za smeće. Prišao sam bliže i na svakoj je pisalo čemu koja služi na nekoliko jezika. Jedna je bila za papir, druga za tvrdi papir, treća za karton, za staklo, plastiku, organski otpad... Meni je to malo previše delikatno. Dobro da ne razrstavaju stvari po boji. Ali kao što ste vidjeli u prijašnjem tekstu, Šveđani su uredni i pristojni ljudi puni povjerenja. Takva briga za odvajanjem pokazuje koliko vode brigu o sebi i svom okolišu. Hrvatska bi trebala nešto poduzeti. Evo im primjera. A i Europske unije i njenih zakona...

Čudni su ti Fjordovi

Brodom stižem u norvešku luku tek oko devet sati, no moram se dići iz kreveta već oko 5 ujutro, ali zašto? Zato jer se ulazi u veliki i spektakularni kanal kojim plovimo čak četiri sata i pritom se divimo fjordovima. Malo jest čudno zašto bude ljude i tjeraju ih da to gledaju sva četiri sata. Što je najbolje, taj su kanal došli gledati ljudi iz cijeloga svijeta: tu su sve kuća do kuće, jahta do jahte itd. Malo je sve to previše zbijeno. I taman kad se uživiš u taj pogled, BUUUUUUUUP! Brod je dao znak da se moramo spakirati i

otići. Šteta. Moje putovanje tu ne završava. Ali ovaj putopis stigao je svome kraju. Što kažete, šteta, zar ne?

Lukas Stipanov, 6.b

Emina i David s mentoricom Inom Randić Dorđević

Uspjeh na literarnom natječaju u Babinjoj Gredi

Kada Primorci dođu na šokački stan

Na natječaju Udruge „Šokadija“ iz Babinje Grede za najbolje literarne radove učenika osnovnih škola cijele Republike Hrvatske, pjesma „More“ Davida Šostareca osvojila je stručni žiri i prvo mjesto u kategoriji poezije. U zborniku „Duša moja hrvatski je kraj“ uz Davido- vu, objavljene su pjesme Emine Fodolović i Domagoja Skulibera.

Na promociju zbornika i književno druženje uputili smo se 7. rujna 2012. zajedno s nagrađenim učenicima i njihovim profesorima iz OŠ „Vežica“, OŠ Zvonka Cara iz Crikvenice te OŠ „Rikard Katalinić Jeretov“ iz Opatije. Organizatori natjecanja - Udruga „Šokadija“ promociju je organizirala kao „stansarsko druženje“ na farmi zadruga Salčić uz čitanje nagrađenih radova, razgovor s književnikom i čobansko druženje na stanu uz domaće životinje, jahanje i ručak.

Svi su nagrađeni učenici svoje radove i pročitali pa smo tako uz lijepu riječ i šokački ugodaj, vrlo brzo stekli i razvili poznanstva i prijateljstva, a književnik Franjo Nagulov zainteresirao me je te ću svakako potražiti njegove romane. Đurđica Babić, organizatorica natjecanja, sjetila se našeg posjeta prije tri godine, kada su također objavljeni i nagrađeni radovi naših učenika i izrazila čestitke i zadovoljstvo našim dolaskom te se nada da ćemo izvrsnu suradnju nastaviti i sljedećih godina. Nadamo se i mi, a do sljedećeg šokačkog druženja, pišimo dobre pjesme!

Emina Fodolović, 7.a

Prilog 12: Ocjena putopisa „Samo za vas: najzanimljivije iz Skandinavije“

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija putopisa	2 1 0	Putopis je cjelovit – ima uvodni, središnji i završni dio. Pisan je kao više kratkih priča o pojedinim zapažanjima učenika putnika.
sadržaj putopisa – originalnost i zanimljivost	3 2 1	Putopis je originalan. Obrađuje putovanje u Dansku, Švedsku i Norvešku, ali ne kronološki, već izdvajanjem zanimljivih, neobičnih detalja s putovanja. Može se dobiti potpun dojam o putovanju, ali zapaža se i nekoliko nedosljednosti u sadržaju.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je djelomično razvijen. Autor teksta rabi kratke rečenice od kojih neke nisu ulančane. Izbor riječi primjeren je dobi učenika. Stil je djelomično nesređen.
slovnica	2 1 0	Na jednome mjestu uočen je pleonazam <i>zato jer</i> ; pogrešno je napisan i jedan refleks jata: <i>cjeloga</i> umjesto <i>cijeloga</i> .
pravopis	2 1 0	Zapaža se jedan zatipak; na jednome mjestu dvaput je u rečenici napisana ista riječ; riječ <i>milkshake</i> nije pisana kurzivom iako bi trebala biti; opći pojam <i>fjord</i> učenik je napisao velikim početnim slovom i u obliku <i>fiord</i> .
3. Izgled putopisa	Bodovi	Opisnici
oprema putopisa – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Uvod je preuzeo ulogu podnaslova koji nedostaje. Naslov je korektan, iako bi mogao biti oblikovan maštovitije. Nadnaslov je korektan, a tekst je s osam međunaslova podijeljen na cjeline.
prijelom i grafičko oblikovanje putopisa	2 1 0	Stranice ne izgledaju skladno. Tekst je loše prelomljen: u četiri stupca, od kojih je prvi smješten na jednoj, a preostala tri na drugoj stranici. Četvrti stupac ima samo tri retka. Teško je uočiti početak teksta, a putopis ne prati niti jedna fotografija.

DNEVNIK PIPI DUGE ČARAPE

Antarktika - zato što u Zagrebu nema snijega

Moj je otac inače po zanimanju pomorac te radi na *Crystal Symphonyju*, velikom kruzerskom brodu. Nije da se hvalim, ali prilično sam ponosna na njega. Glavni je oficir, što znači da je zadužen za svu sigurnost posade i putnika na brodu. Prije dva mjeseca rekao mi je da postoji mala mogućnost da se s njim ukrcam na brod koji bi oko Božića i Nove godine plovio za Antarktiku. Kad sam to čula, skoro sam pala u nesvijest. Odbijala sam vjerovati sve dok nisam došla na Pleso i sjela u avion

Piše: Martina Drugović, 3.b

16. prosinca 2013.

Ustala sam se u sedam ujutro (kao da sam spavala noć prije.), sva "skoro" spakirana i spremna za put. Avion polijeće u 11 sati. Čim smo stavili prvu torbu na onu traku koja pokazuje kilažu, skoro je pukla. "Znam da si žensko, ali zar zbilja trebaš toliko gluposti nositi sa sobom, za samo tri tjedna", sarkastično je rekao moj otac, na što sam se ja samo nasmijala. Avion je napokon poletio te smo se nakon dva kratka sata našli u Parizu. Izašli smo s aerodroma jer smo igrom slučaja imali dovoljno vremena da samo malo prošetamo po glavnoj ulici Champs-Élysées i pozdravimo Eiffelov toranj. Vratili smo se na aerodrom i tada je započelo mučenje... 13 sati u Boeingu koji nas je trebao dovesti do Buenos Airesa. O turbulencijama da i ne pričam, katastrofa. Budila sam se skoro svakih pola sata jer je izgledalo kao da je apokalipsa na redu. Kada smo sletjeli, poljubila sam sveto tlo i krenula čekati svoju prtljagu koja je stigla nakon samo pola sata. Zgrabili smo prvog taksista kojeg smo vidjeli te mu na "španjolskom" pokušali objasniti kamo nas treba odvesti. Napomena: ljudi u Argentini i Čileu ne pričaju baš dobro engleski. Nakon 45 minuta vožnje stigli smo u hotel koji je bio smješten u centru Buenos Airesa.

19. prosinca 2013.

"Zujali" smo dobra tri dana po Buenos Airesu te je "napokon" došlo vrijeme da se pozdravimo sa stvarno prelijepim gradom i otplovimo u nepoznato. Kruzerska linija *Crystal Cruises* ima dva broda koji su, kako oni to nazivaju, blizanci: *Crystal Symphony* i *Crystal Serenity* (*Symphony* je bolji). Oba

Pogled iznad Alpa ostavlja bez daha

broda spadaju u luksuzne kruzerske brodove, što znači da je sve uključeno u cijenu boravka (da pojasnim, hrana i piće su besplatni). Taj brod za mene je bio raj: saune, teretana, kazalište, kino, trgovine, bazeni, jacuzzi, restorani, knjižnica i još puno toga. Ne može biti dosadno! Zaplovili smo prema Montevideu.

S pingvinima oči u oči

22. prosinca 2013.

Montevideo je bio bezveze. Došli smo na Falklandske otoke koji inače spadaju u teritorij Velike Britanije. Dan prije sam ugula gležanj, a trebam ići na izlet gdje bih vidjela pingvine. Skupila sam svu svoju snagu i odšepala do *tender*-broda (čamca za spašavanje) koji nas je potom odveo na

obalu. Moj je otac radio pa sam bila puštena sama sebi. Sjela sam s neke tri cure u Range Rover te smo se zaputile do mjesta gdje su se nalazili pingvini. Jedna od njih je čudnim slučajem rekla da je znanstvenica, a ja sam se odmah pohvalila da idem u prirodoslovnu školu. Nakon sat i petnaest minuta "drmuskanja" po brdima i dolinama stigli smo na drugi kraj otoka te odjednom ugledali hrpu malih, slatkih, neodoljivih pingvina. Uslikala sam jedno 500 slika te ušla u malu brvnaru na topli čaj i malo keksa. Gospoda koja je vlasnica imanja objasnila mi je sve o pingvinima i Falklandskim otocima.

24. prosinca 2013.

Mery Christmas! Mislim da sam tu rečenicu izgovorila najmanje tisuću puta. Svi su bili

Crystal Symphony

odlično raspoloženi, sretni, veseli. Pa kako i ne bi bili kada su na brodu, plove za Antarktiku i sve im je "besplatno". Brod je inače bio ukrašen s otprilike 100 božićnih drvaca, 200 orašara, 50 Djedova Božićnjaka... Tata i ja otišli smo na lijepu večericu u *Dinning room* te sam se počastila velikim odreskom i mojim najdražim desertom, čokoladnim soufleom (to je nešto kao *musse*). Poslije večere sva posada imala je organiziranu zabavu u najboljem dijelu broda, pramcu (Palm Court), odakle se sve lijepo vidi te smo svi veselo pjevali božićne pjesme i pijuckali šampanjac (svi osim mene, naravno).

Dani kao iz bajke

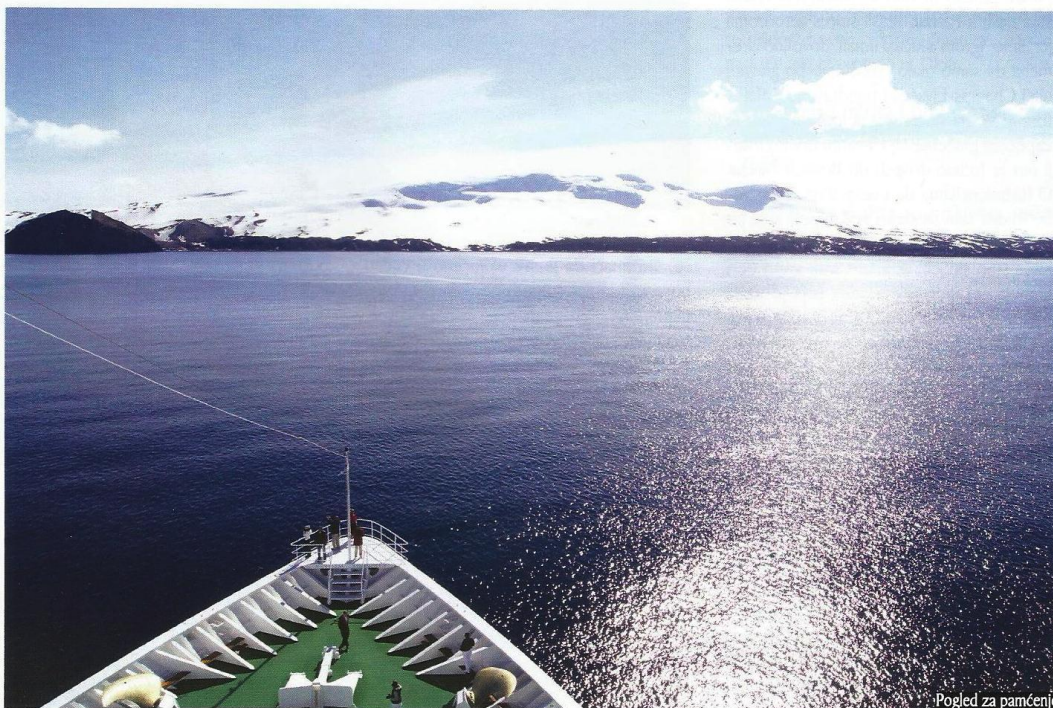
28. prosinca 2013.

Antarktika - najljepše mjesto na svijetu. Upravo smo uplovili među hrpu dugačkih planina od leda i snijega. Na mostu sam (tamo gdje smiju samo kapetan, oficiri i očito ja). Divim se prizoru koji jednostavno ostavlja bez daha. Prostrane ravnice leda okružuju nas te se pomalo plašim prizora iz Titanika. Uživam gledati kako naš "mali" dvjestometarski brod izbjegava ledenjake od jednog metra. Izašla sam van da udahnem malo svježeg antarktičkog zraka i

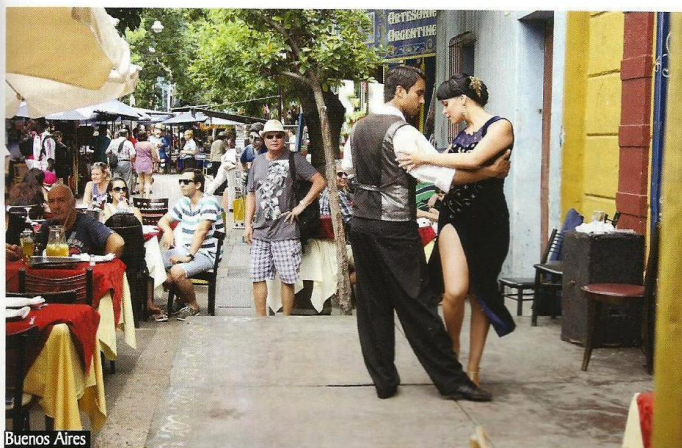
začudila se samo koliko je "toplo"...Ipak je tu ljeto", pomislila sam te "okinula" par ledenih fotki. Dan je bio nevjerojatan, svratili smo do Deception otoka te u blizini kupili nekoliko istraživača s neke postaje. Dan je trajao do odprilike 3 ujutro, boje neba bile su jednostavno predivne i sve je bilo kao u bajci, kao na slikama. Zaspala sam sretnija nego ikada, vjerujući da će, kada se probudim, sve biti samo san.

31. prosinca 2013./1. siječnja 2014.

Probudila sam se u 7 sati ujutro jer sam već u 8 bila naručena kod frizera (pa ipak je ovo najvažnija večer na brodu). Skoro cijeli dan spremala sam se za večeru koja je bila u 6, bila sam na šminkanju, manikuri... Obukla sam svoju najbolju haljinu i spremno izašla iz sobe. Malo mi je bilo neugodno jer sam više tip za traperice i starke, ali šta se tu može, stisnula sam zube i drhtavo ušla u *Dinning room*. Osim posade koja je bila užasno ljubazna i draga, tu je bilo i "djece" mojega godišta. Najviše su se isticali Chiara, Niall, Aoife, Luke i Samantha, svi su bili iz SAD-a. Postali smo stvarno super ekipa. Na Staru godinu svi smo se okupili u glavnom dijelu broda gdje smo trebali dočekati Novu godinu. Pošto nam na šanku nisu dali da pijemo alkohol jer smo svi bili maloljetni, morali smo naganjati konobare s onom tacnom punom šampanjca (pa trebali smo nazdraviti). Uskoro smo svi vrištali iz svega glasa: "Hap-

Pogled za pamćenje

Buenos Aires

Bela ti, tata!

py New Year". To je bila Nova godina za pamćenje!

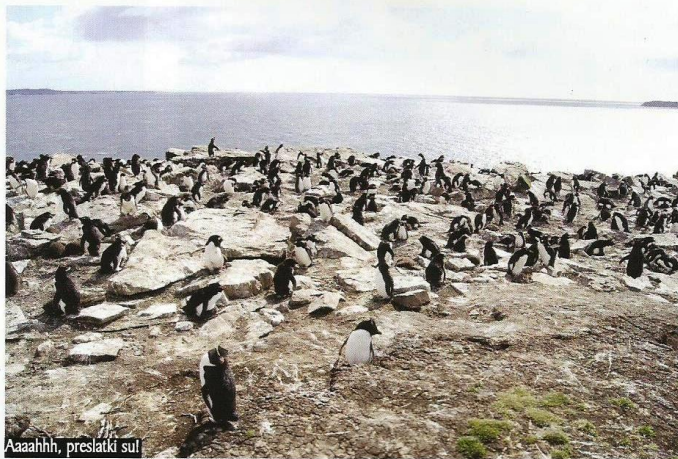
3. siječnja 2014.

Čile. Punta Arenas, 30% stanovništva podrijetlom iz Hrvatske. Zanimljivo, znam. Otišli smo u Hrvatsku zajednicu te susreli Luku, dečka koji je na kraju cijeli dan proveo šetajući s nama po Punta Arenasu i objašnjavajući nam svaku zanimljivost tog malog gradića (razgovarali smo, naravno, na hrvatskom jeziku). Dan je samo proletio, a valjda je tako kad se zabavljaš...

6. siječnja 2014.

Dan sam provela na raftingu, u Čileu!!! Tek sam sada postala svjesna da

sam tamo. Tata i ja otišli smo na rafting ispod nekog vulkana (koji na svu sreću nije u tom trenu eruptirao). Priroda je bila umirujuća i predivna. Vratila sam se na brod polumrtna, kad su me odjed-

Aaaahhh, preslatki sul!

Ekipa iz snova u noći iz snova

nom nazvali moji prijatelji. Otišla sam u *Bridge lounge* i s njima kartala do dva ujutro.

8. siječnja 2014.

Santiago. Dan za polazak. "Zujali" smo po brodu, tužni, znajući da postoji šansa da se više nikada ne vidimo... U 12 sati tata je došao po mene, pozdravila sam se sa svima koje sam znala te snažno zagrlila tatu (vraćala sam se, dakle, sama). Dobro, ne baš sama sama, sa mnom je išla tatina kolegica Johanna s kojom sam putovala natrag do Pariza. Kad sam stigla u Pariz imala sam samo sedam sati da pronadem svoj terminal. Pronašla sam ga nakon sat vremena, a ostalih šest sati čitala sam lekturu (hehe). U Zagreb sam stigla sva umorna te sam snažno zagrlila baku i stricu koji su me dočekali na aerodromu. Iako je put imao svoje uspone i padove, bio je najljepši put u mome životu i jako sam zahvalna tati što mi ga je omogućio.

Prilog 14: Ocjena putopisa „Antarktika – zato što u Zagrebu nema snijega“

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija putopisa	2 1 0	Putopis je cjelovit – ima uvodni, središnji i završni dio, ali uvod je preuzeo funkciju podnaslova.
sadržaj putopisa – originalnost i zanimljivost	3 2 1	Putopis na zanimljiv i originalan način obrađuje putovanje na Antarktiku. Tekst se odnosi na najzanimljivije dijelove putovanja, u obliku dnevnika zapisa.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je razvijen i primjeren dobi učenice. Zapažaju se stilske nedosljednosti – uporaba razgovornoga stila više no što bi bilo primjereno; suvišni sklopovi riječi. Rečenice su potpuno ulančane.
slovnica	2 1 0	Zapaža se pogrešna uporaba povratno-posvojne zamjenice <i>se</i> (<i>ustala sam se</i>). Osim toga, nema drugih gramatičkih pogrešaka.
pravopis	2 1 0	Uočava se niz pravopisnih pogrešaka, uglavnom pogrešna uporaba kurziva (nema ih u pisanju stranih riječi, uporabljeni su gdje nisu potrebni...); riječ <i>otprilike</i> napisana je kao <i>odprilike</i> . Uočavaju se i dva zatipka: riječ zabunom rastavljena crticom te suvišan zarez.
3. Izgled putopisa	Bodovi	Opisnici
oprema putopisa – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Putopis je opremljen funkcionalno, ali ne i potpuno jer ulogu podnaslova grafičkim oblikovanjem, isticanjem od ostatka teksta, preuzima uvod. Naslov je prikladan, tekst ima nadnaslov, a tijelo teksta razdijeljeno je dvama međunaslovima i grafički istaknutim datumima na koje se pojedini ulomci odnose. Fotografije su prikladno potpisane.
prijelom i grafičko oblikovanje putopisa	2 1 0	Uz putopis je sedam fotografija različite veličine. Prijelom je potpuno korektan i stranice izgledaju skladno.

Zbrka u mojoj glavi

POREMEĆAJI U UČENJU - DISLEKSIJA, DISGRAFIJA I DISKALKULIJA

Zovem se Leonarda Juraga, učenica sam 7.r. i imam disleksiju, disgrafiju i diskalkuliju. Želim vas upoznati s problemima koje imaju takve djece kroz školovanje.

To dokazano nisu bolesti, već složeni sindromi kod poremećaja u učenju tj. **disleksija** (poremećaj u čitanju), **disgrafija** (poremećaj u pisanju) i **diskalkulija** (poremećaj u računanju).

Greške, koje rade djeca s tim poremećajem u učenju, su: miješanje slova i simbola sličnoga oblika (p-b, d-b, s-z, m-n, +, -), ogledalasto pisanje slova i brojeva (car-rac, 6-9, 48-84), miješanje značenja riječi (zavičaj-zavijač, kosa-koza), dodavanje i oduzimanje slova (trava-tava, drvo-drvvo).

Djeca s ovim poremećajem imaju većinom probleme s jezicima i matematikom. Trebaju puno više vremena za naučiti neko gradivo i zato neka djeca znaju izgubiti interes za učenje. Puno se bolje izražavaju usmeno, ali u stresnim situacijama znaju mucati. U ispitima im treba više vremena za pročitati zadatak i tako ga ne stignu riješiti. Ako ga i riješe, najčešće ga nisu riješili s razumijevanjem jer disleksičari većinom školsko gradivo uče napamet. Neka su djeca, kao i ja, zbunjena u vremenu i prostoru (lijevo-desno,

prije-poslije).

Ljude s tima poremećajima smatraju glupima i lijenima, ali to je krivo jer disleksija, disgrafija i diskalkulija nemaju veze s inteligencijom. Ovi sindromi su nasljedni i traju cijeli život, ali vježbanjem se mogu ublažiti. Tako sam i ja u razgovoru s roditeljima, kad sam primijetila probleme u školi, saznala da su i moja majka i djed imali probleme u čitanju i pisanju, ali se u prošlosti o tome ništa nije znalo, niti se išlo u potragu za rješanjem tih problema. Već u predškolskoj dobi složenije riječi teže sam izgovarala ili mi se do-

Ljude s tima poremećajima smatraju glupima i lijenima, ali to je krivo jer disleksija, disgrafija i diskalkulija nemaju veze s inteligencijom.

gađala inverzija slogova. Od prvoga razreda odlična sam učenica, ali od petoga razreda imam četvorke iz materinjeg i stranih jezika. U školi mi je jako teško prepisivati s ploče i papira, često znam preskočiti red ili dva puta napisati isti red ili istu rečenicu. Rukopis mi je nečitak, slova nedovršena ili izmijenjena. Čitanje mi isto stvara poteškoće pa zato, u strahu da ne pročitam pogrešno, čitam vrlo oprezno i sporije od očekivanog za svoju dob. Za razumijevanje složenijih i apstraktnijih odnosa moram više puta pročitati zadani tekst prilikom čega gubim na vremenu. Slabije su mi ocjene iz pisanih provjera nego iz usmenoga ispitivanja, no pri usmenom odgovaranju u školi imam jaku tremu pa

počnem ubrzano i nerazgovjetno govoriti tako da me nastavnici na kraju teško mogu razumjeti i smiruju me. Srećom, uz podršku svojih roditelja, potražila sam pomoć te sam otišla u Šibenik na testiranje. Testiranje je bilo vrlo kratko i površno pa smo ipak otišli na dugotrajnije i opsežnije testiranje u Zagreb, u Logopedski centar, Trnsko 18f. (www.logopedski-centar.com) Dr.sc. Suzana Jelčić Jakšić, diplomirani logoped, obavila je testiranje sa mnom i donijela mišljenje i preporuku da me se uključi u logopedsku terapiju, a u školi u individualizirani pristup i postupke na način:

- omogućiti više vremena za rješavanje pisanih zadataka
- češće provjeravati razumijevanje i izvršavanje pisanih zadataka u testovima i svakodnevnim zadacima
- preferirati usmeno ispitivanje znanja
- tolerirati nečitak rukopis i eventualne greške u pisanju
- kad god je moguće, davati upute i zadatke i pisano i usmeno

Kontrolni logopedski pregled otkriva me krajem školske godine i nadam se da će mi sve ove spoznaje i poduzete mjere omogućiti lakše i uspješnije savladavanje nastavnoga gradiva. Primjećujem da u zadnje vrijeme ima sve više djece koja pokazuju simptome kao i ja. Problem nastaje već u školi jer većina škola nema logopede, psihologe i defektologe koji bi prvi trebali uočiti takve probleme kod učenika i uputiti ih na stručnu pomoć koju sam na kraju, svojom upornošću i podrškom roditelja, uspjela i ja dobiti.

Leonarda Juraga, 7 r.

Prilog 16: Ocjena članka „Poremećaji u učenju – disleksija, disgrafija i diskalkulija“

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija problemskoga članka	2 1	Problemski članak je cjelovit: ima uvodni dio u kojem je izložen problem, slijedi razrada problema i zaključak s prijedlogom za rješavanje problema.
sadržaj problemskoga članka – kritičko mišljenje, sposobnost zapažanja problema, dokazivanje (argumentiranje) navedenih tvrdnji, logičko zaključivanje	3 2 1	Učenica problemu pristupa zrelo i sveobuhvatno. Navodi i vlastitim primjerima argumentira poteškoće u učenju te u obliku negativne konstatacije nudi rješenje problema.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je bogat, primjeren dobi učenice, zapaža se funkcionalan izbor i uporaba riječi i izraza. Zapaža se dio teksta u kojem rečenice nisu ulančane, već u natuknicama. Misli su stilski jasno uobličene.
slovnica	2 1 0	Zapaža se pogrešna uporaba padeža, genitiv umjesto nominativa: „...s problemima koje imaju takve djece...“; suvišno slovo <i>a</i> u riječi <i>tima</i> (<i>poremećajima</i>).
pravopis	2 1 0	U tekstu se zapaža niz pravopisnih pogrešaka. Većina se odnosi na višak ili nedostatak bjelina (uglavnom dvije ili više bjeline među riječima, izostanak bjelina između riječi i kratica ili između kraja jedne i početka druge rečenice). Uočen je i izostanak točke na kraju rečenice.
3. Izgled članka	Bodovi	Opisnici
oprema problemskoga članka – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Oprema članka potpuno je funkcionalna. Uz naslov, tekst ima i prikladan nadnaslov. Podnaslova nema, ali njegovu ulogu preuzima okvir s izdvojenom rečenicom. S obzirom na duljinu i vrstu teksta, to i nije nedostatak.
prijelom i grafičko oblikovanje problemskoga članka	2 1 0	Prijelom je potpuno korektan. Tekst je tiskan preko cijele stranice. Prati ga prikladna malena ilustracija.

Prognanička sudbina Vukovarke, a naše učiteljice Snježane Rukavine

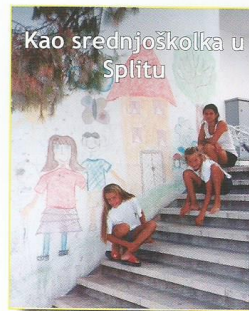
Samo da se moj otac vrati živ iz Vukovara

Donosimo priču o odrastanju naše učiteljice njemačkoga jezika Snježane Rukavine koja je rođena u Vukovaru, a u Vukovaru bi i odrastala da nije bilo Domovinskoga rata.

Svake godine 18. studenoga obilježavamo Dan sjećanja na žrtvu Vukovara. Kada smo saznali da je naša učiteljica Snježana Rukavina podrijetlom Vukovarka, odmah smo poželjeli čuti kako je bilo biti dijete iz Vukovara tijekom Domovinskoga rata. *Zahvaljujući svome ocu, tu grozotu rata nisam proživljavala u Vukovaru. Čim je prva bomba pala u naše naselje, a tad sam bila završila 5. razred, preko ljeta je moj otac cijelu našu obitelj poslao kod svojih roditelja u Stuttgart, u Njemačku. Preživjela sam razdvojenost od oca koji se bori, pa sam kao dvanaestogodišnjakinja svakodnevno gledala Dnevnik i na radiju slušala poznatog vukovarskog izvijestitelja Sinišu Glavaševića da znam što se događa s mojim gradom. Jako su mi nedostajali moji prijatelji i moj Vukovar.* Kao dijete u to vrijeme nije željela lijepu odjeću niti nekakve skupe

stvari, samo se nadala da će njezin otac ostati živ tijekom obrane Vukovara.

Nikome ne bi poželjela da mora napustiti svoj dom i otići u nepoznato. Niti jednom djetetu nije lako mijenjati sredinu, pogotovo kada je razlog nasilno protjerivanje ili rat. Pet godina je naša učiteljica pohađala školu u Stuttgartu i zato tako dobro zna njemački jezik. Kada je Domovinski rat završio, Vukovar još nije bio oslobođen. Njezin otac, preživjevši i mučenje u logoru, došao je k njima u Njemačku. Oboje roditelja se zaposlilo, ona i njezin brat i sestra su išli u školu. Sanjali su o povratku kući, u hrvatski Vukovar. Ipak, 1996. g. njezina se obitelj morala vratiti u Hrvatsku i prije oslobođenja Vukovara jer je naša država potpisala međunarodni sporazum s Njemačkom o povratku hrvatskih prognanika.

Prvo su bili smješteni u drvene barake u Istri, a onda su ih prebacili u Split gdje je turističko naselje s bungalovima postalo privremeni prognanički smještaj Vukovarcima. U Splitu je učiteljica Snježana završila 3. i 4. razred gimnazije, zatim upisala studij njemačkoga i hrvatskoga jezika u Zagrebu. Tijekom 2. godine studiranja, Vukovar je oslobođen! Njezina se obitelj među prvima vratila u Vukovar, a ona se nakon završetka fakulteta udala i doselila zbog ljubavi u naš

Što je učiteljica Snježana pisala predsjedniku RH Ivi Josipoviću

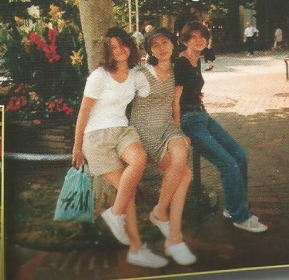
Da vam je stalo do Vukovara, zaustavili biste njegovo sustavno ranjavanje koje se provodi NASILNIM nametanjem dvojezičnih ploča čime budite uspavane duhove prošlosti i DIKTIRATE trenutak u kojem bi ti ljudi trebali sve zaboraviti, što je nemoguće. Trebalo je osjetiti na vlastitoj koži stradanja da bi se moglo odlučivati o okruženju i pogodnom trenutku za korake poput uvođenja ćirilice. Više sluha za taj problem sigurno bi pridonijelo boljim odnosima Vukovaraca i državnog vrha.

Brod. *Uvijek govorim svojim đacima o Vukovaru. Kao što su se naši očevi životom i oružjem borili u ratu za našu Hrvatsku i dokazali da se za ljubav prema domovini i slobodi gine, i vi mladi naraštaji u današnje vrijeme imate svoje oružje i isti zadatak, a da ga niste ni svjesni. Imate svoju pamet, rad i poštenje. Budite svjesni svojih talenata i odgovornosti. To je najbolja borba za našu Hrvatsku. Neka i buduće generacije vole svoju domovinu.*

Lovorka Brkić, 7.d

Odrastanje u Stuttgartu

Prilog 18: Ocjena crtice „Samo da se moj otac vrati živ iz Vukovara“

1. Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
kompozicija crtice	2 1 0	Crtica je cjelovita – ima uvodni, središnji i završni dio.
sadržaj crtice – originalnost i zanimljivost	3 2 1	Tema crtice originalno je odabrana, a u tekstu je naveden i povod. Na zanimljiv način opisuje djetinjstvo i mladost učiteljice čija je obitelj tijekom Domovinskog rata napustila Vukovar.
2. Jezik i stil	Bodovi	Opisnici
rječnik i stil	3 2 1 0	Rječnik je bogat, uporaba riječi i izraza je funkcionalna i u skladu s dobi učenice. Rečenice su potpuno ulančane. Izražavanje je skladno, misli stilski i jasno uobličene.
slovnica	2 1 0	Zapaža se suvišan veznik suprotne rečenice <i>a</i> u nadnaslovu. Drugih gramatičkih pogrešaka nema.
pravopis	2 1 0	Utvrđuje se potpuna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
3. Izgled crtice	Bodovi	Opisnici
oprema crtice – potpunost i funkcionalnost	2 1 0	Oprema crtice potpuna je i funkcionalna. Sastoji se od naslova, nadnaslova, podnaslova, okvira te potpisa fotografija.
prijelom i grafičko oblikovanje crtice	2 1 0	Grafičko oblikovanje crtice je korektno. Stranica je dobro prelomljena i izgleda skladno, jedino što završni dio teksta ne počinje u novom retku i uvlakom. Tekst crtice prate četiri fotografije različitih veličina.

Predstavljamo našu naj, naj, naj osmašicu

Glazba je živa i čini druge živima

Naša meteorska zvijezda treba biti društvena osoba uspješna u učenju i hobijima. No zvuk violine ovogodišnje zvijezde Edite Kolovrat iz 8.a, odzvanja već godinama i to daleko šire izvan prostora naše škole. Kako smo o njoj i njezinom bratu Antoniju kao vrsnim glazbenicima pisali prošle godine, ovog smo si puta dali zadatak razotkriti kakva je naša Edita privatno.

ZVIJEZDA METEORA

Kad narastem, bit ću odrasla. Možda.

Najveća uspomena na osnovnu školu će definitivno biti sve te silne provale koje, zahvaljujući jednoj genijalnoj bilježnici, nikada neću zaboraviti. I naravno sve te metode prepisivanja i skrivanja šalabahtera.

Ne mogu preživjeti dan bez kisika, vode, hrane i glazbe.

Najveća želja mi je upoznati obitelj graditelja moje violine i saznati sve detalje vezane za nju.

Da sam superjunak bila bih Batman, definitivno.

Moja inspiracija je želja da više ljudi razumije savršenost glazbenih djela. Tek tada bi shvaćali da je sve nebitno: problemi, novac, nezadovoljstva; da je glazba nešto što konstantno ostaje živo i čini druge živima.

Prva stvar koju ujutro napravim je gašenje alarma i spavanje još 5 minuta.

Najdraži školski predmet

nemam. Ništa baš ne obožavam, ali volim predmete kada su nastavnice zanimljive, korektne i objektivne.

Najnedraži predmet...

Auu, ne smijem reć'. Dovoljno je što mi ne ide, ne treba da i javno *blatim*.

Planovi poslije osnovne škole su prijemni ispit u srednjoj glazbenoj pa selidba u Zagreb.

Moj skriveni talent je da *pertle* na *patikama* mogu svezat' u dvije i pol sekunde.

Pjesma koja me opušta je bilo koja pjesma za koju se mogu točno sjetiti gdje sam je slušala i jesam li tada bila opuštena (uglavnom pjesme s putovanja).

Kad mi je dosadno, posežem za hranom.

Prijatelji su mi svi odredom ljudi.

Uzor mi je moja profesorica Eva Hühn, profesor Davor Philips i Sarah Chang.

Jednom riječju ja sam Edita. 😊

EDITINA ABECEDA

Aha – znak da te čujem, ali ne slušam

Balašević - zahvaljujem na postojanju

Cikla – uvijek me mama tjera da je jedem

Čudno – savršen opis mene

Čevapi – što dodati (osim luka)

Deset – moj sretan broj

Džentlmeni – fini ljudi

Đe s' – iako je čovjek ispred tebe

Eva - naaaaaajdraža profesorica

Fotograf – definitivno bi bilo moje zanimanje da nisam glazbenica

Gladna - i dok jedem

Hladno – uvijek

Iva - riječi nepotrebne

Jaaaaaaaaao – reakcija na sve: od lijepe odjeće do proljevanja litre mlijeka po podu

Kava – ponedjeljkom ujutro

obvezna, drugim danima po potrebi

Lego kockice – i dalje omiljena igračka

Ljenjivac – uuuuužasno smiješna životinja

Mama – najčešće izgovorena riječ u danu

Nindža - to sam poskrivečki

NJam – tko li to još kaže

Obitelj – ♥

Pa kaže – obvezan dodatak prije refrena

Realna – vrlo realna ;D

Sine – tako me *dida* zove

Šećer – liječeni sam ovisnik

Tjelesni – joooooooooj, lopta neka je što dalje od mene

Učenje – dolazi u obzir samo ako hodam

Violina – ♥

Zubar/zmijsa – na z počinje sve čeg' se bojim

Žlica – uvijek, kad je perem, cijelu kuhinju pošpricam

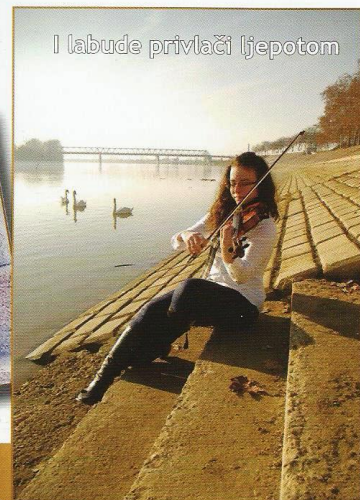
Pripremile:
Martina Bešter i
Erna Šarić, 8.b

I labude privlači ljepotom

Editine najdražee

S mamom i bratom

Cijela ta priča o otvaranju studija u Zagrebu traje već godinama, i nadamo se da će konačno uroditi plodom. Primalja Erika kaže kako ju otvaranje studija u Zagrebu podsjeća na borbu s vjetrenjačama. Već od 1998. godine uporno se traži viša razina obrazovanja za primalje. Svi u početku obećavaju pomoć, no kada to treba realizirati sve se odugovlači i razni se razlozi nađu da se studij ne pokrene. Bilo bi jako lijepo da se konačno ulaskom Hrvatske u Europsku uniju otvorio i studij primaljstva u Zagrebu, ali i dalje na tom polju kaskamo za toliko žuđenom Europom.

Neovisno primaljstvo

Za primalju Eriku bi idealan razvoj situacije u primaljstvu u Hrvatskoj bilo samostalno primaljstvo kakvo zna i poznaje Europa. I slijedom toga, razne razine obrazovanja u primaljstvu. Primalja Iva je idealan razvoj primaljstva u Hrvatskoj opisala s dvije riječi: neovisno primaljstvo. Kako je dakle Republika Hrvatska postal punopravnom članicom Europske unije potreba za studijem se javlja i iz razloga što vani nisu priznate naše primalje koje imaju samo srednje stručno obrazovanje. Promjene koje slijede biti će velike i proces će biti dug. Ova bi zemlja trebala imati kvalitetnu, kontinuiranu i dostupnu primaljsku skrb za svaku ženu, kako je u EU regulirano. Zaštita majčinstva, dojenja i dobra edukacija žena (rodilja) treba biti u rukama profesionalnih primalja. Primaljstvo je jedno od pet zanimanja regulirano EU direktivom.

S obzirom da je to u EU jedno od važnijih zanimanja, i naša će se država morati prestati maćehinski odnositi prema primaljstvu. Što za buduće primalje znači školovanje na studiju primaljstva i mogućnost nastavka školovanja na još višim razinama (diplomski i poslijediplomski studij).

Naše nas žene zaslužuju!

Primalja Erika za kraj poručuje budućim primaljama:

- Nadam se da ste vi generacije koje će moći nastaviti školovanje. Ako nosite iskru primaljstva u sebi, jednoga ćete dana biti ponosne, samostalne primalje i nastavit ćete kročiti putem kojim je naša generacija primalja mukotrpno gradila.

I primalja Iva je za kraj ostavila poruku budućim primaljama:

- Nemojte odustajati od zanimanja primalje samo zbog toga što smo profesija koja nije valjano priznata niti uređena od strane države i zdravstvenog sustava. Ako volite primaljstvo, neću vam lagati. Naš put je težak i naporan, no svakodnevno ćete osjećati da ste pružile nešto vrijedno, a što je još ljepše, vaše će vam klijentice to dati do znanja vraćajući vam poštovanje i ljubav koje ste vi pružile njima. Naše nas žene zaslužuju!

Kako naše buduće kolegice tako smo i mi svjesne da ne smijemo gubiti nadu i odustati od ovog, nama najljepšeg zanimanja na svijetu. Moramo biti uporne, udružiti svoje snage i doći željenom cilju, a to je primaljstvo kao zanimanje postaviti na odgovarajuću visoku razinu.

<http://zgprimalje.blog.hr/>

Doživjeti porod...

Riše Iva Ivanković

Doživjela sam iskusstvo koje, vjerujte mi, nikada ne bih rekla da ću doživjeti, ali eto, srećom, dogodilo se. Maja majka godinama nije mogla zatrudnjeti, a pokušavala je svim mogućim metodama i nije joj uspjelo, ali se odjednom dogodilo, kao grom iz vedra neba. Moj ošuh koji je ujedno i otac malome Branimira, ne podnosi krv baš najbolje te je rekao da bi prilikom poroda najvjerojatnije ostao bez svijesti. Stoga je kazao da mogu umjesto njega ja ići s majkom kako ona ipak ne bi sama proklijala kroz sve to.

Nemogu vam opisati koliko je poplava emocija nastala u meni kada su se i majka i ošuh složili s time da ja idem s njom. Da ne duljim, majka je oko tri sata poslije popodne ušla u rođanu, a ja tek oko pet. Sjedila sam s njom sve do deset navečer dok sve nije počelo. Taj strah, ali i sreća koja je odjednom zavladała prostorijom bila je neizdrživa, svi smo čekali kada će mali Branimir doći na svijet, među nas koji smo ga željno iščekivali već satima.

Ošuh je ludilo u čekaošću, stalno je svao da vidi kako napreduje sve, da li je već dobio sina ili je još na putu. Mami je doslovno "umirala" od bolova tako je dobila epiduralnu tako da se nije obazirala na nivozu koju je ošuh širio sa strane.

Došao je i taj trenutak kada je primalja viknula doktorici "Vidim glavicu, na putu je!". Majka je dobila naredbu da još jače i još intenzivnije tiska kako bi porod napredovao. Kada sam došla naprijed, Branimir je većim djelom tijela bio vani i kada sam ga ugledala samo su mi suze krenule, neopisiv trenutak, s neopisivim osjećajima i neopisivim emocijama. Nakon što je mali Branimir došao na svijet živ i zdrav, prvo sam prerezala pupčanu vepu, zatim sam ga prva primila u naručje. Događaj koji ću zauvijek pamti i prepričavati svojoj djeci jednoga dana, a onda vjerojatno i svojim unucima.